

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

HORACE WALPOLE

OTRANTO ŞATOSU

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN: ZEYNEP AVCI

TÜRKİYE BANKASI

Ücretsiz PDF Kütüphaneleri: <https://rantey.org>

Horace Walpole (1717-1797): İngiliz sanat tarihçisi, yazar ve Oxford kontu. Başbakan Robert Walpole'un oğlu olarak dünyaya geldi. Eton ve Cambridge'de eğitim aldı, Avrupa'yı dolaştı ve 1741'de parlamentoya girdi. 1768'te siyasetten çekilerek kendisini yazmaya adanmıştı.

En önemli eserleri *Historic Doubts Upon The Life and Death of Richard III* [III. Richard'ın Hayatı ve Ölümüne Dair Tarihî Kuşkular] ve *Otranto Şatosu*'dur.

Yazar olarak ününü ise 1798'te yayımlanmaya başlayan mektuplarına borçludur.

İlk kez 1764 yılında yayımlanan *Otranto Şatosu*, genellikle ilk Gotik roman olarak kabul edilir. Edebiyata Gotik romana özgü rüya, gizli geçitler, hayaletler vb. unsurları katan bu eser, korku ve esrarı bir araya getirerek yepyeni bir gelenek yaratmış, başta Ann Radcliffe, Bram Stoker ve Matthew Lewis olmak üzere kendisinden sonra gelen Gotik edebiyat kuşağını derinden etkilemiştir.

Eser aynı zamanda 18. yüzyıldaki Gotik/Gotik tartışmalarının doruk noktasını temsil eder.

Zeynep Avcı (1947): Kütahya'da doğdu. Kadıköy Kız Koleji'ni bitirdikten sonra Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde (İdari Bilimler) ve İstanbul Üniversitesi'nde (Sosyoloji) okudu. 1966'da çalışma yaşamı başladı.

1966-1986 yılları arasında Cumhuriyet, Yeni İstanbul, Hürriyet, Kelebek, Milliyet gazetelerinde, Yazko Edebiyat, Yazko Somut, Toplumsal Tarih Vakfı'nın çıkardığı İstanbul dergilerinde muhabirlik, röportaj yazarlığı, dış haberler ve magazin servisi şefliği, yazı işleri müdürlüğü, genel yayın müdürlüğü yaptı. 2000-2005 yılları arasında İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde idari asistan, sonra da öğretim görevlisi olarak çalıştı. 1995 yılından beri Bodrum'da yaşıyor. Yazı ve çeviri (tiyatro, edebiyat) çalışmalarını sürdürüyor.

9 786052 952559

KDV dahil fiyatı

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Genel Yayın: 4007

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüphanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüphanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamayacaktır.

23 Haziran 1941

Maarif Vekili

Hasan Âli Yücel

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

HORACE WALPOLE
OTRANTO ŞATOSU

ÖZGÜN ADI
THE CASTLE OF OTRANTO (1764)

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN
ZEYNEP AVCI

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2015
Sertifika No: 29619

EDİTÖR
HANDE KOÇAK

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
MUSTAFA AYDIN

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

I. BASIM, EKİM 2017, İSTANBUL

ISBN 978-605-295-254-2 (CİLTLİ)
ISBN 978-605-295-255-9 (KARTON KAPAKLI)

BASKI
YAYLACIK MATBAACILIK
LİTROS YOLU FATİH SANAYİ SİTESİ NO: 12/197-203
TOPKAPI İSTANBUL
(0212) 612 58 60
Sertifika No: 11931

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

HASAN
ÂLİ
YÜCEL
KLASİKLER
DİZİSİ

CCCXVI

HORACE WALPOLE

OTRANTO ŞATOSU

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:
ZEYNEP AVCI

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

Birinci Baskıya Önsöz

Okuyacağınız eser, İngiltere'nin kuzeyinde, köklü, Katolik bir ailenin kitaplığında bulundu. 1529'da, Napoli'de, Gotik harflerle basılmıştı. Tam olarak ne zaman yazıldığı belirtilmemişti. Buradaki başlıca olayların Hristiyanlığın en karanlık çağlarında geçtiğine inanmaktayız; oysa kullanılan dilin ve sergilenen davranışların barbarca olmadığı ortadadır. Eser tamamen ve kusursuzca İtalyan stilinde yazılmıştır.

Eğer bu hikâye yaşandığı tarihe yakın bir tarihte yazılmışsa, olaylar Birinci Haçlı Seferi'nin yapıldığı 1095 ile sonuncu seferin yapıldığı 1243 yılları arasında ya da bundan hemen sonraki bir tarihte geçiyor olmalı. Olayın geçtiği dönemi kestirmemizi sağlayan başka bir şey yok bu eserde; kahramanların adları kurgulanmış ve muhtemelen özellikle saklanmış; yine de hizmetkâr adlarının İspanyolca olması, eserin Aragon krallarının Napoli'ye yerleşip bu yörede İspanyol adlarının tanınmasını sağladığı tarihten sonra yazılmış olamayacağını gösteriyor. Sözcük seçimi ve (her ne kadar taraflı yargılarla azalmış olsa da) yazarın coşkusu, eserin basılmadan kısa bir süre önce yazıldığını düşünmemeneden oldu. Edebiyat İtalya'da en parlak dönemini yaşıyor ve o sıralarda, Reform yanlılarının müthiş saldırılarına maruz kalan hurafe imparatorluğunun çökertilmesi adına destekleniyordu. Yaratıcı bir rahibin, yenilikçilerin silahlarını onlara karşı kullanma girişiminde bulunması hiç de ihtimal

dışı sayılmaz; bunu yaparken de edebi yeteneğinden yararlanarak halkın bir zamanki hatalarını ve batıl inançlarını doğrulamak istemiş olabilir. Görüşü bu doğrultudaysa, açık bir hedef belirlediği aşikar. Az sonra okuyacağınız kitap tek başına avamdan yüzlerce kişiyi Luther'den bu yana yazılmış, karşı fikirleri savunan kitapların yarısından daha çok etkileyebilirdi.

Yine de yazarın amaçlarına dair bir açıklama, varsayım olmaktan öteye gidemez. Fikirleri ne olursa olsun, bu fikirlerin uygulanması nasıl sonuç verirse versin, eseri, kamuoyuna ancak hoşça vakit geçirecek bir nesne olarak sunulabilir. Öyle de olsa, bu konuda mazeret bildirilmesi gerekiyor. Mucizeler, hayaletler, büyüculük, rüyalar ve diğer doğaüstü olaylar aşk romanlarından bile fıskırır oldu. Ama yazar bu eseri kaleme aldığı anda durum böyle değildi; hele olayın geçtiği varsayılan tarihte hiç değildi. O karanlık dönemlerde her tür olağanüstü olaya inanmak öylesine yaygındı ki bir yazar yaşadığı dönemin *örf ve âdetlerine* bağlı kalarak yazmaz, onlardan söz etmemeyi tercih ederdi. Kendisi, çağının inançlarına bağlı olmak zorunda değildi, ama kahramanlarının inandığını kabul etmek zorundaydı.

Mucizelerle dolu bu *atmosfer* mazur gösterildiğine göre, geriye okura, eserin dikkatle okunmaya değmeyeceğini düşündürecek başka bir husus kalmadı. Bu olayların mümkün olduğunu kabul etmek, bütün karakterlerin de, kendi yerlerinde başkaları nasıl davranırsa öyle davrandıklarını düşünmek gerekir. Bu eserde şatafatlı bir dil, gülümsetecek laflar, çiçekler, konudan sapan olaylar ya da gereksiz tasvirler bulamazsınız. Her şey doğrudan bir felakete doğru ilerler. Okur kitaptan bir an olsun gözünü ayıramaz. Eserin meydana getirilişinde neredeyse drama kurallarının izlendiği görülebilir. Karakterler çok iyi çizilmiştir, sonuna kadar da tutarlılıklarını korurlar. Yazarın temel lokomotif olan dehşet, hikâyenin, canlılığını yitirmesine asla izin vermez ve sık sık

merhametle karşılaştırılır, bu sayede de okurun zihni ilginç tutkuların yarattığı daimi bir gelgite maruz bırakılır.

Hizmetkâr karakterlerin, hikâyenin genel karakter tertibine kıyasla daha az ciddi göründüklerini düşünenler çıkabilir, ama hizmetkârların anakarakterlere muhalif duruşları yanında, ikincil karakterlerin ele alınışında da yazarın sanatında ne denli başarılı olduğu ortadadır. (Hizmetkârlar) hikâye için gerekli olan, ancak kendilerinin *naïveté* [saflık] ve basitliğiyle aydınlığa çıkabilecek birçok darboğaz keşfederler. Hele ki Bianca'nın son bölümde kapıldığı kadınca dehşet ve zaaf, olayların felakete gidişinde temel bir rol oynar.

Bir çevirmenin, uyarlayacağı eser konusunda olumlu önyargılara sahip olması doğaldır. Tarafsız okurlar bu eserin güzelliklerinden benim kadar derinden etkilenmiş olmaya bilirler. Yine de yazarımın kusurlarına göz yumduğum sanılmasın. Keşke kurgusunu şundan daha iyi bir ahlâki temele oturtsaydı: “Babaların günahlarının bedeli üçüncü, hatta dördüncü kuşak çocuklar üzerinden ödenir.” Yazarın yaşadığı dönemde hırsın, uzak bir gelecekte cezalandırılma korkusuna kapılıp hükmetme iştahına günümüzdekinden daha çok gem vurduğundan şüpheliyim. Buna karşılık söz konusu ahlâk, daha dolaylı bir imayla, böyle bir lanetin dahi kendisini Aziz Nicola'ya adayarak dönüştürülebileceği savıyla zayıflatılmıştır. Burada yazarın, en olumlu yargıyı Keşiş hakkında verdiği açıktır. Buna rağmen, bütün kusurları bir yana bırakılırsa, İngiliz okurun bu gösteriyi izlemekten hoşnut kalacağı kanısındayım. Esere egemen olan dindarlık, telkin edilen ahlâk dersleri, duyguların saflığı, eseri bütün romantik yapıtların maruz kaldığı sansürden muaf tutmuştur. Her ne kadar (çeviriye) harcadığım emeği değersiz kılabilecek olsa da, ümit ettiğim başanya ulaşırsa, özgün İtalyanca halini de basmayı düşünebilirim. Dilimiz hem çeşitlilik hem de ahenk açısından İtalyancanın zarafetine ulaşamıyor. Ahenk de yalın bir anlatıya özellikle pek uygun düşer. İngilizcede bunu,

çok altına inmeden ya da fazla üstüne çıkmadan *nakledebilmek* ise çok zor; açıktır ki bu sıradan bir konuşmada temiz bir dil kullanmaya pek özen gösterilmemesinin yol açtığı bir hatadır. Herhangi bir sınıftan bir İtalyan ya da bir Fransız, sözcükleri dikkatle seçerek dilini doğru kullanmakla iftihar eder. Bu konuda yazarıma adil davrandığımı söyleyip kendimi şımartmak istemem; üslubu ne kadar zarıfse, tutkuları da o denli iyi işliyor. Ne yazık ki yeteneklerini kendisine en uygun alanda, yani tiyatrodaki kullanmamış.

Okuru daha fazla oyalamayacağım, ama bir noktaya daha değineceğim. Düzenliğini kendi kurmuş, karakterlerin isimlerini uydurmuş olsa da, hikâyenin esasının gerçeğe dayandığına inanmadan edemiyorum. Olayların gerçek bir şatoda geçtiğine kuşku yok. Yazar fazla ayrıntıya girmese de sıklıkla şatonun bazı bölümlerini tarif ediyor gibi: *Oda diyor, sağ tarafta, soldaki kapı, şapelle Corrado'nun dairesi arasındaki mesafe* diyor. Bunlar ve başka bölümler yazarın, gözünde belirli bir yapıyı canlandırıldığını gösteren ipuçlarıdır. Bu tip araştırmalara girişmekten zevk alan meraklı kişiler, yazarımızın hangi yapıyı temel alarak yazdığını İtalyan yazarların eserlerine bakarak keşfedebilirler. Eğer felaketin –tasvir ettiği şeyin en doğru karşılığı– bu eseri meydana getiren şey olduğuna inanılırsa, bu, okurun merakını kamçılacak ve Otranto Şatosu'nu daha da etkileyici bir hikâye kılacaktır.

İkinci Baskıya Önsöz

Bu küçük çalışmanın kamuoyunca olumlu karşılanması, yazarı onu hangi nedenlerle yazdığını açıklamaya sevk ediyor. Ama yazarın, gerekçelerini açıklamadan önce, çalışmasını bir çevirmen kimliğine bürünerek sunduğu için okurlarından özür dilemesi uygun olur. Kendi yeteneklerini sergilemekten kaçınması ve bu girişimin pek yeni olması, kimlik gizleme meselesinin yegâne bahaneleri olduğu için, yazar mazur görüleceğini düşünerek kendini avutmaktadır. Yazar eserini kamuoyunun tarafsız yargısına terk etti, onaylanması halinde karanlıkta yok olmasına razıydı, güvenilir yargı sahipleri, bu eseri yüzü kızarmadan benimseyebileceğini söylemedikçe yazarın böyle değersiz bir şeyi sahiplenmeye niyeti yoktu.

Bu roman eski ve yeni tür serüvenleri bir araya getirme girişimiydi. İlkinde her şey hayalgücüne ve imkânsızlığa dayanır; ikincisinde ise Doğa bazen başarıyla taklit edilmiştir ve niyet de hep bu olmuştur. Bir buluş yapmak değildi niyet, ama sıradan hayata katı bir bağlılık sayesinde engin fantezi kaynakları engellendi. Öte yandan, sonraki kuşaklarda hayalgücü engellenmişse de, Doğa eski serüvenlerden tamamen dışlanarak intikamını almaktan başka bir şey yapmadı. Eski zamanların kadın ve erkek kahramanların eylemleri, duyguları ve konuşmaları onları harekete geçirmek için kullanılan düzenekler kadar doğadıydı.

İzleyen sayfaların yazarı bu iki türü bir araya getirmenin mümkün olacağını düşündü. Fantezinin kudretlerini, buluş dünyasının sonsuz âlemlerinde kalem oynatmak için serbest bırakmak ve böylece daha ilginç durumlar ortaya çıkarmak hevesiyle, yarattığı dramın ölümlü kahramanlarını olasılık kurallarına göre yönlendirmek, kısacası, onları erkeklerin ve kadınların olağanüstü durumlarda yapacağı şekilde düşündürmek, konuşturmak ve eyleme geçirmek istedi. Gözlemlerine göre bütün yaratıcı yazılarda, mucizelerden ırak kahramanlar pek müthiş olaylarla karşılaştıklarında kendi insani özelliklerini asla akıldan çıkarmazlar; oysa romantik hikâyelerin anlatıldığı eserlerde beklenmedik bir olaya absürt konuşmaların eşlik etmediğine asla rastlanmaz. Doğa sesini yitirdiği anda, kahramanlar da aklını yitirmiş gibi olur. Kamuoyu bu girişimi alkışladığına göre, yazar da giriştiği işin çapında biri olmadığını artık açıklamak zorunda; yine de saptığı yeni yol daha parlak yetenekleri olan insanlar için bir zemin hazırlayacaksa, o da memnuniyet ve tevazuyla, planının kendi tahayyülünden ya da tutkularının bağışlayabileceğinden daha büyük bir teveccühle karşılanması karşısında eseri hassasiyetle sahiplenecektir.

Hizmetkârların, daha önce yazdığım önsözde değindiğim davranışlarına gelince, bu konuda birkaç söz daha etmeme izin verilmesini rica edeceğim. Davranışlarının neredeyse gülümsemeye sebep olabilecek ve ilk bakışta eserin ciddi eğilimleriyle tutarlı görünmeyen basitliği, benim açımdan hiç de uygunsuz değildi ve kasten böyle tasarlandı. Beni yönlendiren evrenin kurallarıydı. Prenslerin ve kahramanların duyguları vahim, önemli hatta melankolik olabilir ama bunlar hizmetkârlarında aynı eğilimi uyandırmaz; en azından hizmetkârlar, tutkularını (efendileri kadar) temkinli tonda ifade etmezler, etmeye da zorlanamazlar. Naçizane belirtmem gerekir ki, birinin yüceliğiyle ötekinin *naïveté*'si dikkatle incelendiğinde ikincinin zavallılığı ortaya çıkacak-

tır. Okurun sabırsızlığı, beklediği felaket hakkında tam bilgi edinecekken görgüsüz kahramanların kaba saba şakalarıyla oyalandığı zaman, muhtemelen artar ve okurun söz konusu olayla sanatsal açıdan ilgilendiği kesinleşir. Fakat bu konuda kendi fikirlerimden daha önemli bir otorite tanıyorum. Taklit ettiğim örnek, evrenin büyük ustası Shakespeare'di. Sorarım size, mezarcıların şakaları, Polonius'un budalalıkları, Romalı vatandaşların beceriksizlikleri çıkarılsaydı ya da yiğitçe davranışlar içinde kaybolsaydı *Hamlet* ve *Julius Caesar* gibi trajedileri, ruhlarını ve olağanüstü güzelliklerini büyük ölçüde yitirmez miydi? İzleyicilere zorlama bir coşkuyla yabancı çılgınlıklar attıran, Antonius'un Brutus'ünkinden daha soylu olan belagati ile Brutus'un yapmacık bir kayıtsızlığa sahip belagati değil midir? Bu dokunuşlar, fokbalığı büyüklüğündeki Colossus heykeline dair fikrini aktarabilmek için, heykele kendi başparmağını ölçen bir oğlan çocuğu ekleyen Yunan bir heykeltıraşı hatırlatıyor.

Corneille üzerine yazdıklarında Voltaire, "Hayır," diyor, "bu maskaralık ve vakar karışımı hiç çekilmez." Voltaire bir dehadır. Ama Shakespeare boyutunda değil. Tartışmalı otoriteyi tekrarlamadan, Voltaire'in kendisine başvuracağım. Yüce ozanımız hakkındaki methiyeleri kendi lehime kullanmayacağım; oysa bu Fransız eleştirmen, *Hamlet*'ten bir tiradı iki kez tercüme etmişti, birini yıllar önce hayranlıkla çevirirken sonrakinde alay ediyordu ve muhakemesinin, zamanla geliştireceğine, zayıfladığını üzümlere gördüm. Yine de kendisinin Shakespeare'in yaptıklarını övmeyi ya da yermeyi hiç düşünmeden, tiyatro konusundaki genel ifadelerini kullanacağım ben de; Voltaire o sırada tarafsız davranıyordu. *Enfant Prodigue* [Kayıp Çocuk] adlı, kendisine hayranlığını açıklamam gereken, yirmi yıl daha yaşasam bile asla alay etmeyeceğime emin olduğum, o seçkin yapıtına yazdığı önsözde aşağıdaki sözleri eder, bunlar komedi hakkındadır (ama mademki trajedi de insan hayatını resme-

der, o zaman bu sözler trajedi hakkında da olabilir, olmak zorundadır; ayrıca arada bir alay etmenin neden trajediden gülüncün marazi ciddiyetine kıyasla daha uzak tutulduğunu da anlamıyorum): *On y voit un mélange de sérieux et de plaisanterie, de comique et de touchant; souvent même une seule aventure produit tous ces contrastes. Rien n'est si commun qu'une maison dans laquelle un père gronde, une fille occupée de sa passion pleure; le fils se moque des deux, et quelques parents prennent différemment part à la scène &c. Nous n'inférons pas de là que toute comédie doive avoir des scènes de bouffonnerie et des scènes attendrissantes: il y a beaucoup de très bonnes pièces où il ne règne que de la gaieté; d'autres toutes sérieuses; d'autres mélangées: d'autres où l'attendrissement va jusques aux larmes: il ne faut donner l'exclusion à aucun genre; et si on me demandait, quel genre est le meilleur, je répondrais, celui qui est le mieux traité.*¹ Tabii ki komedi *toute sérieuse* [tamamen ciddi] olabilirse trajedinin de zaman zaman akıllı selim sahibi bir gülümsemeyle karşılanmasına izin verilebilir. Kim engel olacak ki? Yoksa kendini savunmaya çalışırken *hiçbir şeyin* komedi dışında tutulamayacağını ileri süren eleştirmen Shakespeare'e kural mı öğretecek?

Bazı bölümlerini aktardığım bu önsözün, Mösyö Voltaire'i değil, editörünü temsil ettiğinin farkındayım; yine de editörle yazarın aynı kişi olmadığından kim emin olabilir ki? Ya da tartışmasız biçimde, yazarının üslubunu memnuniyetle

1 Onda ciddiyet ve alayın, gülünç ve acınası olanın bir karışımını, bütün bu karşıtlıkları üreten bir de serüven buluruz. Babanın homurdandığı, kendini tutkulara kaptırmış kızın ağladığı, erkek evladın her ikisiyle de alay ettiği, bazı akrabaların da olayda farklı tarafları tuttuğu vs. bir evden daha sıradan bir şey olamaz. Bundan her komedide maskaralık sahneleri ya da dokunaklı duygusal sahneler olması gerektiği sonucuna varmıyoruz. Tek başına neşenin hâkim olduğu çok iyi oyunlar vardır, bazıları tamamen ciddidir, bazıları karışıktır, bazılarındaki acıma duygusu insanı ağlatacak kadar güçlüdür: Hiçbir tür bundan istisna tutulamaz ve bana hangi türün daha iyi olduğunu sorarsanız, en iyi kaleme alınmış olandır, yanıtını veririm. (ç.n.)

edinmiş olan editör nerede? Bu bölümlerin büyük bir yazarın samimi duyguları olduğu kuşku götürmez. Maffei'nin eseri *Mérope* için yazdığı makalesinde, sanırım daha hafif bir alaycılıkla, aynı fikirleri savunur. Önce kendi sözlerini tekrar edecek, sonra da bu alıntıyı yapmamın nedenini açıklayacağım. Maffei'nin eseri *Mérope*'sinden bir bölümü tercüme ettikten sonra Mösyö Voltaire şunları ekler: *Tous ces traits sont naïfs; tout y est convenable à ceux que vous introduisez sur la scène, et aux moeurs que vous leur donnez. Ces familiarités naturelles eussent été, à ce que je crois, bien reçues dans Athènes; mais Paris et notre parterre veulent une autre espèce de simplicité.*² Makalenin bu kısmında ve başka bölümlerinde bir nebze küçümseme olup olmadığından kuşku olduğumu söylemeliyim; yine de alaycılıkla lekelenmişinde, gerçeğin gücünün hasar görmediğini belirtmek gerek. Maffei bir Yunan öyküsü anlatacaktı; Atina ahalisinin, Yunan adabı ve onun uygulanması konusunda Paris'in tiyatro seyircisi kadar ehil eleştirmenlerden oluştuğu kesin. Voltaire "Tam tersine," diyor (ve ben de bu akıl yürütmeye hayran kalmaktan başka şey yapamıyorum), "Atina'nın sadece on bin vatandaşı vardı, Paris'te ise neredeyse sekiz yüz bin kişi yaşıyor ve bunların içinde dramatik sahne eserlerini takdir edebilecek otuz bin eleştirmen çıkar." Gerçekten de öyledir! Böyle kalabalık bir hakem heyetine ses çıkarmasak da, sanırım kendilerinden yaklaşık iki bin yıl sonra yaşayan otuz bin insanın, Yunan halkından daha uzman olduklarını ileri sürmek, ancak bir Yunan hikâyesindeki trajediye uygun düşer.

Ne Paris *parterre*'inin [parter seyircisi] talep ettiği *espèce de simplicité* [yalın tarz] konusuna ne de (Voltaire'in) Corneille üzerine yazdığı yeni yorumlarında tekrarlanan bölüm-

2 Bütün bu nitelikler naiftir; hepsi sahneye taşıdığınız insanlara ve onlara verdiğiniz ahlâka uygundur. Bu doğal samimiyet zannederim Atina'da iyi karşılanırdı; ama Paris ve onun parter seyircisi başka türden bir yalınlık talep eder. (ç.n.)

lerden anladığıma göre, geçerli olsaydı şiiri görkemli bir tahayyül çabası olmaktan çıkarıp çocuksu, beş para etmez bir işe –tanıklar huzurunda *difficiles nugae*’ye [beyhude çaba] dönüştürebilecek olan tek meziyetleri, kimi engelleri aşmak olan– bu *otuz bin kişilik hakem heyetinin* kendi şiir dünyalarının gelişimine nasıl köstek olduğu tartışmasına gireceğim. Yine de size bir beyitten söz etmem gerekiyor; bu beyit benim İngiliz kulaklarıma her zaman en sığ ve en saçma örneklerden biri gibi gelse de, Corneille’in çalışmalarının onda dokuzuyla yakından ilgilenen Voltaire tarafından Racine’i savunmak için öne çıkarılmıştır:

*De son appartement cette porte est prochaine
Et cette autre conduit dans celui de la Reine.*³

Bahtsız Shakespeare! Bizlere Danimarka Prensi ile mezarının kıssadan hisse çıkarılacak sohbetini sunmak yerine, Rozencrantz’ın, dostu Guildenstern’e Kopenhag sarayının dekorasyonu hakkında bilgi vermesini sağlasaydın, Paris kulislerinin aydınlanmış ahalisine, senin yeteneklerine hayran olmaları konusunda *ikinci bir* talimat verilecekti.

Bütün bunları söylememin amacı, kendi cüretimi bu ülkenin en parlak dehasının ürettiklerinin gölgesinde korumaya almaktır. Yeni bir serüven türü yaratmış biri olarak, bu türe uygun kuralları koyma serbestisine sahip olduğumu da ileri sürebilirdim, ama çalışmamı özgünlükle olduğu kadar dehayla da damgalamadıkça, yeni bir buluşun erdeminden alınan hazdan çok, ustaca bir modeli pek zayıf, pek hafifçe ve uzaktan da olsa taklit etmiş olmaktan gurur duymalıyım. Her nasılsa kamuoyu, değerlendirmeleri ne düzeyde olursa olsun, yeterince onurlandırdı onu.

H. W.

3 Dairesinden sonra ilk bu kapı çıkacaktır önüne./Ve Kraliçe’nin odasına gider öteki de. (ç.n.)

Muhterem Lady Mary Coke Hakkında Sone¹

O zarif hanıma ki, bahtsız hikâyesi
Dile gelecek bu hüznü sayfalarda,
Söyle nazik hanımefendi, düşürür mü
Yanağından süzülen o gözyaşını?
Hayır, senin merhametli kucagın
Asla duyarsız olmadı insani acılara;
Yumuşak ama sağlamdı, sıkıntıları aldı
Çünkü asla tanımadı zayıflığı.
Ah! Hatırlayın anlatacağım tuhaflıkları
Nakledeceğim kaderle kamçılanan gaddar ihtirası,
Ki hepsi hırçın aklın kabahati.
Tebessümünle kutsanınca korkusuz yelkenim
Tahayyülün fırtınalarına açılmaktır cüretim,
Çünkü tebessümlerin şanımdır benim.

H.W.

1 İkinci baskıya eklenen bu ithaf sonesi cüretli bir arkaizm örneğidir. O sıralarda sonelere fazla önem verilmezdi; Edmund Malone'un 1780'de onları derlemesine kadar Shakespeare'in soneleri bile fazla ilgi görmemişti. Walpole'un bu soneyi ithaf ettiği Lady Mary Coke (1726-1811) sosyetik, fırtınalı bir hayatı olan bir soyluydu. Walpole üstü kapalı olarak *Otranto*'nun aşırılıklarının ve görsel melodramasının kadının herkesçe bilinen karpisli yanını yansıttığını belirtmek istiyor. (ç.n.)

I. Bölüm

Otranto Prensi Manfredi'nin bir oğlu bir de kızı vardı: Dünya güzeli bir bakire olan on sekiz yaşındaki kızının adı Matilda'ydı. Ondan üç yaş küçük olan oğlu Corrado ise çirkin, hastalıklı, hiç istikbal vaat etmeyen bir çocuktü ve Matilda'ya asla şefkat göstermeyen babasının gözdesiydi. Manfredi, oğlunun Vicenza markisinin kızı Isabella ile evlenmesi için anlaşma yapmış, genç kız da vasileri tarafından çoktan Manfredi'nin ellerine teslim edilmişti; Corrado'nun hiç de iyi olmayan sağlığı izin verir vermez düğünleri yapılacaktı.

Manfredi'nin düğün töreni konusunda sabırsızlandığı ailesinin ve komşularının gözünden kaçmıyordu. Özellikle Prens'in sert mizacını bilen komşuları, onun acele etme gerekçesine dair tahminlerini dile getirmeye asla cüret edemiyorlardı. Pek cana yakın bir hanım olan karısı Ippolita ise biricik oğullarının yaşının küçüklüğünü, sağlığının bozukluğunu göz önünde bulundurarak onun bu kadar erken evlendirilmesinin tehlikelerini öne sürmeye cesaret edebiliyordu, ama ona sadece bir vâris vermesine yol açan kendi kısrılığına dair ayıplamalar dışında hiçbir yanıt alamamıştı. Kiracıları ve tebaası daha özgürce konuşabiliyordu. Aceleyle getirilen evliliği, Prens'in, eski bir kehanetin gerçekleşmesine dair korkusuyla açıklıyorlardı; bu kehanete göre Otranto Şatosu ve Prenslığı "ancak gerçek sahibi ona sığamayacak kadar büyüdüğü zaman bu aileden bir başkasına geçecek"ti.

Böyle bir kehaneti mantıkla açıklamak zor olsa da söz konusu evlilikle ilgisini kestirmek kolaydı. Öte yandan, bu gizem ya da çelişkiler ahalinin fikrini biraz bile değiştirmiyordu.

Genç Corrado'nun doğum günü nikâhla birlikte kutlanacaktı. Herkes şatonun şapelinde toplanmış, her şey kutsal törene hazırды, ama Corrado ortalıkta görünmüyordu. En ufak gecikmede bile sabırsızlanan Manfredi, oğlunun nereye gittiğini bilmediğinden hizmetkârlardan birini, genç Prens'i bulup getirmekle görevlendirdi. Henüz Corrado'nun dairesine giden avluyu geçecek kadar bile uzaklaşmamış olan hizmetkâr, nefes nefese kalmış halde geri geldi; bakışları sabitlenmiş, ağzı köpürmüştü. Hiçbir şey söyleyemiyor, sadece avluyu işaret ediyordu. Herkes dehşet ve şaşkınlıkla donup kalmıştı. Ne olup bittiğini bilmesede oğlu için endişelenen Prens Ippolita düşüp bayıldı. Endişelenmekten ziyade, evlenecek çiftin oyalanmasına ve hizmetkârın budalalığına kızan Manfredi neler olduğunun açıklanmasını emretti. Adamcağız yanıtlayamıyor, avluyu işaret etmeye devam ediyordu, ancak defalarca sorulduktan sonra, "Ah! Miğfer! Miğfer!" diye haykırdı.

O sırada topluluktan birileri dehşet ve şaşkınlık yansıtan feryatların geldiği avluya koşmuştu. Oğlunu göremediği için telaşlanmaya başlayan Manfredi de bu tuhaf kargaşaya neyin sebep olduğunu anlamak için oraya yöneldi. Matilda annesini yatıştırmaya çalışarak yanında kalmış, Isabella da aynı amaçla yerinden kımıldamamıştı, ayrıca damat için sabırsızlandığı sanılsın istemiyordu, aslında ona karşı pek zayıf duygular besliyordu.

Manfredi'nin gözüne ilk çarpan, kapkara bir tüy yığının benzeyen bir şeyi kaldırmaya çalışan bir grup hizmetkâr oldu.

Gördüklerine inanamayarak bir süre bakakalan Manfredi öfkeyle, "Ne yapıyorsunuz siz?" diye haykırdı, "Oğlum nerede?"

Hep bir ağızdan yanıtladılar: “Ah! Efendimiz! Prens! Prens! Miğfer! Miğfer!”

Ağlamaklı çılgınlarla şaşkına dönen ve bu bilinmezlik karşısında ürken Manfredi tereddütle ilerleyip –bir baba için ne korkunç bir görüntüydü o!– o güne dek insanoğlu için yapılmış herhangi bir başlıktan yüz kat büyük, yine o azamette kapkara bir tüy yığınıyla kaplı devasa bir miğferin altında, âdeta gömülmüş gibi yatan, paramparça olmuş evladına baktı.

Bu görüntünün dehşeti, bu felaket konusunda etrafındakilerin hiçbir şey bilmeyişi, en çok da önünde duran devasa garabet karşısında Prens’in dili tutulmuştu. Yine de sessizliği kederin bile sebep olabileceğinden uzun sürdü. Gözlerini hayal olduğuna nafile inanmak istediği görüntüye dikmiş bakarken, kaybından çok, ona yol açan heybetli nesneye ilişkin derin derin düşünüyor gibiydi. Ölümçül miğfere dokundu, onu inceledi; ezilmiş genç Prens’ten geriye kalan kanlı yığın bile Manfredi’nin önündeki kötü alametten gözünü almasını sağlayamıyordu. Genç Corrado’ya düşkünlüğünü bilen herkes, miğferin mucizesi ile afalladığı kadar Prens’in duyarlılığına da şaşıp kalmıştı. Manfredi’den en ufak bir talimat almasalar da biçimsiz bir yığını andıran cesedi salona taşıdılar. Şapelde kalan hanımlara karşı da bir o kadar ilgisizdi. Buna karşın, müteessir prenseslerin, yani karısıyla kızının adını bile anmayan Manfredi’nin dudaklarından dökülen ilk söz, “Lady Isabella’yla ilgilenin,” oldu.

Bu talimatın garabetini fark etmeyen hizmetkârlar, bunun bilhassa eşinin durumuyla ilgili olduğunu farz edip hanımlarına duydukları muhabbetle harekete geçerek, onun yardımına koştular. Canlıdan çok ölüye benzer halde, oğlunun ölümü dışında, duyduğu bütün teferruata karşı kayıtsız görünen kadını odasına taşıdılar.

Annesine çok düşkün olan Matilda, kendi kederini ve şaşkınlığını bastırıp bağıri yanık annesini rahatlatmaktan, ona

yardımcı olmaktan başka şey düşünemiyordu. Ippolita'nın kendi kızı gibi davrandığı, bu şefkate aynı derecede saygıyla ve ilgiyle karşılık vermiş olan Isabella da Prenses konusunda az gayretli değildi, aynı zamanda samimi bir dostlukla sevdiği Matilda'nın bastırmaya çabaladığını gördüğü kederi hafifletmek, ona ortak olmak için uğraşıyordu. Yine de kendi durumuyla ilgili ne düşüneceğini bilemiyordu. Corrado'nun ölümü onu hiç alakadar etmiyordu, sadece teselli etme derdindeydi ve kendisine pek az saadet vadeden bir evlilikten, müstakbel damattan, ayrıca kendisine hoşgörülü davransa da, Ippolita ve Matilda gibi iki sevecen prensese sebepsiz yere cefa çektirerek içine dehşet salan Manfredi'nin sert mizacından kurtulduğu için üzgün değildi.

Hanımlar perişan olmuş anneyi yatağına taşıırken, olayın tuhaflığı yüzünden çevresini saran kalabalığa aldırmaksızın o meşum başlığı seyreden Manfredi avluda kaldı. Söylediği birkaç söz sadece başlığın nereden geldiğini kimsenin bilip bilmediğini soruşturmaya yönelik olmuştu. Kimse ona bilgi veremiyordu. Yine de, sadece o nesneyi merak eder gibi göründüğünden, felaketin kendisinin öngörülemez olması gibi, tahminleri en az olayın kendisi kadar anlamsız ve olasılık dışı görünen seyircilerin merakı da kısa sürede ona kaydı. Saçma tahminlerin ortasında, söylediklerinden komşu köyden geldiği anlaşılan genç bir köylü, bu mucizevi miğferin tıpkı eski prenslerden biri olan İyi Yürekli Alfonso'nun, Aziz Nicola Kilisesi'nde bulunan siyah mermer tasvirindeki miğfere benzediğini söyledi.

Esriklikten sıyrılıp öfke fırtınasına tutulan Manfredi, genç adamı yakasından yakalayıp, "Alçak! Ne diyorsun sen?" diye bağırdı, "Nasıl cüret edersin böyle haince bir şey söylemeye? Canınla ödeyeceksin bunu!"

Gördükleri her şey gibi, Prens'in neden öfkelenildiğini de anlayamayan izleyiciler bu yeni ayrıntıyı çözmekten aciz kalmışlardı. Prens'i neden kızdırdığını anlayamayan genç

köylü ise daha da şaşkındı. Yine de nezaket ve tevazuyla toparlanıp kendisini Manfredi'nin elinden kurtardı, sonra da kederden çok masumiyet sergileyen bir reverans yapıp saygılı bir biçimde suçunun ne olduğunu sordu. Her ne kadar efendice bir tavırla olsa da, genç adamın elinden kurtulmasını sağlayan cesareti karşısında sakinleşip yatışacağına daha da hiddetlenen Manfredi refakatçilerine onu yakalamalarını emretti ve düğüne davet ettiği dostları tutmasaydı, muhafızların kolları arasındaki köylüyü yumruklayacaktı.

Bu tartışma sırasında halktan bazı izleyiciler şatonun yanındaki büyük kiliseye koşmuş ve ağızları bir karış açık dönmüşlerdi, Alfonso'nun heykelindeki miğferin kayıp olduğunu söylüyorlardı. Manfredi bunu duyunca iyice zıvandan çıktı ve içindeki fırtınayı püskürteceği bir şey arar gibi yeniden genç köylünün üstüne yürüyerek haykırdı: "Alçak! Canavar! Büyücü! Sen yaptın bunu! Sen katlettin oğlumu!"

Şaşkın zihnini oyalayabilmek için idrak edebileceği bir hedef bulmaya çalışan ahali, efendisinin ağzından çıkan sözcükleri yakalayıp aynen tekrarladı: "Evet, evet! O yaptı! O yaptı! Alfonso'nun mezarından miğferi çaldı ve onunla genç prensimizin beynini dağıttı." Bunları söylerken, kilise-
deki mermer miğfer ile gözlerinin önündeki çelik miğfer arasındaki boyut farkını ya da henüz yirmisinde bile olmayan gencin o kadar ağır bir zırh parçasını taşımasının büsbütün imkânsız olduğunu hiç düşünmüyorlardı.

Bu haykırışların çığınlığı Manfredi'yi kendine getirdi, ama köylünün iki miğfer arasındaki benzerliği fark edip bu sayede kilisedekinin kaybolduğunun keşfedilmesine mi yol açtığı yoksa çıkacak söylentileri böyle münasebetsiz bir varsayımla gizlemeye mi çalıştığı konusunda kararsız kalınca, genç adamın kesinlikle bir büyücü olduğunu söyleyip, kilise durumdan haberdar edilene kadar, kimliğini açığa çıkardıkları bu büyücüyü miğferin altında tutsak edeceklerini ilan etti, refakatçilerine miğferi kaldırıp genç adamın üstü-

ne koymalarını, orada kendisine asla yiyecek verilmemesini emretti, zira bu, cehennemî sanatını icra etmesine yardım edebilirdi.

Genç adamın böylesine abes bir cezaya karşı çıkması boşunaydı; Manfredi'nin dostlarının onu bu vahşi ve hiçbir dayanağı olmayan karardan caydırma çabaları da boşuna oldu. Çoğunluk, efendinin kararına bayılmıştı; onlara göre büyücünün saldırıda kullandığı aletle cezalandırılması büyük bir adalet göstergesiydi; gencin açlıktan ölme olasılığı konusunda zerre kadar vicdan azabı duymuyorlardı, çünkü şeytani becerileriyle kendini bir biçimde doyuracağına kesin-kes inanıyorlardı.

Böylece Manfredi emirlerine hevesle itaat edildiğini gördü ve bir nöbetçiye tutukluya asla yemek verilmemesi konusunda sert emirler yağdırdıktan sonra dostlarını ve görevlileri gönderdi, içeride sadece hane halkıyla hizmetkârlardan başka kimsenin kalmadığına emin olup şatonun kapılarını kilitledi ve dairesine çekildi.

Bu sırada genç hanımların gayreti ve bakımı, kendi derdinin gelgitleri arasında sık sık efendisiyle ilgili haberleri almak isteyen, hizmetçilerini onunla ilgilenmeleri için yollayan, sonunda da Matilda'yı kendisini bırakıp babasını ziyaret etmesi ve onu rahatlatması için zorlayan Prenses Ippolita'yı kendine getirmişti. Manfredi'ye karşı hiçbir sevecen görev üstlenmek istemeyen Matilda, adamın haşinliğini düşündüğünde tüyleri ürperse de, nazikçe Isabella'ya emanet ettiği Ippolita'nın emirlerine uydu ve hizmetkârlara babasının nerede olduğunu sordu, onun dairesine çekildiğini, kimsenin yanına gelmemesini emrettiğini öğrendi. Erkek kardeşinin ölümü yüzünden, babasının kedere gömüldüğünü ve geriye kalan tek evladının karşısında gözyaşlarına boğulmaktan çekineceğini düşünerek, odaya girip girmemek konusunda tereddüt etti; yine de babasına dair kaygısı, annesinin talimatlarından aldığı destekle, babasının emirlerine karşı gel-

mek konusunda onu yüreklendirdi, daha önce hiç işlemediği bir kabahatti bu.

Soylu çekingenliği yüzünden babasının kapısında birkaç dakika kadar durakladı. Odasında sarsak adımlarla ileri geri dolaştığını duyabiliyor, bu hali endişelerini artırıyordu. Tam içeri kabul edilmek üzere izin isteyecekti ki Manfredi ansızın kapıyı açtı, alacakaranlık çöktüğünden, kafası da dağınık olduğundan karşısındakini tanıyamayıp öfkeyle kim olduğunu sordu.

Matilda titreyerek yanıtladı: “Sevgili babacığım, benim, kızınız.”

Apar topar geri çekilen Manfredi, “Defol! Kız evlat istemiyorum ben!” diye haykırıp birdenbire kendini geriye atarak kapıyı dehşet içindeki Matilda’nın suratına kapattı.

Babasının ölçsüz şiddetini ikinci bir girişime kalkışmayacak kadar iyi tanıyordu. Böylesine üzücü bir karşılaşmanın şokunu azıcık atlattıktan sonra, Ippolita’nın bunu öğrenirse çekeceği acıya engel olabilmek için gözyaşlarını kuruları, zira Ippolita son derece kaygılı bir biçimde Manfredi’nin sağlığı, kaybına nasıl dayandığı konusunda onu sorguya çekti. Matilda onu, babasının iyi olduğuna, bahtsızlığına erkekçe bir metanetle katlandığına dair temin etti.

Ippolita kederle, “Peki ama onu görmeme izin vermeyecek mi?” dedi. “Gözyaşlarımın onunkilere karışmasına, bir annenin ıstırabını efendisinin bağrında yatıştırmasına izin vermeyecek mi? Yoksa beni kandırıyor musun Matilda? Manfredi’nin oğluna çok düşkün olduğunu biliyorum; bu darbe ona çok mu ağır geldi dersin? Ağırılığı altında ezildi mi yoksa? Yanıtlamıyorsun beni. Heyhat! En kötüsünden korkuyorum! Kaldırın beni, hanım kızlarım. Gideceğim, göreceğim efendimi. Hemen ona götürün beni. O çocuklarımdan da kıymetlidir benim için.”

Matilda, Ippolita’nın kalkmasını önlemesi için Isabella’ya işaret etti. Güzeller güzeli iki genç kadın Prenses’i durdur-

mak ve yatıştırarak için nazik bir sesle uğraşırken, Manfredi tarafından gönderilen bir hizmetkâr gelip Isabella'ya Lord'un kendisiyle konuşmak istediğini bildirdi.

"Benimle mi?" diye bağırdı Isabella.

Efendisinden bir haber gelmesine sevinen Ippolita, "Gidin," dedi, "Manfredi kendi ailesini görmeye dayanamıyor. Sizlerin bizim kadar perişan olmadığınızı düşünüyor ve benim kederimin şokundan ürküyor. Onu teselli edin sevgili Isabella ve ona kendi ıstırabımı onunkini artırmadan yatıştıracağımı söyleyin."

Artık akşam olduğundan, Isabella'yı götüren hizmetkâr kadın bir meşale taşıyordu.

Üst balkonda sabırsızca gezinen Manfredi'ye yaklaştıklarında adam irkildi ve aceleyle konuştu: "Al götür şu ışığı ve defol!" Sonra sabırsızlıkla kapıyı kapatıp kendini duvara bitişik sıraya attı ve Isabella'ya yanına oturmasını işaret etti.

Genç kız titreyerek itaat etti.

"Sizi çağırdım Hanımefendi," dedi ve kafasının karma-karışık olduğunu gösteren bir biçimde duraksadı.

"Efendim!"

"Evet, sizi önemli bir mesele için çağırttım," diye devam etti. "Gözyaşlarınız kurusun, genç hanım. Damadınızı kaybettiniz. Evet, zalim kader! Ve ben de soyum hakkındaki umutlarımı kaybettim! Ama Corrado sizin güzelliğinize layık değildi."

"Ne diyorsunuz, efendim!" dedi Isabella, "Eminim, payıma düşen kaygıyı hissettiğimden kuşkunuz yoktur. Görevim ve ilgim her zaman..."

"Artık onu düşünmeyin," diye sözünü kesti Manfredi, "marazi, cılız bir çocuktu ve Tanrı belki de onu, yuvamın itibarını böyle zayıf bir temel üstünde yükseltmeyeyim diye aldı. Manfredi'nin nesebi sayısız destek gerektiriyor. O çocuğa duyduğum budalaca düşkünlük basiretimi bağla-

mişti ama böylesi daha iyi oldu. Umarım birkaç yıl içinde Corrado'nun ölümüne sevinmek için sebeplerim olur.”

Isabella'nın şaşkınlığını sözlerle tarif etmek mümkün değildi. Önce üzüntü yüzünden Manfredi'nin aklının karıştığını sandı. Sonra da bu tuhaf konuşmanın kendisini köşeye sıkıştırmayı amaçladığını düşündü; oğluna karşı soğuk davranıldığını Manfredi'nin fark ettiğinden korkmuştu, yanıtını bu düşüncenin etkisiyle verdi:

“Sevgili efendim, hassasiyetimden kuşku duymayın sakın; kalbim de elimin yolunda gidecekti. Corrado'ya tüm özeni gösterecektim ve kaderim benim için ne hazırlamış olursa olsun kendisini her zaman sevgiyle anacağım, siz Haşmetlileriyle erdemli Ippolita'yı da ebeveynim kabul edeceğim.”

Manfredi, “Lanet olsun Ippolita'ya!” diye bağırды. “Benim gibi yapın ve şu andan itibaren onu unutun. Kısacası, Hanımefendi, değeri bilinmesi gereken cazibenize layık olmayan bir kocadan kurtuldunuz. Marazi bir oğlan yerine olgunluğunun doruğunda, güzelliğinizin kıymetini bilecek, size kimbilir kaç evlat verebilecek bir kocaya sahip olacaksınız.”

“Heyhat, efendim!” dedi Isabella; “Aklım ailenizin başına gelen felaketle öylesine meşgul ki başka bir evliliği düşünmüyorum. Babam döner de bu fikirden hoşlanırsa, elimi nasıl oğlunuza verdiysem, buna da itaat ederim, ama onun dönüşüne kadar konuksever çatınızın altında kalmama, tessür dolu saatlerde sizin, Ippolita'nın ve güzel Matilda'nın ıstırabını yatıştırmama izin verin.”

“Size daha önce de bir defa söyledim,” dedi Manfredi öfkeyle, “o kadının adı anılmayacak. Bu andan itibaren, benim için olması gerektiği gibi, sizin için de bir yabancıdır o. Kısacası, Isabella, size oğlumu veremediğime göre, kendimi teklif ediyorum.”

Vehmettiği her şeyi unutan Isabella, “Yüce Tanrım!” diye haykırdı, “Neler duyuyorum? Siz mi? Efendim! Kayınbabam! Corrado'nun babası! Erdemli, müşfik Ippolita'nın kocası!”

Manfredi buyurgan bir sesle, “Size söylüyorum,” dedi, “İppolita artık benim karım değil; bu an itibarıyla boşuyorum onu. Zaten kısırlığı yüzünden lanete uğradım. Kaderim oğul sahibi olmama bağlı ve bu gece yeni umutlarım için uygun bir tarih olacak, eminim.”

Bu sözleri söylerken korku ve dehşetle yarı ölü haldeki Isabella’nın buz kesen elini yakaladı. Kız çılgın atarak ondan uzaklaşınca, Manfredi peşine düşmek için ayağa kalktığında artık yükselmiş olan ve karşıdaki pencerenin kanadında parıldayan mehtap, ölümcül miğferin tüylerini görmesini sağladı; miğfer pencerelerin hizasına yükselmişti, fırtınaya tutulmuş gibi öne, arkaya sallanırken kof ve hışırtılı bir ses çıkarıyordu.

Oturduğu yerde cesaretini toplayan ve Manfredi’nin ilan ettiği şeyden ziyade hiçbir şeyden korkmayan Isabella bağırdı: “Şuraya bakın, Efendim! Gördünüz mü, cennetteki Tanrı da kâfir niyetlerinize karşı çıkıyor!”

Manfredi, “Ne cennet ne de cehennem alıkoyabilir beni niyetlerimden,” diyerek Prenses’in elini tekrar yakalamak için ilerledi.

Tam o sırada, büyükbabasının, oturdukları sıranın arkasında asılı duran portresi derin derin iç çekti, göğsü inip kalktı. Tabloya arkası dönük olan Isabella, hareketi görmediği gibi sesin nereden geldiğini de bilmiyordu, ama ürkerek konuştu: “Dinleyin, Efendim! Ne sesiydi o?” derken aynı zamanda kapıya doğru harekete geçmişti.

Artık merdivenlere ulaşan Isabella’nın kaçıyla şaşkına dönen, ama tablodan da gözünü alamayan Manfredi harekete geçip kızın arkasından birkaç adım attı, ama hâlâ dönüp dönüp portreye bakıyordu, işte o sırada portrenin çerçevesini terk ettiğini, kederli ve hüznü bir havada yere indiğini gördü.

Manfredi ona dönerek, “Rüya mı görüyorum?” diye haykırdı, “Yoksa bütün iblisler bana karşı mı birleşti? Ko-

nuş, cehennemlik hortlak! Eğer benim büyük atam isen, neden perişan haldeki şu torununa karşı fesat peşindesin? Üstelik öylesine fena ödüyor ki...”

Daha cümlesini bitiremeden hayalet tekrar iç çekip Manfredi’ye kendisini izlemesini işaret etti.

Manfredi, “Yürü bakalım!” diye bağırdı, “Cehennemin dibine kadar takip edeceğim seni.”

Hortlak sakince ve mahzun bir tavırla koridorun sonuna doğru ilerledi ve sağ taraftaki bir odaya döndü. Manfredi dehşet içinde ve endişeli olmasına rağmen kararlılıkla, yakın mesafeden onu izliyordu. Tam o odaya giriyordu ki kapı görünmez bir el tarafından itilmiş gibi yüzüne çarpıverdi. Bu engele karşın cesaretini toplayıp tekmeyle açmak istedi ama kapının bütün gayretlerine direndiğini fark etti.

Manfredi, “Cehennem merakımı tatmin etmeyecekse,” dedi, “ben de dölümü korumak için insanca güçlerimi kullanırım; Isabella kaçamayacak benden.”

Manfredi’yi terk ettiği andaki kararlılığı sayesinde kapıldığı dehşetten kurtulan genç hanım ise ana merdivenlerin dibine kadar kaçmaya devam etmişti. Burada adımlarının onu nereye götürmesi gerektiği ya da Prens’in saldırısından nasıl kaçabileceği konusunda tereddüt ederek durakladı. Şatonun kapılarının kilitli olduğunu, avluya da muhafızların yerleştirildiğini biliyordu. Yüreğinin sesini dinleyerek gidip Ippolita’yı onu bekleyen zalim kader konusunda uyarmalı mıydı? Manfredi’nin kendisini orada da arayacağından ve engellenemez vahşetinin, onlara kendi taşkın tutkularından kaçma fırsatı tanımadan, vermeyi tasarladığı hasarı ikiye katlamaya sevk edeceğinden emindi. Hiç olmazsa bu gece, onun iğrenç amacına ulaşmasına engel olabilirse, böyle bir gecikme sayesinde, planladığı korkunç şeyleri düşünmeye fırsat bulurdu ya da belki genç kızın lehine bazı koşullar ortaya çıkardı. Yine de, nereye gizlenebilirdi ki? Prens’i avcunun içi gibi bildiği bu şatoda kendisini takip edip bulmaktan nasıl

alıkoyabilirdi? Bunun gibi düşünceler aklından hızla geçerken şatonun mahzenlerinden Aziz Nicola Kilisesi'ne giden yer altı geçidini hatırladı. Yakalanmadan kilisenin mihrabına ulaşabilmesi mümkün müydü? Manfredi'nin hiddetinin bile, o mekânın kutsiyetini bozmaya cüret etmeye yetmeyeceğini biliyordu ve böylece, önüne başka bir kurtuluş yolu çıkmadıkça, katedrale bitişik manastırdaki kutsal bakireler arasına karışıp sonsuza kadar orada kalmaya karar verdi. Bu kararlılıkla merdivenlerin dibinde yanan bir lambayı alıp gizli geçide koştu.

Şatonun alt katı karmakarışık dehlizlerle oyulmuştu ve öylesine endişeli birinin yer altına açılan kapıyı bulması hiç kolay değildi. Yer altındaki galeriler boyunca, arada bir önünden geçtiği kapılara çarpan rüzgâr yüzünden paslı menteşelerin kulak tırmalayan sesler çıkarması ve bu seslerin karanlığın uzayıp giden labirentlerde yankılanması dışında, korkunç bir sessizlik hâkimdi. Kulağına gelen her çıtırtı yeni bir dehşet sebebi olsa da, en çok korktuğu şey, gazaba gelmiş Manfredi'nin, hizmetkârlarına kendisinin peşine düşmelerini haykırdığını duymaktı. Sabırsızlığına hâkim olmaya çalışarak yürürken sık sık duruyor, kulak kabartarak takip edilip edilmediğini kontrol ediyordu. Bu duraklamalardan birinde bir iç çekiş duyduğunu zannetti. Tüyleri ürpererek birkaç adım geriledi. Hemen sonra birinin ayak seslerini duyduğunu düşündü. Dehşete düşmüştü, bunun Manfredi olduğundan emindi. Bu dehşet verici olasılığın doğuracağı her türlü sonuç hızla aklından geçiyordu. Çılgınlığının muhtemelen hiç kimsenin kulağına erişemeyeceği bir yerde, onu adamın öfkesiyle karşı karşıya bırakacak bu gözüpek kaçışa kalkıştığına pişmandı. Ama duyduğu ses arkasından gelmiyor gibiydi. Manfredi nerede olduğunu ancak onu takip etmişse öğrenebilirdi. Hâlâ dehlizlerden birindeydi ve duyduğu ayak sesleri öyle belirgindi ki geçtiği yerden geliyor olamazdı. Bunu düşününce morali biraz düzeldi; Prens'ten

başka biriyle karşılaşma umuduyla ilerlemeye karar verdi, o anda az ileride solda hafif aralık duran bir kapı usulca açıldı ama kapıyı kimin açtığını görmek için elindeki lambayı öne uzatınca kapıyı açan kişi ışığı görüp apar topar geri çekildi.

En ufak şeyde korkuya kapılan Isabella ilerleyip ilerlemekte kararsızdı. Sonunda Manfredi'den korkusu diğer bütün korkulara baskın çıktı. Karşısındaki kişinin kendisinden kaçması bir tür cesaret vermişti. Şatonun hizmetkârlarından biri olmalıydı. Nezaketi sayesinde hiç düşman edinmemişti ve bilinçli masumiyeti şunu umut etmesini sağlıyordu: Prens'in emriyle kendisini aramaya gönderilmedikleri sürece hizmetkârlar, kaçışını engellemeyip kendisine yardımcı olacaktı. Bu düşüncelerle kendine güç vererek ve görebildiği kadarıyla yer altı oyuklarının ağzına yaklaştığına inanarak, açık kapıya yaklaştı, ama ani bir esinti onu tam kapıdayken yakalayıp lambasını söndürdü ve zifiri karanlıkta bıraktı.

Prenses'in durumunun dehşetini anlatmaya sözcükler yetmez. Böyle kasvetli bir yerde, her nedense yerini gizlemek isteyen ve kim olduğunu bilmediği birinin yakınlarda olduğunun farkında olarak, rahatlamaktan çok uzak bir halde, yapayalnız kalınca kaçmaktan umudunu kesip her an Manfredi'nin geldiğini zannederek gün boyunca yaşadığı korkunç olayları aklından geçiriyor, halihazırda bütün bunları düşünürken, kaygılarının kendisini çökertmek üzere olduğunu hissediyordu. İçinden bütün azizlere seslenip kendisine yardım etmeleri için yalvardı. Oldukça uzun bir süre umarsızlık içinde kıvrandı. Sonunda mümkün olduğu kadar sessizce kapıya ulaştı, kapıyı bulunca da, titreyerek, iç çekme ve ayak seslerinin geldiği mahzene girdi. Bulutların ardına gizlenmiş mehtabın, çöktüğü anlaşılan ve ne olduğunu kestiremediği, topraktan yapılmış ya da bir binaya ait bir parçanın sarktığı mahzenin tavanından gelen yarım yamalak ışığıyla içine anlık bir neşe doluverdi. O açıklığa doğru ilerlediğinde duvara yakın duran insan biçiminde bir şey fark etti.

Nişanlısı Corrado'nun hayaleti olduğunu sanarak çılglık attı.

İlerleyen suret uysal bir sesle, "Telaşlanmayın Lady, sizi incitmeyeceğim," dedi.

Bu sözlerle ve kapıyı açan kişi olduğunu tahmin ettiği yabancıнын ses tonuyla azıcık yatışan Isabella kendini toparladıktan sonra ancak yanıt verebildi: "Efendim, her kimse-niz, mahvolmuş, çöküşün eşiğindeki bir prensese merhamet edin. Bu ölümcül şatodan kaçmama yardımcı olun, aksi halde bir süre sonra ömür boyu sürececek bir bedbahtlığın içine düşeceğim."

Yabancı, "Heyhat!" dedi, "Size yardım edebilmek için ben ne yapabilirim ki? Sizi savunmak için canımı veririm ama bu şatonun yabancısıyım ve isterim ki..."

Isabella aceleyle sözünü keserek, "Ah!" dedi, "Buralarda olması gereken gizli kapıyı bulmama yardım edin yeter; bu bana yapabileceğiniz en büyük hizmet olur çünkü kaybedecek bir dakikam bile kalmadı."

Bunları söyleyerek yer döşemesini araştırmaya başlayıp yabancıyı da kendisi gibi, taşlardan birine bağlı, muntazam bir pirinç levha aramaya yönlendirdi.

"Aradığımız şey," dedi, "yayla açılan bir kilittir ve ben nasıl açıldığını biliyorum. Onu bulabilirsek kaçabileceğim, yoksa heyhat! Korkarım sizi de bahtsızlığıma ortak etmiş olacağım nazik yabancı; Manfredi kaçışıma yordakçılık ettiğinizden kuşkulananacak ve hincını sizden alacak."

Yabancı ise, "Benim için hayatımın hiçbir değeri yok," dedi, "sizi zorbalıktan kurtarmaya çalışarak hayatımı kaybedersem biraz olsun içim rahatlayacaktır."

Isabella da, "Yüce gönüllü bir delikanlısınız!" dedi. "Nasıl ödeyeceğim bütün bu..."

Bunları söylerken yukarıdaki yıkıntılardan süzülen ayışığı doğrudan aradıkları kilidin üstünde parıldadı.

Isabella “Ah! Geçit,” dedi, “gizli kapı burada!” ve anah-tarı çıkardı, yana kayan yaya dokununca demir bir halka buldu. Prens, “Kapıyı kaldırın,” dedi.

Yabancı itaat etti ve aşağıda zifiri karanlık mahzene doğ-ru inen taş basamaklar belirdi.

Isabella, “Buradan aşağı inmeliyiz,” dedi. “Beni izleyin; karanlık ve kasvetli de olsa yolumuzu kaybetmeyiz; doğru-dan Aziz Nicola Kilisesi’ne gider. Ama belki de,” diye alçak-gönüllükle ekledi Prens, “şatoyu terk etmeniz için neden yoktur; ayrıca bundan sonra hizmetinize ihtiyacım da olma-yacak, birkaç dakika sonra Manfredi’nin hışmından uzak ve güvende olacağım. Sadece kime borçlu kaldığımı bilmemi sağlayın, yeter.”

Yabancı şevkle, “Sizi asla terk etmeyeceğim,” dedi, “ta ki güvende olmanızı sağlayana kadar. Ayrıca, tek endişem siz olsanız da beni olduğumdan daha yüce gönüllü zannet-meyin Prens.”

Yabancı’nın lafı ansızın yaklaşan konuşmaların sesiyle kesildi ve hemen ardından şu sözleri işittiler: “Büyücülerden filan söz etmeyin bana; söyledim ya size, kız şatonun içinde olmalı; sihir de olsa bulacağım onu.”

Isabella, “Ah, Tanrım!” diye inledi, “Manfredi’nin sesi bu! Çabuk olun, yoksa mahvolduk! Gizli kapıyı arkanızdan kapatın.”

Bunları söyleyerek aceleyle basamaklardan indi. Yabancı da hızla peşinden gitmeye çalışırken kapı elinden kurtulup düştü ve yay üstüne kapanıverdi. Tekrar açabilmek için bey-hude yere uğraştı, Isabella’nın yaya nasıl dokunduğunu iz-lememişti, ayrıca deneyecek kadar zamanı da yoktu. Düşen kapının sesini Manfredi de işitmişti, sesi takip ederek peşin-deki meşaleli hizmetkârlarla o tarafa koşturdu.

Manfredi mahzene ulaşmadan önce, “Bu Isabella olma-lı,” diye haykırdı. “Yer altı geçidinden kaçıyor ama çok uza-ğa gitmiş olamaz.”

Oysa meşalelerin ışığında Isabella yerine, ölümcül miğferin altına hapsedilmiş zannettiği köylüyü görmek Prens'i çok şaşırtmıştı.

Manfredi, "Hain!" dedi, "Nasıl geldin buraya? Seni avluda tutuklu sanıyordum ben."

Genç adam cesaretle, "Ben hain değilim," diye yanıt verdi, "ayrıca ne sanırsanız sanın, size yanıt verecek de değilim."

Manfredi, "Küstah hain!" diye bağırды. "Hiddetimi kıskırtırsın, ha? Söyle bana, nasıl kaçtın yukarıdan? Muhafızlara rüşvet verdiysen bunu hayatlarıyla öderler."

Köylü sakince, "Yoksulluğum," dedi, "onları temize çıkaracaktır. Bir zorbanın temsilcileri olsalar da size sadıklar, adaletsizce de olsa buyruklarınıza harfiyen uyuyorlar."

Prens "İntikamımdan korkmayacak kadar gözüpek sanıyorsun kendini, ha?" dedi. "Ama işkencelerle bütün gerçeği zorla alırsız ağızından. Söyle bana, suç ortağını bileyim."

Delikanlı gülümseyerek ve tavanı göstererek, "İşte suç ortağım," dedi.

Manfredi meşalelerin yukarı kaldırılmasını emredince, hizmetkârlar büyüğü başlığı köylünün üstüne bırakırken kanatlarından birinin avlunun döşemesini zorlayıp kırdığını ve mahzene düşerken bir oyuk açtığını fark etti; Isabella onu bulmadan hemen önce genç köylü buradan geçip aşağı inmişti.

"Böyle mi indin aşağı?" dedi Manfredi.

Delikanlı, "Öyle indim," dedi.

Manfredi, "Peki, dehlize girerken duyduğum o ses neydi?" dedi.

Köylü, "Bir kapı çarptı," diye yanıtladı, "sizin gibi ben de duydum."

Manfredi telaşla, "Hangi kapı?" dedi.

Köylü ise, "Şatonuzu hiç bilmiyorum ki," dedi, "ilk defa geliyorum buraya. Bu mahzen de içinde bulunduğum tek bölgesi."

Manfredi (delikanlının gizli kapıyı bulup bulmadığını anlamayı umarak), “Bak, sana söylüyorum,” dedi, “sesin şuradan geldiğini duydum. Hizmetkârlarım da duydu.”

Hizmetkârlardan biri işgüzar bir tavırla araya girip, “Lordum,” dedi, “gizli kapı olduğu mutlak, bu adam da oradan kaçacaktı.”

Prens öfkeyle, “Sus, mankafa!” dedi, “Madem kaçacaktı neden bu tarafta duruyor o zaman? Kulağıma gelen sesin ne olduğunu kendi ağzından duyup öğreneceğim. Doğruyu söyle bana; hayatın dürüst olmana bağlı.”

Köylü ise, “Dürüstlük hayatımdan da önemlidir benim için,” dedi. “Birini kazanmak için ötekini feda etmezdim asla.”

Manfredi aşağılayıcı bir tavırla, “Öyle mi, genç filozof?” dedi. “Söyle o zaman, duyduğum ses neydi?”

Delikanlı, “Yanıt verebileceğim sorular sorun bana,” dedi, “ve yalan söylersem anında öldürün beni.”

Delikanlının sebatla sürdürdüğü kahramanca ve metin duruş karşısında giderek sabırsızlanan Manfredi bağırdı: “İyi o zaman, gerçeklerin adamı, yanıt ver! Duyduğum, düşüp kapanan gizli kapının sesi miydi?”

Genç adam, “Öyleydi,” dedi.

Prens, “Öyleymiş!” dedi, “Sen nereden biliyordun burada gizli bir kapı olduğunu?”

Delikanlı “Ayışığında pirinç levhayı gördüm,” diye yanıt verdi.

Manfredi, “Peki, nereden bildin onun kilit olduğunu?” dedi. “Nasıl keşfettin onu açmanın sırrını?”

Genç adam, “Miğferden bana geçen üstün sezgiler kilidin yayını görmemi sağladı,” dedi.

Manfredi de, “O sezgiler biraz daha ileri gidip benim hışmımdan uzaklaştırabilirmiş seni,” dedi. “O sezgiler kilidi açmayı öğretmiş ama değer bilmeyen seni, aptal gibi ortada bırakmış. Kaçışını gösteren yolu neden izlemedin o zaman? Basamaklardan incek yerde neden kapattın gizli kapıyı?”

Köylü, “Size sorarım Lordum,” dedi, “şatonuza tamamen yabancı biri olarak merdivenlerin beni çıkışa götüreceğini nasıl bilebilirdim? Ama sorunuzu yanıtlamaktan kaçındığımı reddediyorum. O merdivenler nereye gidiyorsa belki ben de o yolu keşfetmeliydim. Şu durumdan daha kötü bir halde olamazdım. Ama gerçek şu ki, gizli kapı elimden kurtuldu, onu da ansızın gelişiniz izledi. Zaten ortalığı ayağa kaldırmıştım; ha bir dakika önce ha bir dakika sonra yakalanmamın önemi var mıydı?”

Manfredi, “Yaşına rağmen epey yiğit bir alçaksın sen,” dedi, “yine de biraz düşününce beni oyalıyorsun gibime geliyor. Hâlâ söylemedin bana bu kilidi nasıl açtığını.”

Köylü “Hemen göstereyim size Lordum,” diyerek yukarıdan düşmüş bir taş parçasını aldı, gizli kapının üstüne yatarak onu kaplayan pirinç levhaya vurup Prenses’in kaçması için zaman kazanmaya çalıştı. Bu gencin zekâsı açıksözlülüğüyle birleşince Manfredi’yi hayrete düşürmüştü. Hatta hiç suç işlememiş olan bu kişiyi bağışlamaya bile niyetlenir gibiydi. Manfredi tahrik edilmemiş gaddarlıklara kapılan o vahşi zorbalardan biri değildi. Talihi sayesinde ortaya çıkan koşullar tamamen insani bir sonuç vererek onu haşin biri yapmış olsa da, tutkuları mantığını bozmadıkça her an ortaya çıkabilecek erdemleri vardı.

Prens böyle kararsızken uzaktaki mahzenlerde karma-karışık insan seslerinin yankılandığı duyuldu. Sesler yaklaştıkça Isabella’yı arasınlar diye şatoya saldıği hizmetkârların feryatlarını ayırt etmeye başladı. “Lordum nerede? Prens nerede?” diye bağıyorlardı.

Yaklaştıklarında Manfredi, “Buradayım işte,” dedi, “Prenses’i buldunuz mu?”

İlk gelen, “Ah, Lordum! İyi ki bulduk sizi,” diye yanıt verdi.

Manfredi “Beni buldunuz, ha!” dedi, “Peki Prenses’i buldunuz mu?”

Korkuya kapılmış görünen adam, “Bulduğumuzu zan-
netmiştik, ama...” dedi.

Prens “Aması da ne?” diye bağırdı, “Kaçtı mı yani?”

“Jaquez ile ben, Lordum...”

Daha da büyük bir dehşetle çıkıp gelen ikincisi araya gi-
rip, “Evet, Diego ile ben...” diye sözünü kesti.

Manfredi, “Teker teker konuşun,” dedi. “Size soruyo-
rum, Prenses nerede?”

İkisi birden “Bilmiyoruz,” dediler, “ama korkudan ödü-
müz patladı.”

Manfredi, “Bana da öyle geldi, avanak herifler,” dedi,
“nedir sizi bu kadar korkutan?”

Jaquez, “Ah! Lordum!” dedi, “Diego öyle bir şey gördü
ki! Lordum gözlerimizin gördüğüne inanamazdı.”

Manfredi, “Bu yeni saçmalık da ne böyle?” diye bağırdı,
“Ya doğru dürüst yanıt verirsiniz bana ya da sizi...”

Zavallı adam, “Eh, Lordum, madem söyleyeceklerim sizi
memnun edecek,” dedi, “Diego ile ben...”

Arkadaşı da “Evet, ben ve Jaquez...” diye bağırdı.

Prens, “İkinizin aynı anda konuşmasını yasaklamadım
mı?” dedi, “Sen, Jaquez! Sen yanıt ver bakalım çünkü öteki
salak belli ki senden çok dağılmış; söyle, mesele nedir?”

Jaquez, “Merhametli Lordum,” dedi, “mademki siz Haş-
metlim söyleyeceklerimi duymak istiyor; Diego ile ben Haş-
metlilerinin emriyle genç hanımı aramaya çıktık ama Tanrı
ruhunu şad etsin, genç Lordumuzun, yani siz Haşmetlinin
oğlunun hayaletiyle karşılaşabileceğimizi de düşünüyorduk;
düzgün bir Hristiyan cenazesiyle gömülmediği için...”

Manfredi öfkeyle, “Ayyaş!” diye haykırdı, “Yani gördü-
ğünüz sadece bir hayalet miydi?”

Diego ise, “Ah! Daha fenası! Daha fenası, Lordum!”
diye bağırdı, “Keşke on hayalet görseydim...”

Manfredi, “Tanrı bana sabır versin,” dedi. “Bu avanaklar
kafamı karıştırdı. Çekil gözümün önünden, Diego! Ve sen,

Jaquez, tek kelimeyle yanıt ver bana, ayık mısın? Delirdiniz mi siz? Biraz aklını başına topla; öteki ayyaş korkuya kapıldı da seni korkuttu mu? Konuş! Ne saçmalıklar gördü bu?”

Jaquez titreyerek, “Ah, Lordum!” diye yanıt verdi, “Size anlatacaktım, Haşmetlim, diyecektim ki, Tanrı değerli ruhunu şad etsin, genç Lordumuzun felaket getiren bahtsızlığından sonra sadık –yoksuluz ama hepimiz de öyleyiz, Lordum– hizmetkârlarınızdan hiçbirisi, söylüyorum size, hep beraber gezen Diego ile benim dışımızda hiçbirisi şatoda dolışmaya cesaret edemedi; böylece Diego ve ben genç hanımın üst balkonda olabileceğini düşünerek yukarı çıkıp onu aramaya ve siz Haşmetli efendimizin ona bir şey söyleyeceğini haber vermeye gittik.”

Manfredi, “Sizi sarsak budalalar!” diye haykırdı, “Ve o sırada kız kaçtı çünkü siz cinlerden perilerden korkuyordunuz! Çünkü düzenbazlar, kız yanımdan üst balkondayken ayrılmıştı zaten. Ben de oradan gelmiştim!”

Jaquez, “Bildığım kadarıyla, tam da bu sebeplerle hâlâ da orada olabilir,” dedi, “ama bir daha onu aramaya gidersem oraya, şeytan çarpsın beni. Zavallı Diego! Bunun altından kalkabileceğini hiç sanmıyorum.”

Manfredi, “Neyin altından kalkacakmış?” dedi. “Bu ser-serileri neyin korkuttuğunu asla öğrenemeyecek miyim? Boş yere vakit kaybediyorum; peşimden gel köle, gidip kız hâlâ o balkonda mı, bakacağım.”

Jaquez, “Tanrı aşkına, sevgili, iyi yürekli Lordum!” diye feryat etti. “O balkona çıkmayın. Balkona açılan o odada şeytanın ta kendisi var, eminim.”

O zamana kadar hizmetkârlarının dehşete kapılmasını boş yere telaş olarak gören Manfredi yeni durum karşısında şaşırıp kalmıştı. Portrenin canlandığını ve koridorun sonundaki oda kapısının ansızın kapandığını hatırladı. Sesini alçaltıp rahatsız bir şekilde, “O büyük odada ne var?” diye sordu.

Jaquez, “Lordum,” dedi, “birlikte üst balkona çıktığımızda Diego benden daha cesur olduğunu söyleyerek önden gidiyordu. Balkonda kimsecikleri bulamadık. Her sıranın, her koltuğun altına baktık, yine de kimseyi bulamadık.”

Manfredi, “Tablolar yerlerinde asılı duruyor muydu?” dedi.

Jaquez, “Evet, Lordum,” diye yanıtladı, “ama biz arkasına bakmaya cesaret edemedik.”

Manfredi, “Tamam, tamam,” dedi, “devam et.”

Jaquez, “Büyük odanın kapısına geldiğimizde,” diye devam etti, “kapalı bulduk onu.”

Manfredi, “Peki açamadınız mı?” diye sordu.

Adam, “Ah, evet, Lordum,” diye yanıtladı, “keşke açmasaydık! Ben değil, Diego açtı onu. Ne kadar yapmamasını tavsiye ettiysem de gözünü karartmıştı, işine devam etti. Ben açsaydım yine kapatıverirdim...”

Tüyleri ürperen Manfredi, “Boş konuşma!” dedi. “Kapıyı açtığınızda ne gördüğünü söyle bana.”

Jaquez, “Ah, ben, Lordum,” dedi, “Diego’nun arkasından daydım ben ama sesi işittim.”

Manfredi ciddi bir ses tonuyla, “Jaquez,” dedi, “atalarımın ruhları adına rica ediyorum, ne işittiğini söyle bana.”

Jaquez, “Onu gören Diego oldu, Lordum, ben değil,” diye yanıtladı, “sadece sesi duydum ben. Diego kapıyı açar açmaz haykırdı ve gerisin geri koştu. Ben de geri koşup, ‘Hayalet mi?’ diye sordum. Diego ise, ‘Hayalet mi? Hayır! Hayır!’ dedi ve saçları diken diken oldu. ‘Sanırım bu bir dev, tepeden tırnağa zırlara bürünmüş bir dev olmalı çünkü ayağıyla bacağının bir kısmını gördüm ve hepsi de aşağıda, avludaki miğfer gibi kocaman.’ O bu sözleri söylediğinde, Lordum, ani bir hareket ve zırlar sesleri duyduk, sanki dev ayağa kalkıyormuş gibi geldi bize, zira Diego devin ayağının ve bacağının uzatılmış olmasına bakarak yere yattığına inandığını söylemişti. Daha balkonun ucuna varmamıştık

ki arkamızdan büyük odanın kapısının çarpıldığını duyduk ama geri dönüp devin peşimizden gelip gelmediğine bakmaya cesaret edemedik. Şimdi düşünüyorum da, bizi izleseydi herhalde duyardık. Ama, Tanrı aşkına, sevgili Lordum, bir papaz çağırtın da şatoda şeytan çıkartma ayini yapsın. Kesinlikle efsunlanmış bu şato!”

Bütün hizmetkârlar hep bir ağızdan, “Yalvarırız, yapın bunu, Lordum,” diye bağıldılar, “yoksa Haşmetli efendimizin hizmetinden ayrılmak zorunda kalacağız.”

Manfredi, “Kesin sesinizi, sersemler,” dedi, “ve peşimden gelin. Bütün bunların ne demek olduğunu biliyorum ben.”

Hepsi bir ağızdan, “Biz mi, Lordum?” diye bağıldılar, “Haşmetli efendimizin hazinesini verseler de çıkmayız o balkona.”

Ne zamandır sessiz duran genç köylü sonunda konuştu. “Siz, Haşmetlim,” dedi, “acaba bu maceraya atılmama izin verirler mi? Yaşamışım, yaşamamışım, kimsenin umurunda değil; kötü melekten korkmam, iyilerine de hiçbir zararım dokunmadı.”

Onu şaşkınlık ve hayranlıkla süzen Manfredi, “Davranışların görünüşünden üstün,” dedi. “Daha sonra seni ödüllendireceğim ama şimdi,” diyerek iç çekti, “öyle bir haldeyim ki kendiminkinden başka kimsenin gözlerine güvenilemem. Yine de bana eşlik etmene izin vereceğim.”

Daha önce üst balkonda Isabella’nın peşine düşmüş olan Manfredi doğrudan Prenses’in sığındığını düşündüğü karısının dairesine gitti. Ayak seslerinden onun geldiğini anlayan Ippolita hem memnun hem de endişeli bir tavırla oğlunun ölümünden beri göremediği Lordunu karşılamak için ayaklandı. Üzüntüyle karışık bir sevinçle kollarına atlamak üzereydi ki adam onu kabaca iterek, “Isabella nerede?” diye sordu.

Şaşırان Ippolita, “Isabella mı, Lordum?” dedi.

Manfredi buyurgan bir tavırla, “Evet, Isabella,” diye bağırđı, “Isabella’yı istiyorum.”

Adamın tavrının annesini ne kadar şaşırttığını fark eden Matilda, “Lordum,” diye yanıtladı, “siz Haşmetli Efendimiz onu dairenize çağırdığınızdan beri bizimle değil.”

Prens, “Nerede olduğunu söyleyin bana,” dedi, “daha önce nerede olduğuyla ilgilenmiyorum.”

Ippolita, “Sevgili Lordum,” dedi, “kızınız gerçeği söylüyor. Emriniz üzerine Isabella yanımızdan ayrıldı ve o zamandan beri de görmedik. Ama, sevgili Lordum, toparlayın kendinizi, gidin, dinlenin biraz; bu kederli gün altüst etti sizi. Sabah olunca Isabella emirlerinize amade olacaktır.”

Manfredi, “Ya, demek nerede olduğunu biliyorsunuz!” diye haykırdı. “Hemen söyleyin bana, vakit kaybetmek istemiyorum. Ve sen, kadın,” diye karısına hitap etti, “papazına emret de hemen yanıma gelsin.”

Ippolita soğukkanlılığını koruyarak, “Isabella,” dedi, “sanırım dairesine çekilmiştir. Gecenin bu vaktine kadar uyanık kalmaya alışık değil. İnayetli Lordum,” diye devam etti, “sizi neyin rahatsız ettiğini açıklayın bana. Isabella sorun mu çıkardı size?”

Manfredi, “Sorularınla rahatsız etme beni,” dedi, “sadece kızın nerede olduğunu söyle.”

Prenses, “Matilda çağırır onu,” dedi. “Oturun, Lordum, her zamanki metanetinizi takının.”

Adam, “Ne yani, Isabella’yı kıskanıyor musun?” diye yanıtladı. “O yüzden mi görüşmemizde yanımızda olmak istiyorsun?”

Ippolita, “Tanrı korusun, Lordum!” dedi. “Haşmetli efendim ne demek istiyor?”

Gaddar Prens, “Birkaç dakika sonra öğreneceksin,” dedi. “Papazını bana yolla ve sonra da emirlerimi bekle burada.”

Bunları söyledikten sonra şaşıp kalmış, neler planladığını tahmin etmeye boş yere çabalayan hanımları sözleri ve çılgın davranışlarıyla yıldırım çarpmışa çevirerek Isabella’yı aramak üzere odadan dışarı fırladı.

Manfredi şimdi zorla kendisine eşlik etmelerini sağladığı köylü genç ve birkaç hizmetkârıyla birlikte mahzenden dönüyordu. Balkona varıncaya kadar hiç durmadan basamakları çıktı, oraya geldiğinde de kapıda Ippolita ve papazıyla karşılaştı. Manfredi çekilebileceğini söylediğinde Diego tanık olduğu şeylerin yol açtığı panikle Ippolita'nın dairesine koşmuştu. Görüntülerin gerçekliği konusunda en az Manfredi kadar kuşkulu olan bu mükemmel hanımefendi, olayı bir hizmetkârın hezeyanı olarak kabul etmek yanlısıydı. Yine de efendisini yeni bir şok dalgasından korumak, böyle olursa da bir dizi hüsrarla sarsılmamak istiyordu, bu yüzden de kader yaşadıkları saatleri onların malvı için planladıysa önce kendini feda etmeye karar vermişti. Annesine eşlik etmek için boşuna yalvaran, tedirgin Matilda'yı odasına gönderdikten sonra, Ippolita sadece papazın eşliğinde balkonu ve büyük odayı ziyaret etmeye gitmişti; şimdi de saatlerdir olduğundan daha dingin bir ruh haliyle efendisini karşılıyor ve ona dev bacak ile dev ayak görüntüsünün uyduruk olduğu konusunda teminat veriyordu; hiç kuşku yoktu ki bir yandan korkuları öte yandan günün karanlık ve kasvetli bir saati olması nedeniyle hizmetkârların zihninde böyle bir görüntü oluşmuştu. Kendisi ve papaz odayı incelemişler, her şeyi yerli yerinde bulmuşlardı.

Manfredi karısı gibi görüntünün hayal ürünü olduğuna ikna olmuşsa da bütün o tuhaf olayların zihnini sürüklediği fırtınayı henüz aşamamıştı. Her hakareti görev duygusunun ve zarafetinin yeni bir belirtisiyle karşılayan kadına gösterdiği insanlık dışı davranıştan utanmış olarak, içinde yeniden alevlenen sevginin bakış açısını zorladığını hissedebiliyordu; öte yandan içten içe daha büyük bir taarruz planladığı kişiye karşı duygularından gelecekte pişman olmanın utancı da bundan az değildi; yüreğinin arzularını zapt etti ve şefkate eğilim göstermeye bile cesaret edemedi. Ruhunun bundan sonra girdiği aşama, daha incelikli bir hainlik

oldu. Ippolita'nın asla sarsılmayan teslimiyetine dayanarak boşanmaya rıza göstermekle kalmayıp, mademki kocası öyle arzu ediyor, Isabella'yı kendisine elini vermeye ikna etmek konusunda itaatkâr davranacağını da düşünerek içten içe böbürlendi ama korkunç umuduna yol vermeden önce Isabella'nın bir türlü bulunamadığı geldi aklına. Kendini toparlayıp şatonun her sokağının sıkı sıkıya korunması konusunda emirler yağdırdı ve hizmetkârlarını kimsenin dışarı çıkmaması için canları pahasına uğraşmaları için görevlendirdi. İltifatkâr davrandığı genç köylüye ise içinde bir ot yatak bulunan ve merdivenlere açılan küçük odada kalmasını emredip kendisiyle sabah konuşacağını söyleyerek odanın anahtarını aldı. Ardından hizmetkârlarına çekilmelerini söyleyip başıyla Ippolita'ya oldukça huysuz bir selam verdikten sonra dairesine çekildi.

II. Bölüm

Ippolita'nın talimatıyla dairesine çekilen Matilda'nın dinlenmeye hiç niyeti yoktu. Erkek kardeşinin sarsıcı kaderi onu derinden etkilemişti. Isabella'yı göremediği için şaşkındı, ama babasının ağzından çıkan tuhaf sözler ve eşi Prenses'e karşı pek hiddetli davranışına eşlik eden iç karartıcı tehdit, Matilda'nın hassas zihnini dehşet ve panikle doldurmuştu. Isabella'ya ne olduğunu öğrenmesi için gönderdiği, kendisine eşlik eden genç bir hanım olan Bianca'nın dönüşünü endişeyle bekliyordu. Bianca kısa süre sonra görüldü, hizmetkârlardan öğrendiği kadarıyla Isabella'nın hiçbir yerde bulunamadığını hanımına aktardı. Hizmetkârların birbirini tutmayan birkaç eklemesiyle de olsa, mahzende olduğu keşfedilen genç köylünün macerasını da aktardı ve özellikle balkon odasında gördükleri devasa bacak ve ayak üzerinde durdu. Bu son anlattığı Bianca'yı öylesine dehşete düşürmüştü ki dinlenmeye niyeti olmadığını, hanımı kalkana kadar nöbet tutacağını söyleyince Matilda çok sevindi.

Genç Isabella'nın kaçıışı ve Manfredi'nin annesine savurduğu tehditlerine dair varsayımlara kafa yoruyordu.

Matilda, "Papaz ile bu kadar acil ne işi olabilir?" dedi, "Yoksa kardeşimin bedenini özel bir törenle şapele gömmek mi istiyor?"

Bianca ise, "Ah, Hanımım," dedi, "şimdi aklıma geldi. Artık vârisi siz olduğunuza göre bir an önce evlenmenizi isti-

yordur; hep istemiştir daha çok oğlu olmasını; eminim şimdi de erkek torunları olsun diye sabırsızlanıyor. Neyse ki yaşarken göreceğim gelin olduğunuzu. Güzel Hanımım, artık büyük bir prenses olacağınıza göre sadık Bianca'nızı başınızdan atıp da üstüme Donna Rosaro'yu getirmezsiniz herhalde.”

Matilda, “Zavallı Bianca'cığım,” dedi, “nasıl da ağır işliyor zihnini! Ben, büyük bir prenses, ha? Kardeşimin ölümünden beri Manfredi'nin davranışlarında, bana karşı şefkatinin arttığına ilişkin nasıl bir belirti gördün ki? Hayır, Bianca, yüreği her zamankinden yabancıydı bana, ama o benim babam, şikâyet etmemem gerek. Ama Tanrı babamın yüreğini bana kapattıysa da annemin şefkiyle hakkımı fazlasıyla ödüyor. Ah, sevgili anneciğim! Evet, Bianca, Manfredi'nin fırtınalı mizacını görüyorum. Bana kaba davranmasına sabırla katlanabilirim ama anneme karşı sebepsiz haşinliğine tanık olduğumda ruhum yaralanıyor.”

Bianca, “Ah Hanımım,” dedi, “her erkek karısından bıktığında aynen böyle yapar.”

Matilda, “Yine de şimdi babamın benden kurtulmak niyetinde olduğunu düşünmene rağmen beni kutluyorsun,” dedi.

Bianca ise, “Sizin önemli bir hanımefendi olmanızı arzu ederim,” diye yanıtladı, “nasıl olursa olsun. Kötü bir kocanın, hiç koca sahibi olmamaktan iyi olduğunu bilen Hanımım sizi engellemese, niyetlendiğiniz gibi bir manastıra kapanıp sıkıntı içinde yaşamanızı istemem. Tanrı beni korusun! Bu ses de nedir? Aziz Nicola bağışlasın beni! Sadece şaka yapıyordum!”

Matilda, “Rüzgârdır,” dedi, “yukarıdaki kulenin mazgalları arasından esiyor; binlerce kez duymuşsundur bu sesi.”

Bianca, “Ya,” dedi, “zaten söylediklerim de kötü şeyler değildi; evlilikten bahsetmek günah değil ki. Ve Hanımım, dediğim gibi, Lordumuz Manfredi size damat olarak yakışıklı bir prens teklif ederse, önünde reverans yapıp manastıra girmeyi tercih ettiğinizi mi söyleyeceksiniz?”

Matilda, “Şükürler olsun ki böyle bir tehlike yok benim için,” dedi, “babamın bana yapılan birçok teklifi reddettiğini biliyorsun.”

“Siz de itaatkâr bir kız evlat olarak ona teşekkür ediyorsunuz, değil mi Hanımım? Ama bakın, Hanımım, diyelim ki yarın sabah sizi büyük toplantı odasına çağırdı ve siz de yanı başında kara gözlü, ak alınlı, kapkara lûleleri olan, kısacası önünde saatlerce durup seyrettiğiniz iyi yürekli Alfonso’nun balkondaki portresine benzeyen, harika bir genç prens durduğunu gördünüz...”

Matilda iç çekerek, “O tablodan böylesine umursamaz bir şekilde söz etme,” diye sözünü kesti; “o resmi hayranlıkla seyretmemin olağandışı olduğunu biliyorum, ama renkli bir tahtaya âşık olmadım. O erdemli prensin karakteri, annemin, onun bendeki anısını yücelten övgüleri, nedendir bilmem, annemle birlikte mezarı başında ettiğimiz dualar, işte bütün bunlar bir araya gelince kaderimin onunla ilgili bir şeyle bir biçimde bağlı olduğuna ikna oldum.”

Bianca, “Aman Tanrım! Hanımım! Bu nasıl olur?” dedi; “Ailenizin onun ailesiyle hiçbir bağı olmadığını duymuşumdur hep ve Hanımım Prenses’in serin bir sabah ya da rutubetli bir gece, mezarı başında dua etmeniz için sizi neden gönderdiğini anlayabilmiş değilim. Tescilli bir aziz de değil. İlle de dua etmeniz gerekiyorsa neden Büyük Aziz Nicola’mıza yönlendirmiyor sizi? Bir koca bulmak için benim dua ettiğim aziz de o, emin olun.”

Matilda, “Annem nedenlerini açıklasaydı belki zihnimi daha az etkilerdi,” dedi; “nasıl tarif edeceğimi bilemiyorum ama bana esin kaynağı olan, onun farkına vardığı gizem. Hiçbir zaman keyfi hareket etmediği için, inanıyorum ki bunun ardında ölümcül bir sır var, evet öyle, var olduğunu biliyorum; kardeşimin ölümünün kederiyle ıstırap çekerken bunu ima eden bazı sözler kaçırdı ağzından.”

Bianca, “Ah sevgili Hanımım!” diye bağırdı, “Neydi o sözler?”

Matilda ise, “Hayır,” dedi, “insanın anası ya da babası bir söz söyler de unutulmasını isterse bir evladın o sözü ağzına almaması gerekir.”

Bianca, “Ne yani? Söylediğine pişman mı olmuştu?” diye sordu; “Hanımım, emin olun, güvenebilirsiniz bana.”

Matilda, “Kendi küçük sırlarım olsa, sana güvenebilirim,” dedi, “ama anneminkiler konusunda asla; anası ya da babası istemedikçe bir evladın ne kulakları olmalı ne de gözleri.”

Bianca “Ya, işte! Siz bir azize olarak doğmuşsunuz, bu kesin,” dedi, “ve ilahi emre karşı durmak olmaz; sonunda bir manastıra gireceksiniz. Ama Lady Isabella var ya, bence o kadar vakur davranmıyor, kendisiyle delikanlılar konusunda sohbet etmeme izin veriyor ve şatoya yakışıklı bir şövalye geldiğinde, kardeşiniz Corrado’nun ona benzemesini dilediğini bana itiraf etti.”

Prenses, “Bianca,” dedi, “arkadaşımdan saygısızca söz etmene izin veremem. Isabella’nın neşeli bir tabiatı vardır, ama ruhu erdemin ta kendisi kadar saftır. Senin boşboğaz tabiatını bilir ve belki de arada bir can sıkıntısını gidermek, babamın bizi içine hapsedtiği yalnızlığa azıcık renk katmak için bunu teşvik etmiştir.”

Bianca sarsılmış bir şekilde, “Kutsal Meryem!” dedi. “İşte yine oldu. Sevgili Hanımım, siz bir şey duymuyor musunuz? Bu şato kesinlikle hayaletli!”

Matilda, “Sus!” dedi, “Ve dinle. Sanırım ben de bir ses duydum. Ama hayal olmalı; senin telaşın galiba beni de etkiledi.”

Bianca ağlamaklı bir sesle, ıstırapla, “Ama doğru, doğru! Hanımım,” dedi, “bir ses duyduğuma eminim.”

Prenses “Alttaki odada yatan var mı?” dedi.

Bianca, “Kimse orada yatmaya cesaret edemedi,” diye yanıt verdi, “kardeşinizin hocası, büyük gökbilimci boğul-

muş olarak bulunduğundan beri. Hanımım, onun hayaletiy-
le genç prensinki, şimdi aşağıdaki odada buluşmuş olmalı.
Tanrı aşkına, gelin annenizin dairesine kaçalım!”

Matilda, “Sana yerinden kımıldamamanı emrediyorum,” dedi. “Eğer ruhlar acı içindeyse onları sorgulayarak acılarını azaltabiliriz. Onları incitmediğimize göre bize zararları dokunamaz; dokunacaksa bile bu odadan başka yerde daha mı güvende sayılırız? Tespihimi uzat bana; dua edeceğiz, sonra da onlarla konuşacağız.”

Bianca, “Ah! Sevgili Hanımım, bir hayaletle asla konuşmam,” diye bağırdı.

Bu sözleri söylediğinde Matilda’nınkinin altındaki odanın pencere kepenginin açıldığını duydular. Dikkatle dinlediler ve birkaç dakika sonra birinin şarkı söylediğini işittiler ama sözlerini anlayamadılar.

Prenses alçak sesle, “Bu kötü bir ruh olamaz,” dedi, “aileden biri olduğundan kuşku yok. Pencereyi aç da sesin kime ait olduğunu anlayalım.”

Bianca, “Hanımım, buna cesaret edemem, inanın,” dedi.

Matilda kendisi pencereyi yavaşça açarken, “Pek sersem-
sin,” dedi.

Prenses’in çıkardığı gürültüyü duyan aşağıdaki kişi sustu; kepengin açıldığını anladığını fark etmişlerdi.

Prenses, “Aşağıda kimse var mı?” dedi, “Varsa konuşsun.”

Aşına olmadığı bir ses, “Evet,” dedi.

Matilda da, “Kim o?” dedi.

Ses, “Bir yabancı,” diye yanıtladı.

Genç kadın “Hangi yabancı?” dedi. “Ve bu tuhaf saatte, şatonun bütün kapıları kilitliken nasıl girdiniz oraya?”

Ses, “Kendi isteğimle gelmedim,” diye yanıtladı, “ama istirahatınız sırasında sizi rahatsız ettiysem bağışlayın beni; sesimin duyulabileceğini bilmiyordum. Uyku tutmadı; rahatsız bir yatağı terk edip şatodan salınmamı sabırsızlıkla

beklerken bu sıkıcı saatleri sabahın gelişinin güzelliğini seyretmeye harcamak üzere geldim.”

Matilda, “Sözleriniz ve sesinizin tonu hüznü cinsten,” dedi. “Mutsuzsanız merhamet duyarım size. Yoksulluk etkiliyorsa sizi, bildirin bana; hayırsever, ruhu dertli insanlara karşı pek hassas olan Penses’e sizden söz ederim.”

Yabancı, “Gerçekten de mutsuzum,” dedi, “ve dünya nimetlerinin ne olduğunu hiç bilmem. Ama Tanrı’nın bana layık bulduklarından bir şikâyetim yok, genç ve sağlıklıyım, kendi kendime yetmekten de utanmıyorum. Yine de gururlu biri olduğumu ya da cömert tekliflerinizi hor gördüğümü düşünmeyin. Dualarımda sizi de hatırlayacağım ve lütfkâr kişiliğiniz ile soylu hanımınızın inayeti için yakaracağım. Ah vah ediyorsam, Hanımefendi, kendim için değil, başkaları için yapıyorum bunu.”

Bianca, Penses’e fısıldayarak, “Şimdi anladım, Hanımım,” dedi, “bu o genç köylü olmalı ve sevdalı biri olduğuna inanıyorum. İşte! Pek cazip bir macera bu! Haydi, Hanımım, sorgulayalım onu. Sizi tanımıyor, ama Ippolita Hanımın kadınlarından biri olduğunuzu sanıyor.”

Penses, “Hiç utanmıyor musun, Bianca!” dedi. “Bu delikanlının yüreğinde barınan sırlara burnumuzu sokmaya ne hakkımız var? Erdemli, dürüst birine benziyor ve bize mutsuz olduğunu açıklıyor. Bunlar bize onun hususiyetine girmek hakkı verir mi? Güvenine nasıl layık olacağız?”

Bianca, “Tanrım! Hanımım! Aşk hakkında ne kadar da az bilginiz var,” diye yanıt verdi. “Âşıkların, âşık oldukları hanım hakkında konuşmak kadar keyif duydukları başka bir şey yoktur.”

Penses, “Ve sen de benim bir köylünün sırdaşı olmamı istiyorsun, öyle mi?” dedi.

Bianca, “İyi o zaman, bırakın da ben konuşayım onunla,” dedi. “Her ne kadar siz Haşmetli Hanımımın birinci nedimesi olsam da her zaman bu mevkide değildim. Ayrıca,

aşk insanları aynı seviyeye getirebildiği gibi yüceltebilir de. Aşka düşmüş herhangi bir delikanlıya saygım vardır.”

Prenses, “Sus, sersem!” dedi. “Mutsuz olduğunu söylemesi onun âşık olduğu anlamına gelmez. Bugün olup bitenleri düşün de bütün bahtsızlıklara aşk mı sebep oluyor, söyle bana.” “Yabancı,” diye devam etti Prenses, “talihsizlikleriniz kendi kabahatleriniz yüzünden değilse ve Prenses Ippolita’nın telafi gücünün alanı içindeyse, koruyucunuz olacağı konusunda teminat verebilirim. Bu şatodan salındığınız zaman Aziz Nicola Kilisesi’ne bitişik manastırdaki Kutsal Peder Girolamo’ya gidiniz ve onunla karşılaşır karşılaşmaz hikâyenizi öğrenmesini sağlayınız. Yardıma ihtiyaç duyan herkese annelik eden Prenses’e haber vermekte gecikmeyecektir. Şimdilik hoşça kalın; bu tuhaf saatte bir erkekle fazla sohbet etmem yakışık almaz.”

Köylü, “Bütün azizler sizi korusun, inayetli hanım!” diye yanıt verdi; “Ama, ah! Zavallı, değersiz bir yabancı bir dakanızı daha almak için yalvarabilir mi? Bu kadar şanslı olabilir miyim? Kepenklerinizi kapatmadan, acaba sorabilir miyim...”

Matilda, “Çabuk söyleyin,” dedi, “gün hızla ağarıyor; birazdan tarlalara ırgatlar gelir ve bizi görebilir. Ne sormak istiyorsunuz?”

Genç yabancı tereddütle, “Nasıl soracağımı, buna cesaret edip edemeyeceğimi bilmiyorum,” dedi, “yine de benimle insanca konuşmanız beni yüreklendiriyor. Hanımefendi! Size güvenebilir miyim?”

Matilda, “Aman Tanrım!” dedi, “Ne demek istiyorsunuz? Hangi konuda güveneceksiniz bana? Sırrınız erdemli bir yüreğe emanet edilecek cinsten ise korkmadan söyleyin.”

Köylü kendini yeniden toparlayarak, “Sormak istediğim şey,” dedi, “hizmetkârlardan duyduklarımın doğru olup olmadığı: Prenses şatoda aranıyor ve bulunamıyor mu?”

Matilda, “Bunu öğrenmeyi neden istiyorsunuz?” diye yanıt verdi. “İlk söyledikleriniz tedbirle söylenmiş gibiydi ama

sözleriniz giderek vahamet arz ediyor. Buraya Manfredi'nin sırlarını öğrenmeye mi geldiniz? Elveda. Sizinle ilgili yanılmışım belli ki.”

Bu sözleri söyleyerek genç adama yanıt verme fırsatı tanımadan kepenkleri çabucak kapattı.

Prens Bianca'ya hafif sert bir tavırla, “Akıllılık edermişim,” dedi, “bu köylüyle senin konuşmana izin verseymişim; tıpkı senin gibi sorgu sual ediyor.”

Bianca ise, “Haşmetli Hanımefendi, sizinle tartışmak düşmez bana,” diye yanıt verdi, “ama belki de benim ona soracağım sorular, sizin sormayı arzu ettiklerinize göre daha hedefe yönelik olurdu.”

Matilda, “Hiç kuşkum yok!” dedi. “Sen pek sağduyulu birisindir zaten! Acaba öğrenebilir miyim, ona neler sorardın?”

Bianca, “Bazen bir seyirci, oyuncuların daha iyi görebilir oyunu,” diye yanıt verdi. “Haşmetli Hanımım, acaba sevgili Isabella hanımımızı sadece merak yüzünden mi sorup soruşturduğunu sanıyor? Hayır, hayır, Hanımım, siz önemli insanların haberdar olduğundan fazlası dönüyor ortalıkta. Lopez bana, bütün hizmetkârların, bu genç adamın Isabella hanımın kaçması için bir şeyler ayarladığına inandığını söyledi. Şimdi, lütfen Hanımım, unutmayın ki siz de ben de Lady Isabella'nın kardeşiniz Prens'ten pek hoşlanmadığını biliyorduk. İşte! Tam zamanında öldürüldü. Kimseyi suçladığım yok. Gökten bir miğfer düşmüş; Lordum babanız öyle söylüyor. Ama Lopez ile öteki hizmetkârlar bu genç hovardanın büyücünün teki olduğunu ve miğferi Alfonso'nun mezarından çaldığını...”

Matilda, “Yeter artık bu kadar densizlik,” dedi.

Bianca, “Tamam Hanımım, nasıl isterseniz,” diye bağırdı, “yine de Isabella hanımımın aynı gün kaybolması, sonra bu genç büyücünün gizli kapının ağzında bulunması da çok ilginç. Kimseyi suçlamıyorum ama genç Lordum gerçekten kaza sonucu öldüyse...”

Matilda, “Sakın haddini aşma,” dedi, “sevgili Isabel-la’nın masumiyetine leke sürmeye kalkışma.”

Bianca, “Masum mu değil mi, bilemem,” dedi, “kaybol-du işte; derken kimsenin tanımadığı bir yabancı çıktı orta-ya; siz sorguladınız kendisini; aşka düştüğünü ya da mutsuz olduğunu söylüyor; ikisi de aynı kapıya çıkar. Evet, başka-ları adına mutsuz olduğunu söylüyor ama başkası uğruna mutsuz olan biri, ancak o kişiye âşıkça böyle der, değil mi? Hemen ardından da zavalcılık safiyetle Isabella hanımının kaybolup kaybolmadığını soruyor.”

Matilda, “Söylemek gerekir ki,” dedi, “gözlemlerin tü-müyle yersiz değil. Isabella’nın kaçıışı beni şaşkına düşürü-yor. Yabancı’nın merak etmesi de çok ilginç; ancak Isabella benden hiçbir şey gizlemezdi.”

Bianca, “Size öyle söylemiştir,” dedi, “sırlarınızı öğren-mek içindir ama kimbilir, Hanımım, belki bu yabancı kılık değiştirmiş bir prenştir. Lütfen, Hanımım, izin verin de pen-cereyi açıp ona birkaç soru sorayım.”

Matilda, “Hayır,” diye yanıt verdi, “Isabella hakkında bir şey biliyor mu diye kendim sorarım. Onunla daha çok sohbet etmeye de değmez.”

Tam kepengi açacaktı ki şato kulesinin sağında, Matilda’nın yattığı yerde bulunan yaya kapısının zilinein çaldığını duydular. Bu da Prenses’in yabancıyla yeniden ko-nuşmasına engel oldu.

Bir süre sessiz kaldıktan sonra Bianca’ya, “İkna oldum ki,” dedi, “Isabella’nın kaçışının nedeni ne olursa olsun, önemsiz bir şey değil. Bu yabancı, kaçışa alet olmuşsa Isa-bella onun sadakatinden ve değerinden emin olmalı. Bana öyle geldi ki lafları sık rastlanmayan dinsel bir telkinle süslü gibiydi; sen ne düşünüyorsun, Bianca? Yontulmamış biri-ninki gibi değildi konuşması; söyledikleri seçkin bir aileden gelen bir adama yakışır ancak.”

Bianca, "Size söyledim, Hanımım," dedi, "kılık değıştirmiş bir prens olduğuna eminim."

Matilda, "İyi ama," dedi, "madem firarına ortak oldu, kaçarken yanında olmamasına ne diyorsun? Neden düşüncesizce ve gereksiz yere kendini babamın hıncına maruz bırakıyor?"

Bianca, "Bu konuya gelince, Hanımım," diye yanıt verdi, "o miğferin altından kurtulabildiyse babanızın öfkesinden kaçınmanın da yolunu bulacaktır. Üstünde bir tılsım ya da başka bir şey taşıdığından hiç kuşku yok."

Matilda, "Her şeyi büyüye bağlıyorsun," dedi, "ama cehennemdeki ruhlarla ilişkisi olan bir adam onun ağzından çıkan harika ve kutsal sözcükleri kullanmaz. Dualarında beni de hatırlayacağına ant içerken nasıl şevkli olduğunu fark etmedin mi? Evet, Isabella'nın onun dindarlığına inandığına şüphe yok."

Bianca, "Genç bir adamın dindarlığı ile kaçmaya niyetli bir genç kadın var elimizde," dedi. "Hayır, hayır, Hanımım, sizin sandığınız gibi bir hamurdan yoğrulmamış. Sizin yanınızdayken bakışlarını iç geçirerek yukarı çeviriyor olabilir, çünkü sizin bir azize olduğunuzu biliyor ama siz arkanızı döner dönmez..."

Matilda, "Onun hakkında yanılıyorsun," dedi. "Isabella ikiyüzlü değildir, sadakat duygusu tamdır, asla olmadığı biri gibi görünmedi. Tam tersine, manastıra kapanma niyetimle her zaman mücadele etti; firarına ilişkin içimde uyanan gizem kafamı karıştırıyor ve bu, aramızdaki dostluğa uygun düşmüyor, yine de rahibe olmama karşı çıkarken takındığı önyargısız samimiyeti unutamam. Çeyizim onun ve erkek kardeşimin vârisleri için bir kayıp olacaksa bile, evlendiğimi görmeyi diliyordu. Sırf onun hatırı için bu genç köylü hakkında iyi şeyler düşüneceğim."

Bianca, "Demek ki aralarında bir ilişki olduğunu düşünüyorsunuz," dedi.

O konuşurken bir hizmetçi aceleyle odaya dalıp Prenses'e Lady Isabella'nın bulunduğunu haber verdi.

Matilda, "Nerede?" dedi.

Hizmetçi, "Aziz Nicola Kilisesi'ne sığınmış," dedi. "Peder Girolamo haberi bizzat getirdi; şimdi aşağıda, Haşmetlileriyle birlikte."

Matilda, "Annem nerede?" dedi.

"Kendi dairesinde, Hanımım ve sizi çağırđı."

Manfredi şafağın ilk ışıklarıyla kalkmış ve Isabella'nın kaçıyla ilgili bir şey bilip bilmediğini soruşturmak için Ippolita'nın dairesine gitmişti. Tam onu sorgularken Girolamo'nun kendisiyle konuşmak istediğı haberi geldi. Rahip'in geliş nedeni konusunda kuşkulara kapılan ve Ippolita'nın hayır işlerinde onu kullandığını bilen Manfredi, kendisi Isabella'yı aramayı sürdürürken ikisini baş başa bırakmayı düşünerek içeri kabul edilmesini emretti.

Manfredi, "Benimle mi yoksa Prenses'le mi işiniz var?" dedi.

Kutsal adam "İkinizle de," diye yanıt verdi, "Lady Isabella..."

Manfredi heyecanla, "Ne olmuş ona?" diye sözünü kesti.

Girolamo, "Aziz Nicola'nın sunağında," diye yanıt verdi.

Manfredi şaşkınlıkla, "Ippolita'yı ilgilendirmez bu," dedi. "Benim daireme çekilelim Peder ve anlatın bana oraya nasıl gittiğini."

İyi yürekli adam, kendisinin azizlere yakışır erdemlerine saygı göstermekten başka çare bulamayan kararlı Manfredi'nin bile gözünü korkutan bir metanetle ve otoriter bir tavırla, "Hayır, Lordum," dedi, "bana verilen görev ikinize yöneliktir ve Haşmetli efendimizin onayıyla, her ikinizin de önünde icra edeceğim onu, ama Lordum, önce Lady Isabella'nın şatodan kaçma nedeniyle ilgili bir şey bilip bilmediğı konusunda Prenses'i sorgulamam gerekiyor."

Ippolita, “Bilmiyorum, yemin ederim,” dedi, “yoksa Isabella firarına ortaklık etmekle mi suçluyor beni?”

Manfredi, “Peder,” diyerek araya girdi, “kutsal görevinize saygım var ama ben buranın hünkârıyım ve müdahaleci bir rahibin hane içi işlerine burnunu sokmasına izin vermem. Söyleyecek bir şeyiniz varsa benimle daireme gelin; karımın devletin gizli meselelerine karışmasına izin vermem; bunlar bir kadının anlayacağı şeyler değildir.”

Kutsal adam, “Lordum,” dedi, “ben aile sırlarına müdahale etmiyorum. Benim işim barışı sağlamak, uzlaşmazlıkları gidermek, tövbe, istiğfar için vaaz vermek ve insanoğluna inatçı tutkularını zapt etmeyi öğretmektir. Haşmetlilerinin hoşgörüsüzce sözümü kesmesini bağışlayabilirim, ben görevimi biliyorum ve Manfredi’den daha yüce bir prensin hizmetindeyim. Gövdem aracılığıyla konuşan ona kulak verin.”

Manfredi öfke ve utançla ürperdi. Ippolita’nın çehresi şaşkınlığını ve bu işin nereye varacağı konusundaki sabırsızlığını açığa vuruyordu. Suskunluğu Manfredi’ye itaatinden fazlasını söylüyordu.

Girolamo, “Lady Isabella,” diye devam etti, “kendisini ikinize de emanet ediyor, Haşmetlilerim; şatonuzda kendisine gösterilen nazik muamele için ikinize de teşekkür ediyor, oğlunuzun kaybı ve böylesine akıllı ve soylu, ebeveyn olarak her zaman saygı duyacağı prenslerin kızı olamadığı için teessürlerini sunuyor, beraberliğinizin ve saadetinizin sürmesi için dua ediyor,” (Manfredi’nin rengi attı) “ama artık sizinle bir bağı olması mümkün görünmediğine göre, babasından haber gelene ya da onun ölümü halinde, vasilerinin de rızasıyla uygun bir evlilik yapmaya müsait olana kadar manastırda kalmak istiyor.”

Prens, “Böyle bir rıza göstermiyorum,” dedi, “hiç gecikmeden şatoya dönmesi için ısrar ediyorum. Onun adına vasilerine hesap verebilirim ve kendiminki dışında birilerinin ellerine düşmesine tahammül edemem.”

Rahip, “Haşmetli efendim bunun artık uygun olamayacağı anlayacaktır,” diye yanıt verdi.

Manfredi kıpkırmızı kesilerek, “Bana ukalalık taslamasın kimse,” dedi. “Isabella’nın davranışı tuhaf kuşkulara yol açıyor ve firarının sebebi mi, değil mi bilmem, ama en azından bunda rol oynayan o hain delikanlı...”

Girolamo, “Delikanlı mı?” diye araya girdi. “Sebebi bir *delikanlı* mıydı?”

Manfredi, “Bu laf yayılmayacak!” diye bağırdı. “Kendi sarayımda küstah bir keşiş mi meydan okuyacak bana? Sınırım siz de aşklarına sırdaş olmuşsunuzdur.”

Girolamo, “Tanrı’ya merhametsiz tahminlerinizden sizi vazgeçirmesi için yalvarırdım,” dedi, “eğer Haşmetli efendim beni ne kadar haksızca suçladığının hesabını vicdanına veremezse. Bu merhametsizliği bağışlaması için yine de Tanrı’ya yakaracağım ve siz Haşmetlimden istirham ederim, Prenses’i herhangi bir erkekten gelen aşk ilanları gibi dünyevi ve beyhude fantezilere maruz kalmayacağı o kutsal yerde rahat bırakın.”

Manfredi, “Boş yere yalvarmayın bana,” dedi, “sadece geri gidin ve Prenses’i görevinin başına getirin.”

Girolamo, “Benim görevim buraya dönmesini engellemektir,” dedi. “O şimdi yetimlerin ve bakirelerin bu dünyanın tuzaklarından, düzenbazlıklarından korunduğu bir yerde ve oradan kendisini ancak bir ebeveynin otoritesi ile çıkarabiliriz.”

Manfredi, “Ben onun ebeveyniyim,” diye bağırdı, “ve onu istiyorum.”

Rahip, “Ebeveyni olmanızı istemişti,” dedi, “ama bu yakınlığı engelleyen Tanrı aranızdaki bütün bağları da koparmış oldu ve siz Haşmetlilerine bildiririm ki...”

Manfredi, “Durun! Saygısız adam!” dedi, “Ve öfkemden korkun.”

Ippolita “Kutsal Peder,” dedi, “insanlar arasında ayırım yapmamak sorumluluklarınız arasındadır; göreviniz neyi

emrediyorsa öyle konuşmalısınız ama Lordumun duymaktan hoşlanmadığı şeyleri duymamak da benim görevlerim arasındadır. Prens'e eşlik edip kendisinin dairesine gidiniz. Ben de ibadethaneme çekilip kutsal öğütleriyle size ilham vermesi ve inayetli Lordumun yüreğini her zamanki gibi sükûnet ve şefkatle doldurması için Kutsal Bakire'ye dua edeceğim."

Rahip "Ne mükemmel kadın!" dedi. "Lordum, emirlerinize amadeyim."

Manfredi yanında Rahip'le birlikte kendi dairesine geçtiğinde kapıyı kapatırken, "Fark ettim ki, Peder," dedi, "Isabella size niyetimi anlatmış. Şimdi kararımı dinleyin ve buna itaat edin. Devletin yararı, kendi yararım, halkımın güvenliği gibi bazı nedenlerle, hem de acilen, bir oğul sahibi olmam gerekiyor. Ippolita'dan vâris beklemek beyhude olur. Ben de Isabella'yı seçtim. Onu geri getirmeli, hatta daha fazlasını yapmalısınız. Ippolita üstündeki etkinizi biliyorum; vicdanı sizin ellerinizdedir. Kabul ediyorum ki, kusursuz bir kadındır; ruhu cennete layıktır ve bu dünyanın nimetlerini hor gören biridir; hatta onlardan tümüyle vazgeçirebilirsiniz kendisini. Onu evliliğimizin lağvedilmesi ve manastıra çekilmesi konusunda ikna edin; bunu yaparsa o manastıra bağışta da bulunacak ve hem sizin hem de kendisinin istediği gibi, amaçlarınıza hizmet etmek üzere bütün imkânlarla sahip olmakta özgür olacaktır. Böylece tepemizde dolaşan felaketleri bertaraf etmiş olur, hem de Otranto Prensiği'ni yıkılmaktan kurtardığınızı söyleme hakkını elde edersiniz. Sağduyulu bir insansınız; ateşli tabiatım yakışık almayan bazı şeyler söylememe sebep olmuşsa da erdemlerinizi takdir ederim ve hayatımın huzura erişmesi ile ailemin muhafazası için size minnettar kalmak isterim."

Rahip, "Tanrı'nın istediği olur!" dedi. "Ben onun değersiz bir aracısından başka şey değilim. Durumum caiz olmayan planlar yaptığınızı söylememi emrediyor dilime, Prens. Faziletli Ippolita'nın uğradığı zarar ona üst düzeyde

merhamet gösterilmesini gerektiriyor. Benim aracılığım la zina yanlısı bir niyetle onu terk etmek istemeniz sebebiyle kınanmaktasınız; benim aracılığım la manevi kızınızla ilgili ensest yanlısı planlarınızı uygulamamanız gerektiği konusunda uyarılıyorsunuz. Yakın zamanda hanenizin üstüne yağ an kıyametler aklınıza başka fikirler sokarken, onu sizin hışmınızdan koruyan Tanrı, kendisini kollamaya devam edecektir. Ben, bu zavallı ve hakir rahip bile onu cebrinizden koruyabilir. Günahkâr olsam da, Haşmetlim tarafından, haberdar olmadığım âşıklara yordakçılık etmekle suçlanıp merhametsizce hakarete uğrayan bendeniz, zatıalilerinin, iffetimi bozduğuna inandığı kışkırtmaları tahkir ederim. Vazifemi seviyorum, dini bütün ruhları onurlandırırım, Prenses'in dindarlığına saygı duyarım ama bana beslediği güvene ihanet etmeyecek, dinin gayelerine hizmet için olsa bile hileli ve günahkâr işlere alet olmayacağım. Sahiden öyle mi? Devletin refahı Haşmetlinin erkek evladı olmasına mı bağılı? Tanrı insanoğlunun basiretsiz görüşlerini istihza ile karşılar. Dün sabaha kadar Manfredi'nin pek fevkalade, dört başı mamur olan hanesi nerede? Genç Corrado'nuz nerede şimdi? Lordum, gözyaşlarınıza saygı duyuyorum ama onları engellemek istemiyorum; bırakın aksınlar, Prens! Gözyaşlarınız, şehvet ya da siyaset üstüne kurulmuş, asla yürümeyecek bir evliliğe kıyasla Tanrı katında tebaanızın refahına daha çok hizmet eder. Alfonso'nun soyundan size intikal eden saltanat, kilisenin asla izin vermeyeceği bir birlik-telik sayesinde muhafaza edilemez. Manfredi'nin adının yok olması Yüce Tanrı'nın arzusuy sa, onun hükümlerine teslim edin kendinizi, Lordum ve bu sayede asla sona eremeyecek bir tacın sahibi olun. Haydi, Lordum, bu hüznü seviyorum, haydi Prenses'in yanına dönelim; gaddarca niyetlerinizden haberi yok; benim de sizi uyarmaktan başka amacım yoktu. Nasıl nazik bir sabırla, nasıl sevgi dolu bir çabayla dinlediğini gördünüz; suçunuzun nerelere vardığını dinlemeyi de red-

detti. Sizi kollarının arasına alıp asla değişmeyecek şefkati konusunda teminat vermek istediğini biliyorum.”

Prens, “Peder,” dedi, “tereddüdüm sizi yanıltmasın. Doğrudur, Ippolita’nın erdemlerini takdir ediyorum, hatta onu azize olarak görüyorum ve keşke bizi birleştiren bağı daha da kuvvetlendirmek ruhumun yararına olsaydı, diye düşünüyorum ama heyhat! Peder, ıstıraplarımın en büyüğünden haberiniz yok. Bir süre önce birleşmemizin meşruiyeti hakkında tereddütlerim olmuştu; Ippolita ile dördüncü dereceden akrabayız; evet, doğru, icazet almıştık ama bir başkasıyla daha söylendiğini öğrenmiştim. Yüreğimde ağırlık yapan şey de bu; Corrado’nun ölümüyle ortaya çıkan felaketlerin üstüme çökmesini, meşru olmayan bu evlilik bağına atfediyorum. Vicdanımı bu yükten kurtarın, evliliğimizi lağvedin, ilahi tembihlerinizin ruhumda başlattığı, imanın gerektirdiği işi tamamlayın.”

Kurnaz Prens’in bu manevrasını idrak ettiğinde iyi yürekli adamın hissettiği elem nasıl da keskindi! Sonunun kararlaştırıldığını gördüğü Ippolita’yı düşünerek ürperdi ve erkek evlat sahibi olmak için sabırsızlanan Manfredi’nin, Isabella’yı almaktan umudu keserse, gözünü baştan çıkarıcı mevkiiine direnemeyecek başka birine dikeceğinden korktu. Kutsal adam bir süre düşüncelere daldı. En nihayet, oyalamadan ötürü bazı umutlara kapılarak, en akıllıca hareketin Prens’in Isabella’yı elde etme umutsuzluğuna kapılmamasını sağlamak olduğunu düşündü. Rahip Ippolita’ya düşkünlüğü ve Manfredi’nin söylediklerine duyduğu tiksinti yüzünden, kilisenin boşanmaya yasak getirene kadar, genç kadının kendi fikirlerini destekleyeceğini biliyordu.

Nihayet, bu düşünceyle hareket edip Prens’in tereddütleriyle sarsılmış gibi yaparak şöyle dedi: “Lordum, Haşmetlilerinin söylediklerini iyice düşündüm; faziletli hanımınızdan uzaklaşmanızın esas sebebi vicdanınızdaki hassasiyet ise, yüreğinizi katılaştırmaya çalışmam boşuna olur. Kilise

bağışlayıcı bir anadır; üzüntülerinizi kendisine de açın; ya vicdanınızı rahatlatarak ya da tereddütlerinizi hesaba katıp sizi özgür bırakarak ve soyunuzun devamı için meşru yolları göstererek ruhunuza sadece o huzur verebilir. İkinci ihtimal için de, Lady Isabella da rıza gösterirse...”

Ya bu iyi yürekli adamı kandırabildiğini ya da Rahip’in ilk ateşli tepkisinin kaidelere hürmet göstermekten ibaret olduğunu düşünen Manfredi, bu ani dönüşe pek sevinmişti ve Rahip aracılığıyla planlarının başarıya ulaşması halinde yerine getireceği birbirinden muhteşem vaatlerini tekrarladı. İyi niyetli Rahip ise karşısındakinin niyetlerini desteklemek yerine kösteklemeye kesinlikle kararlı olsa da hile yaptığı için ıstırap çekiyordu.

Prens, “Birbirimizi anladığımıza göre,” diye devam etti, “umarım Peder, bir konudaki merakımı da giderirsiniz. Mahzende bulduğum delikanlı kimdir? Isabella’nın fırlama karışmış olsa gerek; doğruyu söyleyin bana, sevgilisi mi? Yoksa başka bir sevdalının aracısı mı? Hep Isabella’nın oğluma ısınmadığı hissine kapılmışımdır, bu kuşkuyu doğrulayabilecek binlerce şey geçmiştir kafamdan. Kendisi de farkındaydı bunun, üst koridorda buluştuğumuzda kuşku larımı doğruladı ve Corrado’ya soğuk davranması konusunda kendini aklamaya çalıştı.”

Delikanlı hakkında kazara Prenses’ten öğrendikleri dışında hiçbir şey bilmeyen, ona ne olduğundan da haberi olmayan Rahip, Manfredi’nin aceleci tabiatını hesaba katmadan, karşısındakinin kafasına kıskançlık tohumları ekmenin hiç de yararsız olmayacağını tasavvur etti: O tohumlar ileride, kafasına taktığı birleşmede ısrarcı olursa Prens’i Isabella’ya karşı önyargılı davranmaya sevk etmeye ya da onun dikkatini yanlış bir hedefe yönlendirmeye veya yeni bir hedefin peşine düşmesini engellemek için kafasını hayalî bir entrikayla meşgul etmeye yarayabilirdi. Hiç de hoş bir hareket tarzı olmasa da, Rahip Manfredi’nin Isabella ile de-

likanlı arasında bir bağlantı olabileceği inancını doğrulayan bir yanıt verdi. Azıcık kışkırtıldığında bile tutkularını ateşlemeye hazır olan Prens Rahip'in ileri sürdüğü fikri duyunca öfkeye kapıldı.

"Bu düzenbazlığın içyüzünü araştıracağım," diye bağırdı ve kendisi dönene kadar orada kalmasını emredip odadan palas pandıras fırlatarak, şatonun kabul salonuna gitti ve köylünün huzuruna getirilmesini emretti.

Prens delikanlıyı görür görmez, "Seni gidi kaşarlanmış düzenbaz," dedi, "ne olacak o böbürlendiğin doğruculuğun şimdi? Takdiriilahi ile ayışığıydı, değil mi, gizli kapıyı keşfetmeni sağlayan? Söyle bana, küstah oğlan, kimsin sen ve ne zamandır tanıyorsun Prensese'i? Ve yanıt verirken dün gece yaptığın gibi kaçamak yollara sapma, yoksa işkencelerle alırsız gerçekleri ağzından."

Prensese'in firarına katkısının keşfedildiğini fark eden ve artık söyleyeceği hiçbir şeyin kendisine yararlı ya da zararlı olmayacağı sonucuna varan genç adam şöyle yanıtladı: "Ben düzenbaz değilim Lordum, bu aşağılayıcı sözleri de hak etmiyorum. Dün gece Haşmetlilerinin sorduğu her soruya, şimdi yapacağım gibi dürüstlikle yanıt verdim; işkencelerinizden korktuğumdan değil, ruhum sahtekârlıktan nefret ettiği için. Lütfen sorularınızı tekrar edin, Lordum; elimden geldiğince memnun etmeye çalışacağım sizi."

Prens, "Sorularımı biliyorsun," diye yanıt verdi, "sadece zaman kazanmaya çalışıyorsun. Açık konuş, kimsin sen? Ve ne zamandır tanıyor Prensese seni?"

Köylü, "Bitişik köyden bir ırgatım," dedi, "adım da Teodoro. Prensese dün gece mahzende buldu beni; daha önce huzurunda hiç bulunmamıştım."

Manfredi, "İstersem inanırım istemezsem de inanmam buna," dedi, "ama doğruluğunu incelemeyen önce hikâyeyi dinlemem gerek. Söyle bakalım, Prensese kaçışının sebebi olarak ne söyledi sana? Hayatın bunun yanıtına bağlı."

Teodoro, “Bana dedi ki,” diye yanıt verdi, “mahvolmanın eşiğindeymiş ve şatodan kaçamazsa birkaç dakika sonra sonsuza kadar sürecek bir bahtsızlığın içine düşecekmiş.”

Manfredi, “Ve aptal bir kızın söylediği budalaca bir şey dayanarak,” dedi, “benim hoşnutsuzluğumla yüzleşmeyi göze aldın, öyle mi?”

Teodoro, “Kimsenin hoşnutsuzluğundan korkmam,” dedi, “bir kadın derdine çare bulmamı istediğinde.”

Bu sorgulama sırasında Matilda Ippolita’nın dairesine gidiyordu. Koridorun üst ucunda, Manfredi’nin oturduğu yerde, kafesli pencereleri olan duvarları ahşap kaplı bir geçit vardı; Matilda ile Bianca da oradan geçmek üzereydi. Babasının sesini duyup hizmetkârların da çevresine toplandığını görünce Matilda ne olup bittiğini öğrenmek için durakladı. Hemen ardından dikkatini mahkûm çekti; yanıt verirken takındığı sağlam ve sakın duruş, açıkça duyduğu ilk sözleri olan son yanıtındaki yiğitçe tavır, genç adam konusunda meraklandırmıştı onu. O durumdayken bile soylu, yakışıklı ve saygın bir kişilik sergiliyordu. Dikkatini asıl çeken ise delikanlının çehresi oldu.

Prensesalçak sesle, “Aman Tanrım! Bianca!” dedi, “Rüya mı görüyorum? Yoksa bu delikanlı tıpatıp Alfonso’nun koridordaki portresine mi benziyor?”

Fazla konuşmadı çünkü babasının sesi söylediği her sözle biraz daha yükseliyordu.

“Bu kabadayılık,” diyordu, “önceki küstahlıklarını da aştı. Küçümsemeye cesaret ettiğin gazabımla karşılaşacaksın. Yakalayın onu,” diye devam etti Manfredi, “ve bağlayın. Prenses’in, kahramanı ile ilgili duyacağı ilk haber, onun kendisi uğruna kellesini kaybetmesi olacak.”

Teodoro, “Bana adaletsiz davranmakla işlediğiniz suç,” dedi, “Prenses’i zorbalığınızdan kurtarmakla iyi bir şey yaptığıma inandırıyor beni. Bana ne olursa olsun, yeter ki o bahtiyar olsun!”

Manfredi öfkeyle, “Sevdalı bu!” diye bağırdı. “Ölümle karşı karşıya olan bir köylü böyle duygulara kapılmaz. Söyle bana, söyle bana, pervasız oğlan, kimsin, yoksa seni işkence sehpasında gerdirip bütün sırlarını öğrenirim.”

Delikanlı, “Beni zaten ölümle tehdit ettiniz,” dedi, “hem de bütün gerçeği söylediğim halde; samimi olmam için söyleyeceğiniz cesaret verici tek şey buysa, beyhude merakınızı tatmin etmeye hiç niyetim yok.”

Manfredi, “Yani konuşmayacak mısınız?” dedi.

Delikanlı da, “Konuşmayacağım,” diye yanıt verdi.

Manfredi, “Götürün şunu avluya,” dedi. “Hemen şimdi kafasının gövdesinden ayrıldığını görmek istiyorum.”

Matilda bu sözleri duyar duymaz bayıldı.

Bianca çığlık atıp haykırdı: “İmdat! İmdat! Prenses öldü!”

Manfredi bu bağış üzerine irkilip neler olduğunu öğrenmek istedi. Genç köylü de sesi duymuş, dehşete düşerek aynı soruyu sormuştu, ama Manfredi onun hemen avluya götürülmesini ve kendisi Bianca’nın çağlıklarının nedenini öğrenene kadar infaza hazırlanmasını emretti. Öğrendiğinde ise bunu kadınca bir telaş kabul etti ve Matilda’yı dairesine taşımalarını emrettikten sonra koşarak avluya gidip muhafızlarını çağırdı, Teodoro’nun dizüstü çöktürülerek öldürücü darbeyi beklemesini buyurdu.

Gözüpek delikanlı bu insafsız cezayı Manfredi dışında herkesin yüreğini sızlatan bir tevekkülle karşıladı. Kulağına gelen, Prenses’e ilişkin sözlerin ne demek olduğunu öğrenmeyi hararetle istiyordu ama zorbayı genç kadına karşı daha da kıskırtmamak için bu arzusundan feragat etti. İstemeye tenezzül ettiği tek lütuf, günah çıkaracağı biriyle konuşmasına ve yüce âlemle barışa kavuşmasına izin verilmesiydi. Günah çıkaran kişi aracılığıyla delikanlının geçmişini öğrenebileceğini uman Manfredi buna hemen izin verdi ve artık kendi tarafında olduğuna inandığından, Pe-

der Girolamo'nun çağrılmasını ve ona günah çıkartılmasını emretti. İhtiyatsızlığının sebep olduğu felaketi öngöremeyen kutsal adam, vakur bir tavırla Prens'in önünde diz çökerek masum birinin kanının dökülmemesi için yalvardı. Patavatsızlığı için kendini en acımasız sözlerle suçladı, delikanlıyı aklamaya çalıştı, zorbanın yüreğini yumuşatmak için denemediği şey kalmadı. Girolamo'nun şefaat dilekleriyle yatışacağına daha da öfkelenen ve Rahip'in taraf değiştirmesi yüzünden artık ikisinin de kendisini aldattığından kuşkulanan Manfredi, Rahip'e görevini yapmasını, mahkûmun günah çıkarması için dakikalarca beklemeyeceğini söyledi.

Bedbaht delikanlı, "Zaten fazla zamanınızı almayacağım, Lordum," dedi. "Tanrı'ya şükürler olsun ki çok günahım yok; yaşıma göre az bile sayılır. Gözyaşlarınızı silin, iyi yürekli peder ve gelin bitirelim şu işi. Kötü bir dünya burası; onu pişmanlıkla terk etmemi gerektiren bir şey yok."

Girolamo ise, "Ah, zavallı delikanlı!" dedi, "Nasıl katlıyorsun beni görmeye? Senin katilin benim! Bu belayı başına saran benim!"

Genç adam, "Sizi tüm ruhumla bağışlıyorum," dedi, "aynı şekilde Tanrı'nın da beni bağışlamasını diliyorum. Günah çıkaracağım, dinleyin Peder ve kutsayın beni."

Girolamo, "Usullere uygun olarak nasıl hazırlayacağım seni bu gidişine?" dedi. "Düşmanlarını bağışlamazsan ruhun kurtulamaz. Şuradaki imansız kişiyi de bağışlayabilir misin?"

Teodoro, "Bağışlayabilirim," dedi, "bağışlıyorum."

Rahip, "Bu da mı dokunmuyor yüreğinize, zalim Prens?" dedi.

Manfredi sert bir tonda, "Sizi günah çıkartmanız için getirttim," dedi, "yalvarmanız için değil. Beni onun aleyhine ilk kıskırtan sizdiniz. Vebali de sizin başınıza olsun!"

İyi yürekli adam kederden kıvranarak, "Öyle olacak, öyle olacak!" dedi. "Siz ve ben bu mübarek delikanlının gi-deceği yere gitmeyi asla ümit edemeyiz."

“Çekilin!” dedi Manfredi, “Ne kadınların çılgınlıklarıyla ne de rahiplerin mızızlanmalarıyla uğraşmaya niyetim var artık.”

Delikanlı, “Ne!” dedi, “Kaderimde bunu duymak da mı varmış? Prenses yine mi elinize düştü?”

Manfredi, “Sen gazabımdan başka bir şey duymayacaksınız,” dedi. “Hazırla kendini, son anlarını yaşıyorsun.”

İçinde infialin kabardığını hisseden, bir yandan da oradaki bütün seyirciler gibi Rahip’in de kapıldığı kederden etkilenen delikanlı, duygularını bastırıp ceketini çıkardı, yakasının düğmelerini çözdü ve dua ederek diz çöktü. Durduğunda gömleği omuzlarından kaydı ve kanlı bir ok izini ortaya çıkardı.

Kutsal adam irkilerek, “Ah, inayetli Tanrım!” diye bağırdı, “Nedir bu gördüğüm? Bu benim evladım. Benim Teodoro!”

Bunu izleyen duygular tarif edilemez, ancak tasavvur edilebilir. Muhafızların gözyaşları sevinçten değil, meraktan kesilivermişti. Efendilerinin gözlerinden neler hissetmeleri gerektiğini okumaya çalışır gibiydiler. Delikanlının çehresinden ise şaşkınlık, kuşku, şefkat, saygı ifadeleri birbiri ardına geçiyordu. Yaşlı adamın taşkınlıkla döktüğü gözyaşlarını ve kucaklayışını alçakgönüllü bir teslimiyetle kabul etti. Yine de Manfredi’nin kaskatı tabiatını artık bildiğinden, içi kuşkuyla dolu olarak, umuda geçit vermeyip, böyle bir sahne karşısında dahi duygulanamıyor musun dercesine Prens’e bir göz attı.

Manfredi’nin yüreği de etkilenebilirdi. Şaşkınlığından öfkesini unutmuştu, ama gururu etkilendiğini göstermesine engel oluyordu. Hatta bu keşfin Rahip’in genç adamı kurtarmak için çevirdiği bir dolap olup olmadığından kuşkulanıyordu.

“Ne demek oluyor bu?” dedi. “Nasıl sizin oğlunuz olur? Mesleğinizle ya da meşhur kutsallığınızla bağdaşıyor mu bir

köylü dölünün gayrimeşru sevdalarınızın meyvesi olduğunu beyan etmek?”

Kutsal adam, “Ah, Tanrım!” dedi, “Benim evladım olup olmadığını mı sorguluyorsunuz? Babası olmasaydım böyle ıstırap duyabilir miydim? Bağışlayın onu, iyi yürekli Prens, onu bağışlayın ve bana da istediğiniz hakareti edin.”

Muhafızlar, “Bağışlayın onu! Bağışlayın onu!” diye bağıldılar. “Bu iyi yürekli adamın hatırı için bağışlayın!”

Manfredi sert bir tonda, “Susun!” dedi. “Bağışlayacaksam, önce daha çok şey öğrenmem lazım. Bir azizin piçinin ille de aziz olması gerekmez.”

Teodoro, “Habis Lord!” dedi. “Zulmünüze hakareti de eklemeyin. Bu muhterem adamın oğluyсам, sizin gibi bir prens olmasam bile, damarlarımda akan kanı biliyorum...”

Rahip onun sözünü keserek, “Evet,” dedi, “soyludur kanı, o dediğiniz rezil şey de değildir kendisi, Lordum. O benim meşru oğlumdur ve Sicilya az sayıdaki eski hanedanıyla Falconara kadar övünür. Ama, heyhat! Lordum, kan ne demek? Soyluluk ne demek? Hepimiz sürüngeniz, sefil, günahkâr yaratıklarız. Bizi içinden çıktığımız ve mutlaka döneceğimiz topraktan farklı kılan sadece dindarlıktır.”

Manfredi, “Bırakın vaaz vermeyi,” dedi, “artık Peder Girolamo değil de Falconara Kontu olarak konuştuğunuzu unutuyorsunuz. Neymiş geçmişiniz, anlatın da öğreneyim; şuradaki iri yarı suçluya merhamet edilmesini sağlayamazsanız bundan böyle ahlâk dersi verecek çok vaktiniz olacak.”

Rahip, “Kutsal Anamız!” dedi. “Lordumuz, bir babanın biricik ve nicedir kayıp olan oğlunun hayatını bağışlamayı reddedebilir mi? Beni ezin geçin, Lordum, azarlayın, belalar açın başıma, onunki yerine benim hayatımı alın ama oğlumu bağışlayın!”

Manfredi, “Demek hissedebiliyorsunuz,” dedi “insanın tek oğlunu kaybetmesinin nasıl bir şey olduğunu. Sadece bir saat önce bana tevekkül nutukları atıyordunuz; kader

yazmışsa benim hanem yok olabilir ama Falconara Kontluğu...”

Girolamo, “Heyhat, Lordum,” dedi, “sizi incittiğimi itiraf ederim ama yaşlı bir adamın ıstıraplarını daha da artırmayın. Ailemle ya da bu gibi beyhude şeylerle övünmem; bu oğlan için merhamet dileyen doğadır, onu dünyaya getiren sevgili kadının anılarıdır. Öldü mü o yoksa Teodoro?”

Teodoro, “Ruhu uzun süredir cennette,” dedi.

Girolamo, “Ah! Nasıl oldu?” diye bağırdı. “Söyle bana, yok, yok, o zaten huzura ermiş. Artık sadece seni umursuyorum. Ürkütücü, Lordum. Zavallı oğlumun canını bağışlayacak mısınız?”

Manfredi, “Manastırınıza dönün,” dedi, “Prenses’i buraya getirin, her konuda emirlerime uyun; ancak o zaman oğlunuzun hayatı konusunda söz verebilirim size.”

Girolamo, “Ah! Lordum,” dedi, “bu sevgili gencin güvenliğinin bedelini namusumla mı ödeyeceğim?”

Teodoro ise, “Hatırım için!” diye bağırdı, “Vicdanınız lekeleneceğine, bırakın, binlerce kez öleyim. Bu zorba ne isteyebilir ki sizden? Prenses onun nüfuzundan uzakta değil mi şimdi? Siz onu koruyun, muhterem ihtiyar ve bırakın gazabı bütün ağırlığıyla benim üstüme çöksün.”

Girolamo delikanlının gözüpek çıkışına gem vurmaya çalışır, Manfredi ise yanıt vermeye hazırlanırken nal sesleri duyuldu ve ansızın şatonun anakapısından bir borazan sesi geldi. Tam da o sırada hâlâ avlunun ucunda duran büyülmüş miğferin üstündeki kuzgun karası tüyler şiddetle hareketlendi ve görünmeyen biri başını eğmiş gibi üç kez sallandı.

III. Bölüm

Mucizevi başlığın borazan sesiyle sarsılmasını seyrederken Manfredi'nin yüreği kuşkuyla doluydu. Kendisine Falconara Kontu olarak davranmaktan vazgeçtiği Girolamo'ya, "Peder!" dedi, "Bunlar neyin alametleri? Eğer bir suç işlediysen..."

Tüyler öncekinden daha şiddetli sallandı.

Manfredi, "Ben bedbaht bir prensim!" diye haykırdı. "Kutsal Peder! Dualarınızla destek olmayacak mısınız bana?"

Girolamo, "Lordum," diye yanıt verdi, "Tanrı'nın kullarına karşı takındığınız istihzayla dolu tavırlar kuşkusuz ki onu rencide etti. Kendinizi kiliseye teslim edin ve onun elçilerine eziyet etmeyi bırakın. Gördüğünüz gibi, Tanrı katıyla oyun oynamaya gelmez."

Borazan yine öttü.

Manfredi, "Fazla aceleci davrandığımı kabul ediyorum," dedi. "Peder, küçük kapıya kadar gidip cümle kapısında kim var diye sorar mısınız?"

Rahip, "Teodoro'nun hayatını bana bağışlıyor musunuz?" diye yanıt verdi.

Manfredi, "Bağışlıyorum," dedi, "ama gidip sorun, kimmiş!"

Oğlunun boynuna sarılan Girolamo'nun ruhunun nasıl coşkuyla dolup taşıdığını belli eden gözyaşları seller gibi akıyordu.

Manfredi, "Kapıya gitmeye söz verdiniz," dedi.

Rahip ise, "Düşündüm de," diye yanıt verdi, "belki Haşmetlileri önce yüreğimdeki şükran duygularını aktarmama izin verirler."

Teodoro, "Gidin sevgili efendim," dedi, "Prens'e itaat edin. Onun arzularını benim yüzümden geciktirmeyin, ben buna değmem."

Kimin geldiğini soran Girolamo, "Bir haberci," yanıtını aldı.

O da "Kimden?" dedi.

Haberci, "Büyük Kılıç Şövalyesi'nden," dedi, "ve Otranto'yu gasbenden kişiyle konuşmam gerekiyor."

Girolamo Prens'in yanına döndü, söylenen sözleri aynen tekrarlayarak mesajı ilettili.

İlk sözcükler Manfredi'yi dehşetle sarsmıştı ama kendisinden gaspçı olarak söz edildiğini duyunca öfkesi yeniden alevlendi, cesareti tekrar kabardı. "Terbiyesiz kabadayı!" diye haykırdı. "O kim oluyor da unvanımı sorguluyor? Çekilebilirsiniz Peder; bu işler keşşilere göre değil. O haddini bilmez adamla bizzat karşılaşacağım. Manastırınıza gidin ve Prens'in geri gelmesini sağlayın. Oğlunuz sözünüze sadık kalmanız için rehin tutulacak; hayatı itaatkârlığınıza bağlı."

Girolamo, "Aman Tanrım! Lordum!" diye bağırdı. "Oysa Haşmetlim hemen bağışlamıştı evladımı. Yüce Tanrı'nın müdahalesini bu kadar çabuk mu unuttunuz?"

Manfredi, "Yüce Tanrı," diye yanıtladı, "meşru bir prensin unvanını sorgulamak için haberciler göndermez. Hatta arzularını rahipler aracılığıyla bildirdiğinden de kuşkuluyum, ama o sizin işiniz, benim değil. Artık arzularımı biliyorsunuz ve Prens'le birlikte dönmezseniz, küstah bir habercinin oğlunuzu kurtarmasını beklemeyin."

Kutsal adamın yanıt vermesi boşuna olacaktı. Manfredi onun arka kapıya götürülmesini ve şatodan çıkarılmasını emretti. Ayrıca baba ile oğulun ayrılırken sadece alelacele

kucaklaşmalarına izin vererek, muhafızlarına Teodoro'yu kara kulenin tepesine götürüp sıkıgözetim altında tutmalarını buyurdu. Sonra da avludan ayrılıp prenslik tahtına kurularak habercinin huzuruna getirilmesini emretti.

Prens, "Eee! Küstah adam!" dedi, "Ne alıp veremediğin var benimle?"

Adam, "Geldim," diye yanıt verdi, "çünkü siz, Otranto Prensligi'ni gasbeden Manfredi'ye, şanlı ve yenilmez şövalye, Büyük Kılıç Şövalyesi tarafından gönderildim; Lordu Vicenza Markisi Frederico adına, Prens'in yokluğunu fırsat bilip sahte muhafızlarına rüşvet vererek alçakça ve namertçe ele geçirdiğiniz kızı Lady Isabella'yı geri istiyor, ayrıca son meşru Lord olan İyi Yürekli Alfonso'nun en yakın akrabası Lord Frederico'dan gasbettiğiniz Otranto Prensligi'nden de ayrılmanızı talep ediyor. Bu iki arzusuna hemen boyun eğmezseniz, size meydan okuyarak sizi düelloya davet ediyor." Haberci bunları söyleyerek elindeki flamayı yere fırlattı.

Manfredi, "Peki, seni gönderen palavracı nerede?" dedi.

Haberci, "Bir fersah kadar uzakta," dedi. "Kendisi gerçek bir şövalye, siz ise gaspçı ve zorba olduğunuz için, Lordunun sizden istediği tazminatı tahsil etmeye giliyor."

Bu meydan okuyuş onur kırıcı olsa da Manfredi Marki'yi kışkırtmanın yararına olmayacağını düşündü. Frederico'nun iddiasının ne kadar sağlam temellere dayandığını biliyordu, üstelik bu iddiayı ilk kez de duymuyordu. Frederico'nun ataları İyi Yürekli Alfonso'nun geride çocuk bırakmadan ölümlüyle Otranto Prensi unvanının kendilerine geçeceğini varsaymışlardı ama Manfredi, babası ve büyükbabası, Vicenza Hanedanı'nın baştan savamayacağı kadar kudretliyidiler. Savaşçı ve tutku dolu genç bir prens olan Frederico âşık olduğu çok güzel bir genç hanımla evlenmiş, bu hanım Isabella'yı dünyaya getirirken ölmüştü. Onun ölümü genç adamı o kadar çok etkilemişti ki haçını alıp Kutsal Topraklar'a gitti ve orada katıldığı, kâfirlere karşı bir muharebede yaralandı, hap-

se düştü, sonra da öldüğü bildirildi. Bu haber Manfredi'nin kulağına geldiğinde Lady Isabella'nın muhafızlarına rüşvet verip onun, oğlu Corrado'ya gelin olarak getirilmesini sağladı, bu evlilik sayesinde iki hanedanın çıkarlarını birleştirmeyi tasarlıyordu. Bu tasarısının gereğı olarak, Corrado ölünce, Isabella'yı kendine eş olarak almak için telaşlanmaya başladı, aynı amaçla şimdi de bu evlilik konusunda Frederico'nun rızasını almak için uğraşmaya karar verdi. Aklındaki bu planla ve Isabella'nın firarından haberdar olmasını engellemek için Frederico'nun kahramanını şatoya davet etme düşüncesine kapıldı, muhafızlara da bu konuyu şövalyenin maiyetinden hiç kimseye açmamaları talimatını verdi.

Manfredi bu düşünceleri sindirir sindirmez, "Haberci," dedi, "efendinin yanına dön ve ona meselelerimizi kılıçla çözmeden önce, Manfredi'nin kendisiyle konuşmak istediğini söyle. Onu şatoma davet et; ben de gerçek bir şövalye olarak söz veriyorum ki burada saygıyla karşılanacak, kendisinin ve yanındakilerin güvenliği sağlanacaktır. Aramızdaki anlaşmazlığı dostane yollarla çözemsek yemin ederim ki buradan güvenle ayrılacaktır ve savaş kanununa harfiyen uyulacaktır; Tanrı ve Kutsal Teslis yardımcım olsun!"

Haberci üç kez reverans yaptıktan sonra çekildi.

Görüşme sürerken Girolamo'nun kafası birbiriyle çelişen binlerce düşüncenin etkisi altındaydı. Oğlunun hayatını düşündüğünde içi titriyordu ve aklına gelen ilk şey Isabella'yı şatoya dönmeye ikna etmek olmuştu. Yine de artık Isabella'nın Manfredi ile birleşmesi ihtimali onu daha az telaşlandırıyordu. Ippolita'nın, efendisinin arzuları konusundaki sınırsız teslimiyeti Girolamo'yu ürkütüyordu ve Ippolita'ya ulaşabilirse kadının dinî duygularını harekete geçirip boşanmaya razı olmamasını sağlayacağından kuşkusu olmasa da, Manfredi bunu engelleyenin kendisi olduğunu anlarsa, bunun Teodoro için ölümcül sonuçları olabilirdi. Manfredi'nin unvanını kolayca şaibeli kılan habercinin ne-

reden geldiğini öğrenmek için de sabırsızlanıyordu, ama Isabella oradan ayrılır da kaçışından kendisi sorumlu tutulur diye manastırdan ayrılmaya cesaret edemiyordu.

Girişte onu karşılayan ve dalgın halini fark eden bir keşiş, “Heyhat, kardeşim!” dedi; “Mümtaz Prensesimiz Ippolita’yı kaybettiğimiz doğru mu?”

Kutsal adam irkilip bağırdı: “Ne demek istiyorsun, kardeşim? Şatodan geliyorum şimdi ve yanından ayrıldığımda sapasağlamdı.”

Başka bir rahip, “Martelli,” diye yanıt verdi, “sadece on beş dakika önce şatodan manastıra geldi ve Altes’in öldüğünü haber verdi. Bütün kardeşlerimiz şapele gidip onun daha iyi bir hayata geçmesi için dua etmeye gittiler, benden de seni karşılamamı istediler. Hepsi o iyi yürekli hanımefendiyle kutsal bağından haberdar ve bu haberin sana büyük ısırtıp vermesinden endişeliler. Gerçekten, hepimizin gözyaşı dökmesi için çok sebep var; yuvamızın anasıydı o. Ama bu hayat ne de olsa hac yolculuğundan başka şey değil; şikâyet etmemeliyiz, hepimiz onun peşinden gideceğiz. Keşke sonumuz onunki gibi olsa!”

Girolamo, “Sevgili kardeşim, rüya görüyorsun herhalde,” dedi, “söylüyorum sana, şatodan geliyorum ve Prenses’i sağ salim bıraktım orada. Lady Isabella nerede?”

Rahip, “Zavallı Hanımefendi!” diye yanıt verdi; “Üzücü haberi verip ruhunu rahatlatmak istedim. Fani ölümlüler olduğumuzu anlatarak manastıra sığınmasını tavsiye ettim. Aragonlu Prenses Sanchia örneğini de aktardım ona.”

Girolamo sabırsızlıkla, “Gayretin takdire şayan,” dedi, “ama şu durumda gereksiz görünüyor; Ippolita gayet iyi; en azından ben öyle olduğu konusunda Tanrı’ya güveniyorum, aksini gösterecek hiçbir haber almadım. Yine de Prens’in o hevesli hali... Eee kardeşim, Lady Isabella nerede şimdi?”

Rahip, “Bilmem ki,” dedi. “Uzun uzun ağladı ve odasına çekileceğini söyledi.”

Girolamo hemen arkadaşından ayrılıp Prens'in yanına koştu, ama genç kız odasında değildi. Manastırın hizmetkârlarını sorguladı fakat hiçbir şey öğrenemedi. Manastırla kiliseyi boşu boşuna aradı ve birileri görmüş olabilir diye bütün mahalleye haberciler gönderdi ama hiçbir şey çıkmadı. Bu iyi yürekli adamın kafa karışıklığı hiçbir şeyle kıyaslanamazdı. Karısının ölümüne Manfredi'nin zemin hazırladığından kuşkulanan Isabella'nın telaşa kapılıp daha iyi bir saklanma yerine çekildiğine karar verdi. Bu yeni firarı muhtemelen Prens'in öfkesini doruğa çıkaracaktı. Ippolita'nın ölüm haberi, her ne kadar inanılmaz görünse de, Rahip'in iyice afallamasına yol açmıştı ve Isabella'nın kaçıışı Manfredi ile evlenme düşüncesinin verdiği tiksintiden kaynaklansa da, bu Girolamo'yu rahatlatmıyordu, çünkü oğlunun hayatını tehlikeye sokuyordu. Şatoya dönmeye ve masumiyetine şahitlik etmek, gerekirse de kendisiyle birlikte Teodoro için şefaet dilemek üzere kardeşlerinden birkaçını yanına almaya karar verdi.

Bu sırada Prens avluya dönmüş, yabancı şövalye ile maiyetini karşılamak üzere şatonun kapılarının sonuna kadar açılmasını emretmişti. Birkaç dakika sonra süvariler geldi. Önden ellerinde değneklerle iki haberci geldi. Onları bir elçiyle iki uşak ve iki borazancı izliyordu. Ardından yüz kadar piyade geldi. Bunlara bir o kadar da at eşlik ediyordu. Peşlerinden şövalyenin renkleri olan kırmızı ve siyah giyinmiş elli uşak geliyordu. Sonra da bir atlı. At sırtındaki beyefendinin iki tarafında, dört parçalı, Vicenza ve Otranto armalarıyla işlenmiş bir flama taşıyan ikişer haberci vardı. Bu keyfi davranış fena halde canını sıkırsa da, Manfredi öfkesini bastırdı. İki uşak daha. Şövalyenin günah çıkarıcısı tespih çekip dua ediyor. Öncekiler gibi giyinmiş elli uşak daha. Tamamen zırhlara bürünmüş, miğferlerinin alt kısmı indirilmiş, esas şövalyenin yoldaşı iki şövalye. İki şövalyenin kalkanlarını ve nişanlarını taşıyan şövalye yaverleri. Esas şövalyenin kendi

yaveri. Devasa bir kılıç taşıyan ve bu kılıcın ağırlığı altında bayılmak üzere görünen yüz beyefendi. Doru bir küheylanın üstünde tamamen zırha bürünmüş, mızrağını indirmiş, si-perliği kızıl ve siyah tüylerle kaplı bir maskeyle çehresi tamamen gizlenmiş şövalyenin ta kendisi. Trampetli ve borazanlı elli piyade, sola ve sağa çekilip esas şövalyeye yol açarak tö-ren alayını bitirdi.

Şövalye cümle kapısına yaklaştığında durakladı ve ha-berci ilerleyerek meydan okuma metnini tekrar okudu. Manfredi'nin bakışları devasa kılıca kilitlenmişti, kalabalığa katılmaya da hiç niyetli görünmüyordu ama hemen ardın-dan gelen bir rüzgâr dalgası dikkatini çekti. Arkasını dö-nünce büyümlü miğferin tüylerinin daha önceki gibi sıradışı biçimde hareketlendiğini fark etti. Kaderini belirleyecek gibi görünen ve üst üste gelen koşulların altında ezilmemek için Manfredi'nin cesaretine sahip olmak gerekirdi. Yine de ya-bancılar karşısında her zaman sergilediği cesur tavra ihanet etmekten kaçınarak, cesurca konuştu:

“Sayın şövalye, kim olursanız olun, size hoş geldiniz di-yorum. Ölüm mayasıyla yoğrulmuşsanız yiğitliğiniz eşde-ğer bir yiğitlikle karşılaşacaktır ve gerçek bir şövalyeyse niz hakkınızı almak için büyücülüğe başvurmayı hakir görüyor olmalısınız. Bu kehanetler ister cennetten gelsin isterse de ce-hennemden, Manfredi kendi amaçlarının haklılığına ve bu hanedanı hep korumuş olan Aziz Nicola'nın desteğine her zaman güvenmiştir. İnin, sayın şövalye ve dinlenin. Yarın adil bir fırsat bulacaksınız ve Tanrı haklıdan yana olsun!”

Şövalye yanıt vermese de atından indi ve Manfredi ta-rafindan şatonun büyük salonuna yönlendirildi. Avludan geçerken, şövalye mucizevi başlığa bakabilmek için durak-ladı ve diz çökerek birkaç dakika sessizce dua ettiği görüldü. Ayağa kalkıp başıyla Prens'e ilerlemesini işaret etti. Salona girer girmez Manfredi yabancıya silahlarını bırakmasını önerdi ama şövalye ret anlamında başını salladı.

“Sayın şövalye,” dedi Manfredi, “bu hiç de nazik bir davranış değil, ama iyi niyetli olduğum için ne size karşı çıkacağım ne de Otranto Prensi’nden şikâyet edebilmeniz için bahane vereceğim. Tarafımca hiçbir hıyanet tasarlanmamıştır; umarım sizin de böyle bir niyetiniz yoktur. Buyurun, teminatı alın.” (Şövalyeye yüzüğünü verdi.) “Siz ve dostlarınız konukseverliğin gerektirdiği kuralların tadını çıkaracaksınız. İçecekler getirilene kadar burada dinlenin. Maiyetinizin konaklaması için gerekli talimatları verip yanınıza döneceğim.”

Üç şövalye onun nezaketini takdir ettiklerini gösterircesine eğildi. Manfredi yabancıyla heyetini, Prens Ippolita tarafından hacıların ağırlanması için yaptırılmış, bitişikteki hastaneye yönlendirdi. Avlunun etrafından dolaşp cümle kapısına gidilirken, devasa kılıç, taşıyanların elinden kurtulup havaya fırladı, miğferin karşısına düştü ve öylece kaldı. Doğaüstü görüntüleri neredeyse kanıksamış olan Manfredi bu yeni mucizenin şokunu da atlatıp ziyafetin hazır olduğu salona döndü ve suskun konuklarını oturmaya davet etti. Yüreği huzursuz olsa da yanındakileri neşelendirmeye çalışan Manfredi rahat davranıyordu. Onlara birkaç soru sor-duysa da sadece işaretlerle yanıt alabildi. Miğferlerinin önünü ancak yemek için kaldırmış, bunu yaparken bile tedbirli davranmışlardı.

Manfredi, “Efendiler,” dedi, “bu duvarlar arasında ağırladıklarım içinde benimle iletişim kurmaktan kaçınan ilk konuk siz oldunuz. Ayrıca, kanımca prenslerin devletlerini ve itibarlarını yabancılar ve dilsizler karşısında tehlikeye atması da alışıl gelmiş bir şey değildir. Vincenzalı Frederico adına geldiğinizi söylüyorsunuz; yürekli ve nazik bir şövalye olduğunu duymuşumdur hep ve rahatça söyleyebilirim ki hem eşit düzeyde, hem de savaştaki başarısı herkese malum olan bir prensle sohbet etmenin kendisine yakışmayacağını herhalde düşünmezdi. Yine de siz sessiz kalıyorsunuz. Eh, öyle olsun. Konukseverliğin ve şövalyeliğin icabı olarak, bu

çatının altında sözünüz makbuldür; canınız nasıl isterse öyle yaparsınız. Ama haydi, bana bir kadeh şarap verin; herhalde benimle birlikte güzel hanımlarınızın sağlığına kadeh kaldırmayı reddetmezsiniz.”

Esas şövalye içini çekerek haç çıkarıp masadan kalkmaya davrandı.

Manfredi, “Sayın şövalye,” dedi, “şaka olsun diye söyledim. Hiçbir konuda zorlamayacağım sizi; istediğinizi yapın. Canınız eğlence çekmiyorsa hüüzünle oturalım. Muhtemelen iş konuşmak daha çok memnun eder sizi. Haydi, kalkalım, belki aklımdakileri anlattığımda daha önce gösterdiğim beyhude çabalardan daha çok memnun olursunuz.”

Daha sonra Manfredi üç şövalyeyi iç odalardan birine götürdü, kapıyı kapattıktan sonra onlara yer gösterdi ve esas kişiye hitap ederek şunları söyledi:

“Anladığım kadarıyla, sayın şövalye, Vicenza Markisi adına, hem kutsal kilise huzurunda hem de vasilerinin rızasıyla, oğlumla sözlenen kızı Lady Isabella’yı geri almak ve iktidarımı, kendisini, huzur içinde yatsın, Prens Alfonso’nun en yakın akrabası addeden lordunuza teslim etmemi talep etmek üzere geldiniz. Önce ikinci talebiniz hakkında konuşacağım. Bilmeniz gerekir, Lordunuz da bilir ki, Otranto Prenslığı’ni babam Don Manuel’den devraldım; o da kendi babası Don Ricardo’dan devralmıştı. Çocuksuz olarak, Kutsal Topraklar’da ölmüş olan ataları Alfonso, sadakatle sürdürdüğü hizmetleri göz önüne alarak, malvarlığını büyükbabam Don Ricardo’ya miras bırakmıştı.”

Yabancı başını salladı.

Manfredi samimi bir tavırla, “Sayın şövalye,” dedi, “Ricardo yiğit ve namuslu bir adamdı, üstelik dini bütün biriydi; kiliseye bitişik iki manastırdan oluşan cömert vakfı da bunun kanıtıdır. Bilhassa Aziz Nicola’nın himayesindeydi; büyükbabam dirayetsizdi, söylüyorum işte, efendim, Don Ricardo dirayetsizdi, kusura bakmayın, müdahaleniz pe-

rişan etti beni. Büyükbabamın hatırasına hürmet ederim. İşte, efendiler, malını mülkünü korudu; kılıcıyla ve Aziz Nicola'nın desteğiyle korudu; babam da öyle yaptı ve efendiler, ben de öyle yapacağım, ne olursa olsun. Oysa en yakın Lord akrabanız Lord Frederico'dur. Unvanımı kılıçların doğuracağı sonuçlara bağlamaya rıza gösterdim. Bu kötü bir unvanım olduğu anlamına mı gelir? Sorabilir miyim, Lordunuz Frederico nerede? Haberler esaret altında öldüğünü söylüyor. Diyorsunuz ki, yani hareketlerinizden anlaşıyor ki yaşıyor; sorgulamıyorum bunu, efendiler, sorgulayabildim ama öyle yapmıyorum. Diğer prensler Frederico'nun mirasını zor kullanarak almasını kabullenirlerdi, tabii becerilebilirse, itibarlarını bir düelloyla tehlikeye atmazlardı, hiç tanımadıkları dilsizlerin –fazla samimi konuşuyorum, kusura bakmayın, beyler– kararına bağlamazlardı; yiğit şövalyeler olarak kendinizi benim yerime koyunuz; kendinizin ve atalarınızın şerefine leke sürülmesi söz konusu olsa asabınız bozulmaz mı? Neyse, sadede gelelim, Lady Isabella'yı size teslim etmemi istiyorsunuz. Efendiler, onu teslim almaya yetkiniz olup olmadığını sormalıyım.”

Şövalye başını salladı.

Manfredi “Alın onu,” diye devam etti, “almaya yetkili kılınmışsınız ama asil şövalye, sorabilir miyim acaba bunu yapmak için tam yetkiniz var mı?”

Şövalye hayır anlamında başını salladı.

Manfredi, “İyi o zaman,” dedi, “şimdi söyleyeceklerime kulak verin. Bakın, beyefendiler, önünüzde erkeklerin en bedbahtı duruyor.” (Ağlamaya başladı.) “Merhametinizi esirgemeyin benden; buna layığım, gerçekten öyleyim. Bilmelisiniz ki tek umudumu, neşemi, evimin direğini kaybettim; Corrado dün sabah öldü.”

Şövalyeler şaşkınlık belirtileri gösterdi.

“Evet, efendim, kader oğlumu elimden aldı. Isabella özgürdür.”

Esas şövalye sessizliğini bozarak, “O zaman iade edecek misiniz onu?” diye bağırdı.

Manfredi, “Anlayış gösterin bana;” dedi, “iyi niyetinizin bu emaresine bakarak meselenin kan dökülmeden halolabileceğini görüp seviniyorum. Kişisel çıkarlarım bundan sonra söyleyeceklerimi etkilemeyecek. Karşınızda dünyadan bezmiş bir adam görüyorsunuz. Oğlumun kaybı beni dünya nimetlerinden soğuttu. Kudretin ve azametinin artık gözümde hiçbir kıymeti yok. Atalarımın şerefle devraldığım saltanatı oğluma devretmeyi diliyordum. Ama bitti işte! Hayat benim için artık o kadar önemsiz ki meydan okuyuşunuzu sevinçle kabul ettim. İyi bir şövalye görevinde başarısız olduğunda, hiçbir şey onu mezara girmek kadar tatmin etmez; yüce Tanrı’nın arzusu neyse ona teslim oluyorum ama heyhat! Efendiler, ben çok dertli bir adamım. Manfredi kıskanılacak bir adam değildir ama kuşkusuz hikâyemin tamamını biliyorsunuzdur.”

Şövalyeler bilmediklerini gösteren hareketler yaparak, Manfredi’nin anlatmaya devam etmesini ister gibiydiler.

Prens, “Mümkün mü acaba,” diye devam etti, “hikâyesinin tarafınızca bilinmiyor olması? Benimle Prens Ippolita’ya ilişkin hiçbir şey duymadınız mı?”

Başlarını salladılar.

“Hayır mı? Öyleyse dinleyin. Hırslı biri sanıyorsunuz beni. Hırs mı? Heyhat! Hırs daha sağlam malzemelerden oluşmuştur. Hırslı olsaydım bunca yıldır vicdani endişelerin cehenneminde kurban olmazdım. Ama sabrınızı zorluyorum; kısa keseceğim. O zaman bilin ki, uzun zamandır, Prens Ippolita ile birlikteliğim yüzünden dertliyim. Ah! Efendiler, o mümtaz kadını bir tanısaydınız! Hanımım olarak ona nasıl hayran olduğumu, dostluğu nedeniyle onu nasıl el üstünde tuttuğumu bir bilseydiniz, ama insanoğlu mükemmel bir mutluluk için gelmemiş bu dünyaya. O da endişelerimi paylaştığından bu meseleyi kilisenin dikkatine

sundum, çünkü kendisiyle günaha varacak derecede akra-
bayız. Her saat bizi sonsuza kadar ayıracak olan cezanın ka-
rarlaştırılmasını bekliyorum; eminim hislerimi anlıyorsunuz;
anladığınızı görüyorum –mazur görün gözyaşlarımı!”

İşin sonunun nereye varacağını merak eden şövalyeler
bakıştılar.

Manfredi devam etti: “Ruhum bu endişelere kapılmış-
ken oğlumun ölüm haberi gelince bütün egemenlik hak-
larımdan vazgeçmek, sonsuza kadar insanoglunun gözü
önünden çekilmekten başka bir şey düşünmedim. Tek zor-
luk tahta halkıma iyi davranacak bir vâris bulmak ve kendi
kanımdanmış gibi sevdiğim Lady Isabella’yı geri gönder-
mekti. Çok uzak akrabası olsam da Alfonso’nun soyunu
sürdürmeyi istiyordum. Ve özür dilerim ama, Ricardo’nun
soyunun kendi akrabalarının yerini almasını Alfonso’nun
kendisi istemiş olabilir, ama ben onun akrabalarını nasıl
bulacaktım? Lordunuz Frederico’dan başkasını tanımıyor-
dum; o da kâfirlerin eline düşmüştü ya da ölmüştü; yaşıyor
ve evinde bile olsa ufacık Otranto Prenslığı uğruna dört
başı mamur Vicenza devletini bırakır mıydı? Madem bı-
rakmazdı, zavallı halkımın başına katı yürekli, duygusuz
bir kral naibi getirildiğini görmeye katlanabilir miydim?
Zira, efendiler, halkımı seviyorum ve Tanrı’ya şükürler
olsun ki, onlar tarafından seviliyorum da. Fakat şimdi
soracaksınız, bu nutkun sonu nereye varacak diye. O za-
man kısa keselim, efendiler. Sizin gelişinizle Tanrı, önüm-
deki güçlülere ve bahtsızlıklarına bir deva sunmuş oldu
âdeta. Lady Isabella özgürdür artık; yakında ben de öyle
olacağım. Halkımın iyiliği için her şeye katlanırım. Aile-
lerimiz arasındaki ihtilaflara son vermek için en iyi çare
Lady Isabella’yı kendime eş olarak almam olmaz mıydı?
İrkiliyorsunuz. Ippolita’nın erdemleri gözümde daima sevi-
lesi olaksa da bir prens kendisini düşünmemeli çünkü bu
dünyaya halkı için gelmiştir.”

Tam o sırada odaya giren bir muhafız Manfredi'ye Girolamo ile birkaç arkadaşının kendisiyle hemen görüşmek istediklerini bildirdi.

Bu müdahaleye sinirlenen ve Rahip'in yabancılara Isabella'nın ibadethaneye sığındığını haber vereceğinden korkan Prens, Girolamo'nun içeri alınmasına izin vermeyecekti. Ama onun Prenses'in döndüğünü haber vermeye gelmiş olabileceğini düşündüğünden Manfredi birkaç dakika yanlarından ayrılacağını söyleyip şövalyelerden özür dilemeye başladı, ama rahiplerin içeri girişi onu durdurdu. Manfredi davetsiz girişleri için onları öfkeyle azarlayıp odadan çıkmaya zorlayacaktı ama Girolamo huzurdan kovulamayacak kadar telaşlıydı. Bir yandan kendi suçsuzluğunu tekrarlar-ken Isabella'nın ortadan yok olduğunu yüksek sesle bildirdi. Bu haberle, üstelik yabancıların bilgisine de sunulmasıyla sarsılan Manfredi, önce Rahip'i azarlayan, sonra da dönüp şövalyelerden özür dileyen anlaşılmaz sözcükler mırıldandı; Prens Isabella'ya neler olduğunu öğrenmek istiyor, aynı zamanda bunu şövalyelerin de öğrenmesinden korkuyordu, genç kızın peşine düşmek için sabırsızlanırken bu takibe yabancıların da katılmasından çekiniyordu. Genç kızı aramak için haberciler göndermeyi önerdi ama artık sessiz kalamayan esas şövalye, müphem ve kuşku verici tutumu nedeniyle Manfredi'ye ağır sözlerle sitem ederek Isabella'nın ta en başta şatodan niye firar ettiğini sordu. Girolamo'ya, susmasını emreden sert bir bakış atan Manfredi, Corrado'nun ölümü üzerine onu nasıl uzaklaştıracağına karar verene kadar genç kızı ibadethaneye yerleştirmiş gibi konuştu. Oğlunun hayatı için titreyip duran Girolamo bu yalana karşı çıkmaya cüret edemedi, ama aynı endişeyi taşımayan bir arkadaşı genç kızın, bir önceki gece kiliselerine sığındığını açıkladı. Prens'in kendisini mahcubiyet ve şaşkınlıkla kahreden bu açıklamayı engellemeye çalışması işe yaramadı. Lider durumundaki yabancı, duyduğu çelişkili ifadelerle şaşkına dönmüştü; genç

kızın firarına üzüldüğünü söylese de, Manfredi'nin Prenses'i sakladığına neredeyse emin olarak kapıya koşup, "Siz, hain Prens! Isabella bulunacak!" dedi.

Manfredi onu tutmaya çalıştı ama diğer şövalyeler yoldaşlarına destek olunca, adam Prens'in elinden kurtularak avluya koştu ve refakatçilerini çağırdı. Onu genç kızı aramaktan vazgeçirmeye çalışmanın boşuna olacağını gören Manfredi, kendisine eşlik etmeyi önerdi ve refakatçilerini çağırıp Girolamo ile birkaç rahibi de kendilerine rehberlik etmeleri için yanlarına alıp şatodan çıktılar; Manfredi özellikle şövalyenin heyetinin güvenliği için talimat verirken, şövalyenin karşısında da kendisinden destek istemek üzere haberci gönderecekmiş gibi davranıyordu.

Heyet şatoyu terk eder etmez, salonda ölüme mahkûn edildiğini gördüğünden beri, genç köylünün kendisini pek yakından ilgilendirdiğini fark eden ve onu kurtaracak çareler düşünüp duran Matilda, bazı kadın hizmetkârları tarafından, Manfredi'nin Isabella'yı aramak için bütün adamlarını farklı yönlerle gönderdiği konusunda bilgilendirilmişti. Bu genel emri verdiğinde acelesi vardı, Teodoro'nun başına diktiği muhafızı da kapsayacak kadar genişletilmesini kastetmemiş, aksine onu unutmuştu. Böyle dediği dedik bir prence itaat etme konusunda pek işgüzar olan hizmetkârlar, aniden ortaya çıkan bir ava duydukları merak ve yenilik sevdasıyla topluca şatoyu terk ettiler. Matilda yanındaki kadınlardan ayrılıp kara kuleye tırmandı, kapının sürgüsünü açarak afallamış Teodoro'ya kendini tanıttı.

"Genç adam," dedi, "evlatlık görevi ve kadınlığın tevazusu, attığım bu adımı ayıp addetse de, bütün engelleri aşabilen kutsal hayırseverlik bu eylemi haklı çıkarır. Kaçınız; hapishanenizin kapıları açık; babam ve hizmetkârları ortada yok ama yakında dönebilirler. Selametle gidiniz ve Tanrı'nın melekleri yolunuzu açık etsin!"

Aklı başından giden Teodoro, “O meleklerden biri de besbelli sizsiniz!” dedi; “ancak kutsal bir azize sizin gibi konuşabilir, sizin gibi davranabilir ve size benzeyebilir. İlahi koruyucumun adını öğrenebilir miyim? Sanırım babanızın adını biliyorum. Mümkün mü bu? Manfredi’nin kanından biri, kutsal merhamet duygularına sahip olabilir mi? Güzel Hanımım, yanıt vermiyorsunuz. Peki siz nasıl geldiniz buraya? Neden kendi güvenliğinizi hiçe sayıp Teodoro gibi zaten mahvolmuş birini dikkate alıyorsunuz? Gelin birlikte kaçalım; bağışladığınız hayat, sizinkini savunmaya adanacaktır.”

Matilda iç çekerek, “Heyhat! Yanılıyorsunuz,” dedi, “Manfredi’nin kızıyım ama beni bekleyen hiçbir tehlike yok.”

Teodoro, “Hayret!” dedi, “Ama dün gece size hizmet ettiğim için kutluyordum kendimi; şimdi de cömert şefkatiniz bana yöneldi.”

Prenses, “Yine yanılıyorsunuz,” dedi, “ama açıklama yapmanın zaman değil şimdi. Elimde sizi kurtarma imkânı varken kaçınız, faziletli delikanlı; babam dönecek olursa, hem sizin hem de benim tir tir titremek için sebebimiz olacak.”

Teodoro, “Nasıl düşünürsünüz, cana yakın küçükhanım,” dedi, “siz başınıza gelebilecek felaketlerin tehdidi altındayken hayatta kalmaya çalışabileceğimi? Bin kere ölürüm, daha iyi.”

Matilda, “Benim için tehlike yok,” dedi, “sizin geç kalmanız hariç. Ayrılın buradan; firarınıza yardım ettiğim fark edilmeyecektir.”

Teodoro, “Gökteki azizler adına yemin edin,” dedi “sizden kuşkulanan olmayacağına; yoksa yemin ederim ki başıma ne gelirse gelsin burada bekleyeceğim.”

Matilda, “Ah! Ne de alicenapsınız,” dedi, “ama emin olun ki benden asla kuşkulanılmaz.”

Teodoro, “İhanet etmeyeceğinizi göstermek için o güzel elinizi verin bana,” dedi, “ve bırakın onu şükran gözyaşlarıyla ıslatayım.”

Prenses, “Sakın ha!” dedi. “Olamaz.”

Teodoro, “Heyhat!” dedi; “Şu saate kadar facia dışında bir şeyle karşılaşmadım, belki de bir daha yüzüm gülmeyecek; iman dolu şükranlarımın tertemiz coşkusuna katlanın; ruhum elinizde coşkusunun izini bırakacak.”

Matilda, “Kendinize hâkim olun ve gidin,” dedi. “Isabella ayaklarıma kapandığınızı görse nasıl karşılar?”

Delikanlı şaşkınlıkla, “Isabella da kim?” dedi. Prenses, “Ah! Şuna bakın!” dedi, “Korkarım bir haine hizmet ediyorum. Bu sabah neyle ilgilendiğinizi unuttunuz mu?”

Teodoro, “Bakışlarınız, eylemlerinizi ve tüm güzellikleriniz ilahi emareler gibi görünüyor,” dedi, “ama sözleriniz karanlık ve gizemli. Konuşun, Hanımefendi, konuşun da bu kulunuz anlasın.”

Matilda, “Bal gibi anlıyorsunuz!” dedi; “Ama bir kez daha gitmenizi emrediyorum size; kanınızın dökülmesini engellemek elimde, boş konuşmalarla vakit harcarsam o kanın vebali boynuma olacak.”

Teodoro, “Gidiyorum Hanımefendi,” dedi, “çünkü öyle arzu ediyorsunuz ve çünkü babamın ağarmış saçlarının mezara hüznle girmesine izin vermeyeceğim. Söyleyin lütfen, hayran olunası Hanımefendi, şefkatinizin benimle olduğunu söyleyin.”

Matilda, “Durun,” dedi, “sizi Isabella’nın firar ettiği yer altı mahzeninden geçireceğim; o mahzen sizi sığınabileceğiniz Aziz Nicola Kilisesi’ne ulaştırır.”

Teodoro, “Ne?” dedi, “Yoksa siz güzeller güzeli hanımefendi değil miydi, bir başkası mıydı yer altı geçidini bulmasını yardım ettiğim kişi?”

Matilda, “Başkasıydı,” dedi, “ama artık soru sormayı bırakın; hâlâ burada durduğunuzu gördükçe içim titriyor; ibadethaneye gidin.”

Teodoro, “İbadethaneye mi?” dedi. “Hayır, Prens, ibadethaneler zavallı hanımlar ya da suçlular içindir. Teodoro’nun ruhu günahattan arınmıştır, günahkâr gibi davranmaya da niyeti yoktur. Bana bir kılıç verin, Hanımefendi, böylece babanız, Teodoro’nun rezil bir firarı nasıl hor gördüğünü anlasın.”

Matilda, “Pervasız delikanlı!” dedi. “O küstah elinizi Otranto Prensi’ne kaldırmaya cüret etmeyeceksiniz, değil mi?”

Teodoro, “Babanıza karşı, buna gerçekten cüret edemem,” dedi. “Kusura bakmayın, Hanımefendi, unuttum. Lakin size bakıp da zorba Manfredi’den çıktığınızı nasıl düşünürüm? Ama sizin babanız o ve bu andan itibaren bütün yaralarım nisyana gömülecektir.”

Yukarıdan geliyor gibi görünen derin ve yankılı bir inilti, Prens ile Teodoro’yu irkiltti.

Prens, “Aman Tanrım! Dinliyorlar bizi!” dedi.

Kulak kabarttılar ama başka bir ses duymayınca buna sıkışmış buharın sebep olduğunu düşündüler. Ve usulca Teodoro’nun önüne düşen Prens onu babasının silah deposuna götürdü; delikanlı orada baştan ayağa zırha büründükten sonra Matilda tarafından arka kapıya yönlendirildi.

Prens, “Kasabadan uzak durun,” dedi, “şatonun batı kanadından da öyle. Manfredi ile yabancılar orayı arıyor olmalı; siz öteki tarafa koşun. Şuradaki ormanın arkasından doğuya doğru bir dizi kayalık vardır ve deniz kıyısına ulaşan bir mağara labirenti gibi oyuklarla doludur. Sizi kıyıya götürecek bir araç bulana kadar orada gizlenebilir, sonra da yola çıkabilirsiniz. Gidin! Tanrı yolunuzu açık etsin. Ve bazen de dualarınızda Matilda’yı hatırlayın!”

Teodoro kendini onun ayaklarının dibine attı ve kızın tertemiz elini tuttu; kız öpülmesini engellemek için mücadele etse de Teodoro, ilk fırsatta şövalye olacağına ant içerek, tutkuyla kendisini ebedî şövalyesi ilan etmesi için izin istedi.

Prenses henüz yanıt vermemişti ki ansızın mazgalları sarsan bir gök gürültüsü duyuldu. Fırtınaya kulak asmayan Teodoro kılığına uygun davranmak istiyordu, ama dehşete düşen Prenses aceleyle şatoya çekilip, itaat etmekten kaçınamaya-acağı bir tavırla delikanlıya gitmesini emretti. O da içini çekerek uzaklaştı, Matilda kapatana kadar gözlerini kapıdan ayırmadı; ikisinin de yüreğinin tutkuyu yudum yudum içtiği ve bunu ilk kez hissettiği görüşme bitmişti.

Düşüncelere dalan Teodoro babasına kurtulduğunu bildirmek için manastıra gitti. Girolamo'nun orada olmadığını ve artık hikâyesine aşına olduğu Lady Isabella'yı arama çalışmalarının sürdüğünü öğrendi. Tabiatındaki kahramanca cömertlik genç kıza yardımcı olmasını söylüyordu ama kaçmak için seçtiği yolun ne olabileceği konusunda keşişler hiçbir ipucu veremiyorlardı. Onu aramak için çok uzaklara gitmeye de niyeti yoktu, zira Matilda'yla ilgili düşünceleri yüreğine öylesine işlemişti ki onun bulunduğu yerden uzaklaşmak dayanılmaz geliyordu. Girolamo'nun kendisine gösterdiği şefkat de bu isteksizliğini doğrular nitelikteydi; hatta bir evlada layık olan bu muhabbetin şatodan manastıra geçmesinin ana sebebi olduğu konusunda kendi kendisini ikna etmişti. En nihayet Teodoro, o gece Girolamo dönene kadar, gidip Matilda'nın tarif ettiği ormanda kalmaya karar verdi. Oraya vardığında kafasını meşgul eden tatlı melankoliye uygun olarak en karanlık gölgelikleri aradı. O ruh haliyle, bir zamanlar münzevilerin saklanmasına hizmet eden, o sırada ise bütün ülkede kötü ruhlarla dolu olduğu söylenen mağaralarda gezinmeye başladı. Söylentileri hatırlıyordu ve hem cesur hem de maceracı bir tabiatı olduğundan merakının bu labirentin her deliğini keşfetmesine gönül rızasıyla izin verdi. Buraya birinin kendisinden önce geldiğini belli eden ayak sesleri duyduğunda fazla ilerlememişti. Teodoro kutsal imanımızın icap ettirdiği her şeye sıkı sıkıya bağlı olsa da, iyi insanların

sebeatsız yere karanlık güçlerin habasetine maruz bırakılamayacağını düşünürdü. Bulunduğu yere yolcuları taciz edip korkutan cehennem temsilcilerinden çok, haydutların girmesinin daha muhtemel olduğunu düşünüyordu. Bu düşüncesini kanıtlamak için uzun süre sabırsızlıkla yanıp tutuşmuştu. Kılıcını çekip adımlarını ön taraftan gelen düzensiz seslere göre yönlendirerek sakince ilerledi. Giydiği zırh kendisinden kaçan kişi için bir uyarı gibiydi. Artık yanılmadığına iyice emin olan Teodoro hızlandı ve sonunda, kaçmak için epeyce acele eden kişiye yetişti. Teodoro ona iyice sokulduğunda soluğu kesilmiş bir kadın tam önüne düşüverdi. Hemen onu kaldırmak istedi ama kadın öylesine dehşete düşmüştü ki kollarında bayılacağından korktu. Telaşını gidermek için aklına gelen bütün nazik sözleri söyledi ve ona bir zarar gelmeyeceği, kendi hayatı pahasına da olsa onu koruyacağı konusunda teminat verdi.

Delikanlının bu kibar davranışı sayesinde kendine gelip koruyucusuna göz atan Lady, “Tabii ki, bu sesi daha önce duydum ben!” dedi.

Teodoro ise, “Duymuş olamazsınız bence,” diye yanıt verdi, “eğer tahminim doğruysa, yani Lady Isabella değilseniz.”

Karşısındaki, “Tanrı’ya şükürler olsun!” diye bağırdı. “Beni aramak için gönderilmediniz, değil mi?” diyerek kendini delikanlının ayakları dibine atıp onu Manfredi’ye teslim etmemesi için yalvardı.

Teodoro, “Manfredi’ye mi?” diye bağırdı. “Hayır, Hanımefendi; bir kez kurtardım sizi onun zorbalığından ve bu yüzden şimdi ağır bir bedel ödüyorum, ama sizi ondan uzak tutacağım.”

Genç kız, “Mümkün mü acaba,” dedi, “dün gece şatonun mahzeninde karşılaştığım gönlü zengin yabancı olmanız mümkün mü? Ölümlü olmadığınız, benim koruyucu meleğim olduğunuz kesin...”

Teodoro, “Durun, tatlı Prenses,” dedi, “zavallı, kimse-siz bir delikanlının önünde kendinizi küçültmeyin. Tanrı beni sizin kurtarıcınız olarak seçtiyse bu işin tamamlanmasını sağlayacak ve beni de sizin yararınıza güçlendirecektir. Haydi gelin, Hanımefendi, mağaranın çıkışına çok yakınız, saklanmak için daha derinlerinde bir yer arayalım. Sizi tehlikeden iyice uzaklaştırmadan içim rahat etmeyecek.”

Genç kız, “Heyhat! Ne demek istiyorsunuz, efendim?” dedi. “Haliniz tavrınız asilce ve duygularınızı ifade edişiniz ruhunuzun masumiyetini yansıtıyor, yine de yalnız başıma o karmakarışık köşelere sizinle gitmem doğru olur mu? Birlikte yakalanırsak fesat dolu dünya, tavırlarım hakkında ne düşünür?”

Teodoro, “Fazilet dolu hassasiyetinize saygı duyuyorum,” dedi, “ayrıca onurumu zedeleyecek bir kuşku değil duyduğunuz. Sizi bu kayalıkların en gizli köşelerine götürmek ve sonra da hayatım pahasına bile olsa, niyetim oraya herhangi bir canlının girmesini engellemekti. Ayrıca, Hanımefendi,” diye içini çekerek devam etti, “endamanız pek güzel ve mükemmel, içimden geçenler arzularım konusunda masum sayılmaz, ama bilin ki ruhum bir başkasına adanmıştır ve her ne kadar...”

Ansızın bir ses duyuldu, Teodoro’nun devam etmesini engelledi. Sonra da başka sesler duyular: “Isabella! Hey! Isabella!” Titreyen Prenses önceki gibi korku doluydu. Teodoro onu cesaretlendirmeye çalıştı ama işe yaramadı. Manfredi’nin eline düşüp acı çekmesinden ölüme göze alacağı konusunda teminat verdi ve saklanmaya devam etmesi için yalvararak Prenses’i arayan kişinin daha fazla ilerlemesine engel olmaya gitti.

Mağaranın ağzında, bir hanımı kayalıkların arasındaki geçitlere girerken gördüğü konusunda teminat veren bir köylüyle konuşan silahlı bir şövalye ile karşılaştı. Şövalye aramaya hazırlanıyordu ki kılıcını çekmiş Teodoro sert bir tavırla yolunu keserek yoluna devam etmesini engelledi.

Şövalye kibirle, “Siz kimsiniz ki yolumu kesmeye cesaret ediyorsunuz?” dedi.

Teodoro, “Elinden gelenden fazlasına cüret etmeyecek biri,” dedi.

Şövalye, “Lady Isabella’yı arıyorum,” dedi, “ve anladığıma göre bu kayalıklara saklanmış. Beni engellemeyin, yoksa öfkemi kıskırttığınıza pişman olursunuz.”

Teodoro da, “Öfkeniz ne kadar alçakçaysa, amacınız da bir o kadar iğrenç,” diyerek yanıt verdi. “Geldiğiniz yere dönün yoksa kimin öfkesi daha korkunçmuş görürüz.”

Vicenza markisinin gönderdiği esas şövalyenin ta kendisi olan yabancı, atına atlayıp Prenses hakkında bilgi edinmeye çalışan ve üç şövalyenin eline geçmemesi için emirler yağdıran Manfredi’den uzaklaşmıştı. Başlarındaki şövalye, Prenses’in kaçmasında Manfredi’nin parmağı olduğundan kuşkulanyor, Prens tarafından Isabella’yı saklaması için görevlendirildiğine inandığı bu adamdan gelen hakaret de kuşkularını doğruluyordu. Hiç yanıt vermedi ama tam Teodoro’ya kılıcını savurarak önündeki engeli kaldıracaktı ki, onun Manfredi’nin komutanlarından biri olduğunu var-sayan ve kıskırttığı kadar kendini savunmaya da hazır olan Teodoro, kılıç darbesini kalkıyla karşıladı. Uzun zamandır yüreğinde kabaran ama yatıştırmaya çalıştığı cesaret birden patlak verince, gururu ve gazabı en güçlü insanların bile yabana atmayacağı şövalyenin üstüne atladı. Çarpışma sert geçti ama kısa sürdü. Teodoro şövalyeyi üç yerinden yaraladı ve sonunda şövalye kan kaybından baygın düştü.

İlk hücumda kaçan köylü Manfredi’nin emriyle ormana dağılıp Isabella’yı arayan hizmetkârları uyarmıştı. Soylu yabancı olduğunu fark ettikleri Şövalye yere düştüğünde, oraya çoktan varmışlardı. Manfredi’ye duyduğu nefrete rağmen, Teodoro kazandığı zafere bakarken merhamet ve iyi yürekliliğe kapılmadan edemiyordu. Ama rakibinin kim olduğunu öğrenince daha çok duygulandı ve onun

Manfredi'nin muhafızı değil de düşmanı olduğunu anladı. Manfredi'nin, şövalyenin zırhını çıkarmaya ve yaralarından akan kanını durdurmaya çalışan muhafızlarına yardım etti. Şövalye konuşacak kadar güçlenince zayıf ve titrek bir sesle şunları söyledi:

"Alicenap rakibim, ikimiz de yanılıyormuşuz. Ben sizi o zorbanın yordakçısı sandım; anladığım kadarıyla siz de aynı hataya düşmüşsünüz. Özür dilemek için geç oldu. Kendimden geçmek üzereyim. Isabella yakındaysa çağırın onu, söyleyeceğim önemli sırlar..."

Hizmetlilerden biri, "Ölüyor," dedi, "üstünde haç taşıyan var mı? Andrea, git de dua et başında."

Teodoro "Su getirin," dedi, "ve gırtlğından aşağı dökün, ben Prensese'in yanına gidiyorum."

Bunu söyleyerek Isabella'nın yanına koştu ve ona birkaç kelimeyle, babasının sarayından bir beyefendiyi yanlışlıkla yaralama bahtsızlığına uğradığını ezile büzüle anlattı; bu beyefendi ölmeden önce, Isabella'yı ilgilendiren bir şeyi açıklamak istiyordu. Onun, kendisini çağırın sesini duyduğunda heyecanlanan Prensese duyduklarıyla şaşkına dönmüştü. Perişan ruhu adamın kahramanlığının bu yeni kanıtıyla canlanan Prensese, Teodoro'nun öncülüğünde, şövalyenin kan içinde yattığı yere geldi. Ama Manfredi'nin hizmetkârlarını fark edince korkuları yenilendi. Teodoro ona silahsız olduklarını gösterip Prensese'i yakalamaya kalkarlarsa hepsini anında öldürmekle tehdit etmeseydi, tekrar kaçacaktı.

Gözlerini açıp yanındaki kadına dikkatle bakan yabancı konuştu: "Yalvarırım doğruyu söyleyin bana, siz... siz Vincenzalı Isabella mısınız?"

Genç kız, "Öyleyim," dedi, "Tanrı şifa versin size!"

Şövalye zorla konuşarak "O zaman siz... Demek ki siz..." dedi. "Babana bakıyorsun. Bana bir..."

Isabella, "Ah! Nasıl! Korkunç! Neler duyuyorum? Neler görüyorum?" diye haykırdı. "Babam! Siz babamsınız! Nasıl

geldiniz buralara, efendim? Tanrı aşkına, konuşun! Ah! Koşun, yardım edin, yoksa can verecek!”

Yaralı şövalye vargücüyle, “Çok doğru,” dedi, “Ben Frederico’yum, baban. Evet, seni almaya geldim. Ama bu olmayacak. Bir aylık öpücüğü ver bana ve al...”

Teodoro, “Efendim,” dedi, “kendinizi yormayın; bırakın sizi şatoya taşıyalım.”

Isabella, “Şatoya mı?” dedi, “Şatodan daha yakın bir yer yok mu yardım alınabilecek? Babamı zorbanın eline mi teslim edeceksiniz? Oraya giderse yanında gitmeye cesaret edemem, ama onu bırakmam da!”

Frederico, “Evladım,” dedi, “nereye götürülürsem götürüleyim, fark etmez benim için. Birkaç dakika sonra bütün tehlikelerden uzak olacağım, ama gözlerim seni görebildiği sürece, beni bırakma sevgili Isabella! Bu cesur şövalye –kim olduğunu bilmiyorum ama– safiyetinin muhafızı olacaktır. Efendim, evladımı yalnız bırakmayacaksınız, değil mi?”

Kurbanının başucunda gözyaşları döken ve Prenses’i hayatı pahasına koruyacağına yemin eden Teodoro, Frederico’yu şatoya taşınmaya ikna etti. Yaralarını ellerinden geldiğince sarıp onu hizmetkârlardan birinin atına yerleştirdiler. Teodoro yanı başında yürüyor, onu bırakmaya dayanamayan kaygılı Isabella da yasla peşinden geliyordu.

IV. Bölüm

Kederli kalabalık bir süre sonra şatoya ulaştı ve Isabella onlar yaklaşımadan önce bir hizmetçiyle haber gönderdiğinden, Ippolita ile Matilda tarafından karşılandı. Hanımlar Frederico'nun en yakın odaya nakledilmesini sağladıktan sonra, cerrahlar yaralarını incelerken çekildiler. Matilda, Teodoro ile Isabella'yı yan yana görünce kıpkırmızı kesilmişti ama Isabella'ya sarılıp babasının şanssızlığı konusunda onu teselli ederek bunu gizlemeye çalıştı. Cerrahlar az sonra gelip Ippolita'ya, Marki'nin yaralarından hiçbirinin tehlikeli olmadığını, kızını ve prensesleri görmeyi arzu ettiğini bildirdiler. Çarpışmanın Frederico için ölümcül olmasına dair endişelerinden kurtulduğu için sevinmiş gibi görünen Teodoro, Matilda'nın peşine takılma isteğine karşı koyamıyordu. Bakışları her kesiştiğinde, genç kız gözlerini kaçırıyordu. Teodoro kadar Matilda'yı da dikkatle izleyen Isabella'nın, delikanlının mağarada gönlünü kaptırdığını söylediği kişinin kim olduğunu tahmin etmesi uzun sürmedi. Bu hadise sessizce devam ederken, Ippolita Frederico'ya, kızını alabilmek için neden bu gizemli yola başvurduğunu soruyor, çocukları arasında bu birleşmeyi ayarlayan efendisi adına özür üstüne özür diliyordu. Frederico her ne kadar Manfredi'ye karşı öfkeli olsa da Ippolita'nın neza-ketine ve hayırseverliğine karşı duyarsız değildi, ama hâlâ Matilda'nın güzel endamıyla epey sarsılmıştı. Onları yata-

ğının yanında tutabilmek için Ippolita'ya bütün hikâyesini anlattı. Kâfirlerin elinde hapisten, rüyasında, esir düşeli beri hiç haber alamadığı kızının korkunç felaketlerin tehdidi altında, bir şatoda tutulduğunu görmüştü; rüyasında özgürlüğüne kavuşur da Joppa² yakınlarındaki bir koruluğa ulaşırsa, fazlasını öğreneceğini de görmüştü. Bu rüya yüzünden telaşa kapılmış, rüyadaki talimatlara uyma imkânı olmadığından zincirleri daha da ağırlaşmıştı. Ama akli fikri özgürlüğe kavuşmanın bir yolunu bulmaktayken, Filistin'deki muhalif prens ittifakının kendisi için fidye ödediğini bildiren sevinçli haberi almıştı. Hemen rüyasında işaret edilen koruluğa koşmuştu. Üç gün boyunca o ve refakatindekiler, ormanda tek insan dahi görmeden dolaşmışlardı, ama üçüncü günün gecesi, ölümün eşiğindeki muhterem bir münzevinin bulunduğu bir hücreye varmışlar, güçlü iksirler verip baygın adamı konuşturmuşlardı.

“Oğullarım,” demişti, “merhametinize muhtacım, ama beyhude; ebedî istirahatgâhıma gidiyorum, fakat Tanrı'nın arzularını yerine getirmenin verdiği tatminle öleceğim. Memleketimin imansızlarca kurban edildiğini görüp inzivaya çekildiğim günden beri, o korkunç sahneye tanıklık edeli, heyhat, elli yıl geçti. Aziz Nicola göründü ve bir sır verdi bana; ölüm döşeğine düşünceye kadar ölümlü insanlara yaklaşmamamı söyledi. İşte o muhteşem an geldi ve siz de kuşkusuz ki güvenmem emredilen seçkin savaşılar olmalısınız. Bu sefil cesede karşı son görevinizi yerine getirdikten sonra, sol taraftaki yedinci ağacın dibini kazacaksınız ve bütün acılarınız... Ah! Yüce Tanrım! Ruhumu teslim al!”

Dindar adam bu sözleri söyleyerek son nefesini vermişti.

Frederico anlattıklarını, “Gün batır batmaz,” diye sürdürdü, “mübarek kalıntıları toprağa verdikten sonra, söylendiği gibi kazdık. Altı ayak kadar kazınca devasa bir kılıç

2 Günümüzde İsrail sınırları içinde, Yafa (Jaffa) adını almış, dünyanın en eski yerleşimlerinden biri olan kıyı şehri. (ç.n.)

olduğunu keşfedip hayretler içinde kaldık; avluda yerde duran silah işte budur. Topraktan çıkardığımız sırada kınından kısmen sıyrılmış kılıcın üstünde şunlar yazılıydı, ama hayır, bağışlayın beni Hanımefendi,” diye Ippolita’ya dönerek ekledi Marki; “onları tekrarlamaktan kaçınırsam kusura bakmayın; cinsiyetinize ve mevkinize hürmetim var, sizin için değerli olan şeyler hakkında yaralayıcı sözler ederek kulaklarınızı gücendirme hatasına düşmek istemem.”

Frederico duraksadı. Ippolita ürperdi. Frederico’nun, hanesini tehdit eden kaderin tecelli etmesi için Tanrı tarafından tayin edildiğinden hiç kuşkusu yoktu. Şefkat dolu bir endişeyle Matilda’ya baktı, o an yanaklarından birer damla gözyaşı süzüldü ama kendisini toplayıp konuştu: “Devam edin, Lordum, Tanrı’nın yaptığı her şeyde bir hayır vardır; faniler onun yüce iradesini tevazuyla ve tevekkülle karşılamalıdır. Gazabına karşı çıkmak ya da hükümlerine boyun eğmek bize kalmış. Cümlelerinizi tekrarlayın, Lordum, tevekkülle dinliyoruz.”

Frederico çok ileri gittiği için üzülmüştü. Ippolita’nın vakarı ve metaneti, onun ve kızının bakışırken birbirlerine gösterdikleri hassas, sessiz şefkat onda saygı uyandırmış, yüreğini gözlerini yaşartacak derecede yumuşatmıştı. Yine de itaat etmekten kaçınmasının daha fazla telaş yaratacağını bilerek titrek ve alçak bir sesle aşağıdaki dizeleri tekrarladı:

*Bu kılıca uygun bir miğferin bulunduğu yerde,
Ki kızımız orada çevrilmiştir tehlikelerle;
Genç kızı Alfonso’nun kanı kurtaracaktır,
Ve Prens’in nicedir huzursuz olan ruhunu yatıştıracaktır.*

Teodoro sabırsızlıkla, “Ne var ki bu dizelerde,” dedi, “buradaki prensesleri neden ilgilendirsin? Gizemli bir şey yüzünden, hem de hiç bir temeli olmadan, neden şaşıp kalsınlar ki?”

Marki, “Sözleriniz nezaketsiz, genç adam,” dedi, “oysa talih bir kez gülmüştü yüzünüze.”

Teodoro’nun, Matilda’ya beslediği duyguların etkisiyle ateşli bir çıkış yaptığını düşünerek üzülen Isabella, “Onurlu Lordum,” dedi, “bir köylü çocuğu parladı diye keyfiniz bozulmasın; size saygı borcu olduğunu unutuyor ama alışık değil ki...”

Ortamin ısınmasından kaygılanan Ippolita, sakin olması için Teodoro’ya baktı, ama bunu, delikanlının çabasını takdir ettiğini belli eden bir tavırla yaptı ve konuyu değiştirerek, Frederico’ya efendisini nerede bıraktığını sordu. Marki tam yanıt verecekti ki dışarıdan gelen bir ses duydular ve sebebi ni öğrenmek üzere ayaklanmak üzereyken, neler olduğuna ilişkin yarım yamalak dedikodular duymuş olan Manfredi, Girolamo ve ekibin bir kısmı odaya girdi. Manfredi, başına gelenler nedeniyle avutmak ve çatışmanın koşullarını öğrenmek için Frederico’nun yatağının yanına giderken birden dehşet ve şaşkınlıkla bağırmaya başladı:

“Ha? Nesin sen? Seni korkunç hortlak, seni! Yoksa vadem doldu mu benim?”

Ippolita onu kollarının arasına alarak, “Sevgili, merhametli Lordum!” diye haykırdı. “Ne görüyorsunuz? Niye gözleriniz evinden uğradı böyle?”

Soluksuz kalan Manfredi, “Ne?” diye bağırdı, “Hiçbir şey görmüyor musun, Ippolita? Bu iğrenç hortlak sadece bana mı geldi? Pişman değilim diye mi?”

Ippolita, “Lütfen ta kendisi olan Lordum,” dedi, “sakinleştirin ruhunuzu, aklınızı başınıza toplayın. Burada bizle dostlarımızdan başka kimse yok.”

Manfredi, “Ne? Şu Alfonso değil mi?” diye bağırdı. “Görmüyor musun onu? Zihnimin hezeyanı olabilir mi bu?”

Ippolita, “Öyle, Lordum” dedi; “O Teodoro, bir sürü bahtsızlık yaşayan delikanlı.”

Manfredi kederli bir şekilde, alnına vurarak, “Teodoro!” dedi; “Teodoro ya da hortlak, Manfredi’nin ruhunun den-
gesini bozdu işte. Ama o nasıl geldi buraya? Ve neden zırhlar
içinde?”

Ippolita “Sanırım Isabella’yı aramaya gitmişti,” dedi.

Manfredi tekrar öfkelenerek, “Of! Isabella!” dedi; “Evet,
evet, kuşkusuz öyledir. Ama onu bıraktığımda mahpustu,
nasıl kurtuldu? Isabella mı yoksa o ikiyüzlü ihtiyar rahip mi
çıkmasını sağladı?”

Teodoro, “Bir ebeveyn suçlu sayılmalı mıdır, Lordum,”
dedi, “evladının kurtuluşunu planladığı için?”

Oğlunun bir şekilde, hem de hiçbir dayanağı olmaksızın
kendisinden suçlu gibi söz ettiğini duyan Girolamo ne dü-
şüneceğini bilemiyordu. Teodoro’nun nasıl kaçtığını, nasıl
zırhlandığını ve Frederico ile nasıl karşılaştığını anlayama-
mıştı. Yine de herhangi bir soru sorup Manfredi’nin, oğluna
karşı gazabını alevlendirme riskini de göze alamıyordu.

Prens Rahip’e hitap ederek, “Yani böyle mi olacak, nan-
kör ihtiyar,” dedi, “benim ve Ippolita’nın ihsanlarını böyle
mi ödeyeceksin? Yüreğimden geçen en iyi dilekler seni tat-
min etmedi, sen de piçini silahlandırdın ve bana hakaret et-
sin diye şatoma getirdin!”

Teodoro, “Lordum,” dedi, “babam hakkında yanılıyor-
sunuz. Ne benim ne de onun aklından huzurunuzu bozacak
herhangi bir düşünce geçebilir. Kendimi Haşmetlilerinin eli-
ne böyle teslim etmem küstahça mı sizce?” diye ekledi ve
kılıcını saygıyla Manfredi’nin ayaklarının dibine bıraktı.
“İşte göğsüm açık, buyurun saplayın Lordum, eğer burada
sadakatsiz düşünceler saklandığını düşünüyorsanız. Yüre-
ğimde size ve ailenize duyduğum saygıyı yansıtmayan tek
bir duygu bile yoktur.”

Teodoro’nun bu sözleri söylerken sergilediği zarafet ve
tutku, orada bulunan herkesin dikkatini çekmişti. Manfredi
bile etkilenmişti ama hâlâ delikanlının Alfonso’yla benzer-

liğine takılıyordu; gizlediği dehşet duygusu hayranlığını engelliyordu. “Kalk,” dedi, “şu an derdim senin hayatın değil. Ama hikâyeni ve şu hainle nasıl bir bağlantın olduğunu anlat yine de.”

Girolamo atılarak, “Lordum!” dedi.

Manfredi, “Sus! Sahtekâr!” dedi. “Yardım almasına izin vermeyeceğim.”

Teodoro, “Lordum,” dedi, “yardıma ihtiyacım yok; hikâyem çok kısa. Beş yaşımdayken, Sicilya kıyılarında korsanlarca kaçırılan annemle birlikte Cezayir’e götürüldüm. Annem on iki aydan kısa bir süre içinde kederinden öldü.” Çehresinden binlerce endişeli ifade geçen Teodoro’nun gözlerinden yaşlar boşandı. “Ölmeden önce,” diye sürdürdü Teodoro, “koluma, kıyafetlerimin altına Kont Falconara’nın oğlu olduğumu söyleyen bir yazı bağladı.”

Girolamo, “Çok doğru,” dedi; “O sefil baba benim işte.”

Manfredi, “Tekrar emrediyorum sessiz olmanı,” dedi; “Sen devam et.”

Teodoro, “Köle olarak yaşadım,” dedi, “ta iki yıl önce sine kadar; denize açılan efendimle birlikte çıktığım seferde bir Hristiyan gemisi, korsanları alt edip beni kurtardı. Kendimi kaptana tanıttığımda büyük bir alicenaplıkla beni Sicilya kıyılarına bıraktı ama heyhat! Bir baba bulacağım derken, kıyıya yakın olan mülkünün onun yokluğunda annemle beni esir alan korsan tarafından harabeye çevrildiğini öğrendim; şatosu yakılıp yıkılmıştı, babam ise döndüğünde kalanları satıp Napoli Krallığı’nda rahip olmuştu ama Napoli Krallığı’nda kimse bana bilgi veremiyordu. Muhtaç ve kimsesiz, bir ebeveyn kucağına ulaşma şansı bulacağım konusunda neredeyse ümitsiz bir halde, Napoli’den denize açılmak için önüme çıkan ilk fırsatı kullandım; oradan geldiğimden beri, altı gündür bu yörede dolaşıp kol gücümle kendimi geçindiriyordum, dün sabaha kadar Tanrı’nın bana iç huzuru ve tokgözlülük dışında başka şey ihsan etmeyece-

ğine inanıyordum. İşte, Lordum, Teodoro'nun hikâyesi bu. Umduğumdan çok kutsanmışım ki bir baba buldum, layık olduğumdan daha bahtsızmışım ki Haşmetlimin canının sıkılmasına sebep oldum.”

Durdu. Dinleyicilerden alçak tonda bir takdir mırıltısı yükseldi.

Frederico, “Hepsi bu değil,” dedi, “şerefimle, onun gizlediği şeyleri ben eklemek zorundayım. O ne kadar alçakgönüllüyse ben de o kadar müsrif olmalıyım; Hristiyan dünyasının en cesur delikanlılarından biridir kendisi. Sıcakkanlıdır üstelik ve kısa bir süre tanımış olsam da dürüstlüğüne kefilim. Söyledikleri gerçek olmasaydı dile getirmezdi onları. Ve kendi adıma delikanlı, kökenine yakışan dürüstlüğüne takdir ediyorum ama şimdi, beni incitmiş olsan da, damarlarında akan soylu kanın kaynamasına izin verilebilir, çünkü o kan daha yeni kavuştu kaynağına. Gelin, Lordum,” (Manfredi'ye dönerek), “onu ben affedebiliyorsam elbette siz de yapabilirsiniz bunu; onu hortlak zannetmeniz delikanlının kabahati değil.”

Bu sert iğneleme Manfredi'nin ruhunu incitmişti. Kibirli bir tavırla, “Başka bir dünyadan varlıklar,” diye yanıt verdi, “aklımı dehşete düşürme gücüne sahiptir; yaşayan birinin ya da bir delikanlının kol gücünden daha fazlası gerekir buna.”

Ippolita, “Lordum,” diyerek araya girdi, “konuşunuzun dinlenmeye ihtiyacı var; bırakalım da biraz istirahat etsin.”

Bunu söyleyip Manfredi'nin elinden tuttu, Frederico'yla vedalaşıp çıktı, beraberindekiler de onu izledi. En gizli duygularını ifşa ettiğini anımsatan bir sohbeti yarıda bıraktığına hiç üzülmeyen Prens, Teodoro'nun ertesi sabah şatoya gelmek şartıyla (delikanlı bu koşulu memnuniyetle kabul etti) babasıyla birlikte manastıra gitmesine izin verdikten sonra, kendisini dairesine götürmelerine karşı çıkmadı. Matilda ile Isabella kendi düşüncelerine dalmışlardı ve birbirlerinden pek hoşnut olmadıkları için de, o gece fazla sohbet edecek

gibi değillerdi. Çocukluklarından beri gösterdiklerine kıyasla pek küçük bir sevgi gösterisiyle, daha çok resmî bir tavırla birbirlerinden ayrılıp dairelerine çekildiler.

Pek az samimi bir tavırla ayrılışlar da güneş doğar doğmaz daha büyük bir sabırsızlıkla buluştular. Zihinleri uykuyu dışlayan bir haldeydi ve geceleyin her birinin aklına ötekine sormak istediği binlerce soru gelmişti. Matilda, Isabella'nın Teodoro tarafından çok zor koşullardan iki kez kurtarıldığını düşünüyor, bunun kazara olamayacağına inanıyordu. Frederico'nun odasındaiken, delikanlının bakışlarının kendi üzerinde olduğu doğrudu ama bunun, Isabella'ya duyduğu tutkuyu, her ikisinin de babasından saklamak için yapılmış olması mümkündü. En iyisi hepsini açığa çıkarmaktı. Isabella'nın sevgilisine bazı duygular besleyerek, arkadaşına haksızlık etmemek için gerçeği öğrenmeyi diliyordu. Böylece kıskançlık onu kıskırtıyor, aynı zamanda merakını haklı çıkarmak için arkadaşlığını mazeret olarak görüyordu.

En az onun kadar huzursuz olan Isabella, kuşkuları konusunda daha iyi bahanelere sahipti. Teodoro'nun gözleri de sözleri de, delikanlının yüreğinin, ikisinden birine bağlandığını söylüyordu, bu doğrudu ama yine de bu duygularının muhatabı Matilda olmayabilirdi; genç kız aşka karşı hep kayıtsız görünürdü, akli fikri öteki dünyadaydı sanki.

Isabella kendi kendine, “Neden aklını çeldim ki?” dedi; “Cömertliğimin cezasını çekiyorum. Ama ne zaman karşılaşmış olabilirler ki? Nerede? Olamaz. Yanılıyor olmalıyım. Belki de dün gece ilk kez karşılaşmışlardır. Duygularının muhatabı başka biri olmalı; eğer öyleyse fazla mutsuz olmam. Nasıl olur! Bana kayıtsız olduğunu hiç gereksiz yere, kabaca bildiren bir adamın ilgisini isteyecek kadar alçalabilir miyim? Üstelik en basit nezaket kurallarının dahi hiç olmazsa terbiyeli davranmayı gerektirdiği bir durumda... Sevgili Matilda'ya gideceğim. O da bana münasip bir dille, hay-siyetli davranıldığını teyit edecek. Erkek dediğin sahtekâr.

Ona da manastıra girmesini tavsiye edeceğim; bu eğilimde olmamı sevinçle karşılayacaktır ve ona manastıra çekilmesi konusundaki niyetine artık karşı çıkmadığını bildiririm.”

Kafasında bunları tasarlayarak ve Matilda'ya yüreğini açmaya kesin kararlı bir halde Prenses'in odasına gittiğinde, onu çoktan giyinmiş, başını koluna dayamış, düşüncelere dalmış halde buldu. Kendi hissettiklerine pek benzeyen bu tavır, Isabella'nın kuşkularını alevlendirdi ve arkadaşına güvenme konusundaki kararlılığını çökertti. Karşılaştıklarında ikisi de kıpkırmızı kesilmiş, birbirlerine hitap ederken duygularını gizleme konusunda yeniyetmeler gibi davranmışlardı. Bir sürü anlamsız soru ve cevaptan sonra, Matilda Isabella'ya firarının sebebini sordu. Kendi tutkusuna fena halde kapılıp Manfredi'nin duygularını neredeyse unutmış olan Isabella, Matilda'nın, bir gece önceki olaylara yol açan manastır kaçışını kastettiğini düşünerek soruyu yanıtladı:

“Martelli manastıra gelip annenin öldüğü haberini verdi.”

Matilda sözünü keserek, “Ah!” dedi, “Bianca bu yanlışlığı açıklamıştı bana; bayıldığımı gördüğünde, ‘Prenses öldü!’ diye bağırarak, her zamanki gibi şatoya ianesini almayla gelmiş olan Martelli de...”

Söylenen öteki şeyleri göz ardı eden Isabella, “Ne sebep oldu ki bayılmana?” dedi.

Matilda kızarıp kekeleyerek konuştu: “Babam... oturmuş, bir suçluyu yargılıyordu...”

Isabella heyecanla, “Hangi suçlu?” dedi.

Matilda, “Bir delikanlı,” dedi, “sanırım şu genç adamdı, hani...”

Isabella, “Kim, Teodoro mu?” dedi.

O da, “Evet,” diye yanıt verdi; “daha önce hiç görmemiştim onu, babamı neden kızdırdığını da bilmiyorum, ama sana çok iyi hizmet ettiği için Lordumun kendisini bağışlamasına sevindim.”

Isabella, “Bana hizmet etmiş, ha!” diye yanıt verdi. “Babamı yaralayarak, hatta neredeyse ölümüne sebebiyet vererek bana hizmet etmiş mi oluyor sence? Böyle olsa da, dünden bu yana bir ebeveynim olduğunu bildiğim için şükrediyorum; umarım Matilda, evlatlara yakışan şefkat duygularından, bu saygısız gencin küstahlığına kızmayacak kadar uzak olduğumu ve varlığımın sebebi olan kişiye el kaldır-maya cüret eden biri için, herhangi bir sevgi duyabileceğimi düşünmüyordur. Hayır, Matilda, bütün kalbimle tiksiniyorum ondan ve sen de bana çocukluğundan beri vaat ettiğin dostluğu hâlâ içinde taşıyorsan, beni sonsuza kadar bedbaht etmenin eşğine gelmiş bir adamdan nefret etmelisin.”

Matilda başını öne eğerek yanıt verdi: “Umarım çok sevdiğim Isabella, Matilda’sının dostluğundan kuşku duymuyordur. Düne kadar bu delikanlıyı hiç görmemiştin, benim açımdan yabancı sayılır, ama cerrahlar baban için tehlike kalmadığını söylediklerine göre, sen de, Marki’yle arasında kan bağı olduğunu bilmediğinden emin olduğum birine karşı acımasız bir nefret beslememelisin.”

Isabella, “Pek acıklı bir savunma yaptın onun davası için,” dedi, “üstelik sana bu kadar yabancı birinin. Yanılıyor muyum, yoksa bu merhametine karşılık veriyor mu?”

Matilda, “Ne demek istiyorsun?” dedi.

Teodoro’nun ona meylettiği konusunda Matilda’ya ipucu verdiğine pişman olan Isabella, “Hiçbir şey,” dedi.

Sonra konuyu değiştirerek Manfredi’nin Teodoro’yu hortlak olarak algılamasına neyin sebep olduğunu sordu.

Matilda, “Tanrı beni kutsasın ama,” dedi, “onun Alfonso’nun balkondaki portresine ne kadar benzediğini fark etmedin mi? Kendisini zırhlar içinde görmeden önce de bunu anlayıp söylemiştim Bianca’ya, ama miğferi de takınca o tablodaki figürün tıpatıp aynısı oldu.”

Isabella, “Tablolara o kadar dikkatli bakmam,” dedi, “ayrıca anlaşılan, o delikanlıya da senin kadar dikkatli bak-

mamışım. Ah! Matilda, yüreğin tehlikede, ama dostun olarak seni uyarayım; âşık olduğunu söylemişti bana; onunla ilk kez daha dün karşılaşmışsanız sana sevdalı olamaz, öyle değil mi?”

Matilda, “Tabii ki olamaz,” diye yanıt verdi, “ama benim sevgili Isabella’m söylediğim herhangi bir şeyden nasıl çıkarabilir ki...?” Duraksadı ve sonra devam etti: “Önce seni gördü ve ben de ehemmiyetsiz cazibemle, sana ait bir yüreği baştan çıkarabileceğimi düşünecek kadar kendini beğenmiş biri değilim; sen bahtiyar ol Isabella, Matilda’nın kaderi ne olursa olsun.”

Yüreği iyi niyetli ifadelerle karşı koyamayacak kadar hassas olan Isabella, “Güzel arkadaşım,” dedi, “Teodoro’nun hayran olduğu sensin; gördüm bunu, eminim öyle; ayrıca kendi mutluluğum hakkındaki hiçbir niyetim, seninkini engellememe izin vermez.”

Bu açıkyüreklilik yumuşakbaşlı Matilda’nın gözlerini yaşlarla doldurdu ve sevgi dolu bu iki genç kız arasına bir an için soğukluk sokan kıskançlık yerini ruhlarının doğal samimiyetine ve açık yürekliliğine bıraktı. Her biri ötekine Teodoro’nun kendi üstünde bıraktığı izlenimleri itiraf etti, bu mahrem açıklamaları, her ikisinin de, hakkını arkadaşına devretmekte ısrar ettiği bir cömertlik rekabeti izledi. Isabella’nın faziletinin yüceliği sonunda, Teodoro’nun, rakibini tercih ettiğini neredeyse itiraf ettiğini hatırlatarak, tutkularını zapt etmeyi ve arkadaşı adına sevdiği kişiden feragat etmeye karar vermesine neden oldu.

Bu dostluk yarışı sırasında Ippolita kızının odasına geldi. Isabella’ya, “Hanımefendi,” dedi, “Matilda’ya büyük bir sevgi besliyorsunuz ve perişan hanemizi ilgilendiren her şeyle yakından ilgilendiniz; bu yüzden evladımın aramda, sizin duymamanız gereken hiçbir sır olamaz.”

Prensesler dikkatle ve endişeyle doluydu.

Ippolita, “Bu durumda bilmeniz gerekir ki, Hanımefendi,” dedi, “ve senin de bilmeni isterim sevgili Matilda, şu iki meşum günde olup bitenler, beni Otranto saltanatının Manfredi’den Marki Frederico’nun eline geçmesinin Tanrı’nın arzusu olduğuna ikna etti ve muhtemelen tamamen mahvolmamızı, rekabet içindeki hanelerimizi birleştirerek engellememiz konusunda bana ilham verdi. Bunu düşünerek, Lordum Manfredi’ye bu sevgili, çok sevgili çocuğu, babanız Frederico’ya sunmasını öneriyordum.”

Matilda, “Beni Lord Frederico’ya mı?” diye haykırdı. “Yüce Tanrı! Merhametli anneciğim... Ve bunu babama söylediniz, öyle mi?”

Ippolita, “Söyledim,” dedi. “Sakince dinledi ve konuyu açmak için Marki’nin yanına gitti.”

Isabella, “Ah! Zavallı Prenses!” diye bağırdı. “Ne yaptınız siz? Kasıtsız iyi niyetiniz siz, ben ve Matilda için nasıl bir yıkım getirecek!”

Ippolita, “Benim yüzümden evladımı ve sizi yıkıma uğratmak mı?” dedi. “Ne demek olabilir bu?”

Isabella, “Heyhat!” dedi. “Yüreğinizin safiyeti başkalarının içindeki fesatlığı görmeyi engelliyor. Lordunuz Manfredi, o kâfir adam...”

Ippolita, “Durun!” dedi. “Benim önümde, genç hanım, Manfredi hakkında saygısızca konuşamazsınız; o benim Lordum ve kocamdır ve...”

Isabella, “Yakında öyle olmayacak,” dedi, “eğer habis emellerini uygulayabilirse.”

Ippolita, “Kullandığınız dil beni şaşırtıyor,” dedi. “Duyularınız çok ateşli Isabella, ama şu saate kadar böylesine ölçsüz olduklarını hiç görmemiştim. Manfredi’nin hangi hareketi ona bir katil, bir cani gibi davranmanıza sebep oldu?”

Isabella, “Siz, erdemli, pek saf Prenses!” diye yanıt verdi, “Hedef aldığı sizin hayatınız değil; sizden ayrılmak istiyor. Sizi boşamak istiyor! Çünkü...”

Ippolita ile Matilda aynı anda bağırdı: “Beni boşamak mı?” “Annemi boşamak mı?”

Isabella, “Evet,” dedi, “ve cürmünü tamamlamak için de aklındaki şey... Söyleyemiyorum bile!”

Matilda, “Şimdiye kadar söylediklerinden fena ne olabilir ki?” dedi.

Ippolita ise sessizdi. Keder yüzünden dili tutulmuştu sanki ve Manfredi’nin son zamanlarda yaptığı muğlak konuşmalar duyduklarını teyit ediyordu.

Isabella bir duygu fırtınasına yakalanmış gibi kendini Ippolita’nın ayakları dibine atarak, “Sevgili, mükemmel Lady! Hanımefendi! Anne!” diye haykırdı. “Bana güvenin, bana inanın, sizin incinmenize, bu kadar iğrenç bir şeye – Ah!– razı olacağıma binlerce kez ölmeyi tercih ederim.”

Ippolita, “Bu kadarı çok fazla!” diye bağırdı. “Bir cürüm kaç cürmü akla getiriyor! Kalkın, sevgili Isabella; iffetinizden kuşku duymuyorum. Ah! Matilda, bu darbe senin için çok ağır oldu; ağlama, evladım ve hiç ses çıkarmayacaksın, uyarıyorum seni. Unutma, o hâlâ senin babandır!”

Matilda hırsla, “Ama sen de annemsin,” dedi, “ve iffetli bir kadınsın, hiçbir kabahatin yok. Ah! Şikâyet etmemeli miyim, etmeyecek miyim?”

Ippolita, “Etmemelisin,” dedi, “gel, her şey düzelecektir. Erkek kardeşinin kaybıyla kedere kapılan Manfredi ne dediğini bilmiyordu; belki de Isabella yanlış anlamıştır onu; yüreği temizdir onun ve evladım, her şeyden haberin yok henüz! Tepemizde mukadderatın kılıcı salınıyor, takdiri ilahi zorluyor bizi. Ah! Hiç olmazsa seni mahvolmaktan kurtarabilsem. Evet,” diye devam etti daha kararlı bir sesle, “belki de kendimi feda etmem her şeyi telafi edebilir; gidip bu boşanmaya gönüllü olduğumu söyleyeceğim; bana ne olarsa olsun. Komşu manastıra çekilecek ve bundan sonraki hayatımı evladım için dua edip gözyaşı dökerek geçireceğim ve de Prens için...”

Isabella, “Bu dünya için fazla iyisiniz,” dedi, “buna karşılık Manfredi de bir o kadar menhus. Ama sanırım, Hanımefendi, sizin zaafınız benim adıma karar veremez. Bütün melekler adına yemin ederim ki...”

Ippolita, “Susun, rica ederim,” diye bağırды, “unutmayın ki sadece siz yoksunuz, bir de babanız var.”

Isabella, “Babam dinine çok bağlı biri, çok soylu,” diye sözünü kesti, “böyle bir günahı telkin etmek istemez. Ama telkin etmeli mi, bir baba lanetli bir eylemi isteyebilir mi? Ben oğluyla sözleşmişken babasıyla evlenebilir miyim? Hayır, Hanımefendi, hayır, beni Manfredi’nin tiksindirici yatağına sürüklenmeye zorlamayın. İğreniyorum, tiksiniyorum ondan; insani ve ilahî yasalar meneder bunu ve dostum, sevgili Matilda! Onun nazik ruhunu, hayran olduğu annesini inciterek yaralayabilir miyim? Kendi annemi! Zaten başka anne tanımadım ki.”

Matilda, “İkimizin de annesi o!” diye haykırdı. “Bu kadar sevebilir miyiz onu, Isabella, bu kadar sevebilir miyiz?”

Duygulanan Ippolita “Güzel evlatlarım,” dedi, “duyarlılığınız beni kahrediyor, ama buna teslim olmamalıyım. Kendimiz için tercihler yapmak bize düşmez; Tanrı, babalarımız ve kocalarımız karar vermeli bizim adımıza. Manfredi ile Frederico’nun neye kadar verdiklerini öğrenene kadar sabredin. Marki elini tutmayı kabul ederse, Matilda’nın da itaat etmeye hazır olduğunu biliyorum. Gerisini ise Tanrı’nın müdahalesine ve menetmesine bırakalım. Evladım ne diyor buna?”

Bunu söylerken sessiz gözyaşları seller gibi boşanan Matilda’nın ayaklarına kapandığını gördü.

“Fakat, hayır, yanıt verme bana, kızım; babanın arzuları hilafına söyleyeceğin şeyleri duymamalıyım.”

Matilda, “Ah! İtaatimden, ona ve size olan sefil itaatimden kuşku duymayın!” dedi. “Ama, kadınların en saygıdeğeri, bütün bu şefkati, bu iyilik dünyasını görüp de annelerin en iyisinden nasıl sakların bir düşüncemi?”

Isabella ürpererek, “Ne söyleyeceksin?” dedi. “Topla kendini Matilda.”

Prenses, “Hayır, Isabella,” dedi, “ruhumun en gizli köşeleri onun izin vermediği bir düşünce barındırıyorsa bu eşsiz ebeveyne layık olmamalıyım ben; evet, onu rencide ettim, onun onayı olmadan yüreğime bir tutku girmesine izin verdim ama işte itiraf ediyorum, burada, Tanrı’ya ve ona yemin ederim ki...”

Ippolita, “Evladım, evladım,” dedi, “ne biçim laflar bunlar? Kaderde daha ne felaketler bekliyor bizi? Sen mi, tutku mu? Sen, tam da bu facia sırasında...”

Matilda, “Ah! Bütün suçumun farkındayım!” dedi. “Anemin acı çekmesine neden olduysam kendimden tiksiniirim. Bu dünyada sahip olduğum en değerli şey odur. Ah! Bir daha asla, asla görmeyeceğim o adamı!”

Ippolita, “Isabella,” dedi, “sır olarak sakladığın bahtsız işin bilincindesin, her neyse o. Konuş!”

Matilda, “Ne?” diye bağırды, “Annemin sevgisini bu kadar mı kaybettim ki kabahatimi söylememe bile izin veremeyecek. Ah! Sefil, perişan Matilda!”

Isabella Ippolita’ya, “Çok zalimsiniz,” dedi, “faziletli bir aklın elemini saklayıp paylaşmasanız olmaz mı?”

Ippolita Matilda’yı yakalayıp kolları arasına alarak “Evladıma merhamet etmez miyim?” dedi. “Ah! İyi yürekli olduğunu biliyorum, tepeden tırnağa erdemdir, şefkattir, itaattir o. Seni bağışlıyorum, mükemmel, biricik umudum benim!”

Bunun ardından prensesler Ippolita’ya, Teodoro’ya olan ortak temayüllerini ve Isabella’nın Matilda için neden ondan feragat ettiğini anlattılar. Ippolita ihtiyatsızlıkla suçladı onları ve her iki babanın da, kadın vârisini, soylu doğmuş olsa bile öyle yoksul bir adama vermeye rıza göstermesinin imkânsızlığını anlattı. Tutkularının pek taze, Teodoro’nun da bundan kuşkulanan için pek az nedeni olduğunu an-

layarak rahatlamıştı. Her ikisini de onunla herhangi bir ilişim kurmaktan kesinlikle menetti. Matilda buna hararetle söz verdiği halde, arkadaşıyla bir araya gelmekten başka bir şey istemediği için kendiyile gurur duyan Isabella ise, delikanlıyı görmekten kaçınma konusunda kararsızdı ve hiç yanıt vermedi.

Ippolita, “Manastıra gideceğim,” dedi, “ve bu felaketlerden kurtulmamız için yeni ayinler yapılmasını isteyeceğim.”

Matilda, “Ah! Anneciğim,” dedi, “yani terk edeceksin bizi, ibadethaneye sığınacaksın ve babamın, yıkıcı niyetinin peşine düşmesine imkân vereceksin. Heyhat! Diz çöküp yalvarıyorum sana, vazgeç bundan, beni Frederico’ya kurban mı edeceksin? Ben de peşinden manastıra geleceğim.”

Ippolita, “Dur sakın ol, evladım,” dedi, “hemen döneceğim. Tanrı’nın arzusu ve senin yararına olduğunu bilmedikçe seni asla bırakmayacağım.”

Matilda, “Bana ihanet etme sakın,” dedi, “sen emretmedikçe Frederico’yla evlenmeyeceğim. Heyhat! Neler gelecek başıma?”

Ippolita, “Neden söylüyorsun bunu?” dedi. “Sana, döneceğime söz verdim...”

Matilda, “Ah! Anneciğim,” diye yanıt verdi, “kal ve beni kendimden koru. Bir kaş çatışın bile babamın şiddetinden fazlasına kadirdir. Yüreğim elden gitti ve ancak sen onu geri almanı sağlayabilirsin.”

Ippolita, “Yeter artık,” dedi, “eskiye dönmemelisin, Matilda.”

O da, “Teodoro’yu aklımdan çıkarabilirim,” dedi, “ama başkasıyla evlenmem şart mı? Bırak seninle mihraba geleyim ve ebediyen dünyadan uzak kalayım.”

Ippolita, “Kaderin babanın ellerinde,” dedi. “Ona saygı göstermemeyi öğrettiyse sana, şefkatim iyiye hizmet etmemiş demektir. Elveda, evladım, gidip senin için dua edeceğim.”

Ippolita'nın esas niyeti, boşanmaya razı gelmezse vicdanen müsterih olup olamayacağını Girolamo'ya sormaktı. Manfredi'yi sık sık prenslikten vazgeçmeye zorlamış, bu da vicdanını devamlı rahatsız etmişti. Bu vicdan azaplarının bir araya gelmesi, kocasından ayrılmayı, başka herhangi bir durumdan daha az korkunç gösteriyordu ona. Gece olunca şatoyu terk eden Girolamo, Teodoro'yu kaçmasına yardım ettiğini Manfredi'ye neden söylediğine dair sıkı bir sorguya çekmişti. Teodoro, bunun Manfredi'nin dikkatinin Matilda'ya yönelmesini engellemek için olduğunu kabul ederken, Girolamo'nun kutsal hayatının ve kişiliğinin, kendisini zorbanın gazabından koruduğunu ekledi. Girolamo oğlunun Prenses'e temayülü yüzünden aşırı üzülmüştü ve onu istirahat etmesi için gönderirken, sabah olduğunda tutkularına hâkim olmasını gerektiren önemli nedenleri kendisine açıklayacağına söz verdi. Tıpkı Isabella gibi, baba otoritesiyle pek yeni tanışmış olan Teodoro, yüreğindeki dürtülere rağmen onun kararlarına uymak zorundaydı. Rahip'in ileri süreceği nedenleri pek merak etmiyordu, boyun eğmeye ise neredeyse hiç niyeti yoktu. Güzel Matilda, evlada yakışan bir sevgiden çok daha güçlü bir etki bırakmıştı üzerinde. Gece boyunca gözünün önünden geçen seveda sahneleriyle keyiflendi ve ancak sabah kahvesini içtikten çok sonra, Rahip'in, kendisiyle Alfonso'nun mezarı başında buluşmak konusundaki buyruğunu hatırlayabildi.

Girolamo onu görünce "Genç adam," dedi, "gecikmen hiç hoşuma gitmedi. Bir babanın buyruğu şimdiden bu kadar mı hafif geliyor?"

Teodoro beceriksizce bahaneler sıralayıp gecikmesini uyuyakalmasına bağladı.

Rahip sert bir tonda, "Ve kim hakkındaydı gördüğün rüyalar?" dedi.

Oğlu kıpkırmızı oldu.

Rahip, “Haydi, haydi,” diye devam etti, “izansız delikanlı, böyle olmamalı; bu günahkâr tutkuyu çıkar at yüreğinden...”

Teodoro, “Günahkâr tutku mu?” diye bağırdı; “Günah, masum bir güzellik ve faziletli bir tevazu ile birlikte var olabilir mi?”

Peder, “Günah olan,” diye yanıt verdi, “Tanrı’nın mahvına hükmettiği kimselere değer vermektir. Bir zorbanın soyu ikinci ve üçüncü kuşağıyla birlikte dünya üzerinden silinmelidir.”

Teodoro, “Tanrı, günahkârların suçları yüzünden masumlara da musallat olur mu?” dedi; “Güzel Matilda yeterince faziletlidir.”

Girolamo sözünü keserek, “Seni düzelteyim,” dedi. “O vahşi Manfredi’nin infaz edilmeni iki kez emrettiğini unutun mu?”

Teodoro, “Hayır, unutmadım, efendim,” dedi, “beni onun elinden, kızının merhametinin kurtardığını da unutmadım. Zararları unutabilirim, ama yararları asla unutmam.”

Rahip, “Manfredi’nin soyundan ötürü uğradığın zararlar,” dedi, “tahmin edebileceğinin çok ötesindedir. Yanıt verme de şu kutsal görüntüye bak! Bu mermer anıtın altında İyi Yürekli Alfonso’nun külleri yatar; her tür faziletle donatılmış bir prens, halkının babası! İnsanlığın medarıftiharı! Diz çok dikbaşı oğlan ve bir babanın, ruhundaki her hassasiyeti kovalayıp sadece kutsal bir intikam duygusu bırakacak dehşet hikâyesine kulak ver. Alfonso! En çok incinmiş prens! Tatminsiz gölgenin, bu bulanık havada huzursuz kalmasına izin ver, tam da bu titreyen dudaklar... Hey! Kim geldi oraya?”

Kilisenin koro yerine giren Ippolita, “Kadınların en sefili!” dedi. “Sevgili Peder, müsait misiniz? Ama bu delikanlı niye diz çökmüş? Suratlarınıza kazınmış bu dehşet de ne demek oluyor? Neden bu aziz kabirdesiniz? Heyhat! Hiçbir şey görmediniz mi?”

Rahip biraz şaşırarak, “Yakarılarımızı Tanrı’ya gönderiyorduk,” diye yanıt verdi, “bu içler acısı bölgedeki dertlere son versin diye. Bize katılın, Lady! Sizin lekesiz ruhunuz, hanenizin tepesinde dolaşan kıyametlerden muaf tutulmanızı belki sağlayabilir.”

Dindar Prens, “Onları dağıtması için Tanrı’ya vargücümle yalvarıyorum,” dedi. “Biliyorsunuz ki hayatımın tek meşguliyeti, Lordum ve masum çocuklarım için Tanrı’nın lütfunu sağlamak oldu. Heyhat! Biri elimden alındı! Tanrı zavallı Matilda’mı bağışlasın bana! Şefaati esirgemesin ondan.”

Teodoro kendinden geçmiş gibi, “Her yürek kutsayacaktır onu!” diye bağırdı.

Girolamo, “Sessiz ol, pervasız delikanlı!” dedi. “Ve siz, müsamahakâr Prens, yukarıdaki güçlerle çekişmeyin! Tanrı verdi, Tanrı aldı; kutsal adını saygıyla anın ve onun hükmüne teslim olun.”

Ippolita, “Bütün kalbimle öyle yapıyorum,” dedi; “ama tek tesellimi de bağışlayacak mı bana? Matilda’nın da yok olması mı gerek? Ah! Peder, şunun için gelmiştim... Ama oğlunuzu uzaklaştırın. Söyleyeceğim şeyi sizden başka hiç kimsenin duymaması gerek.”

Teodoro çekilirken, “Tanrı her dileğinizi yerine getirsin, muhterem Prens,” dedi. Girolamo’nun ise keyfi kaçmıştı.

Sonra Ippolita, Rahip’e Manfredi’ye önermeyi düşündüğü şeyi ve Matilda’nın Frederico’ya verilmesi meselesini anlatarak onayını istedi. Girolamo bu fikirden duyduğu hoşnutsuzluğu gizleyemiyordu; hoşnutsuzluğu, Alfonso’nun en yakın akrabası olan ve taht üzerinde hak iddia edecek Frederico’nun, kendi haklarını gasbetmiş biriyle anlaşmaya boyun eğmesinin imkânsızlığından kaynaklıymuş gibi yaptı. Rahip’in, Ippolita’nın boşanmaya itiraz etmemeye hazır olduğunu itiraf edip bu rızasının meşruiyeti konusunda fikrini sorduğu andaki şaşkınlığı hiçbir şeyle kıyaslanamaz-

di. Rahip kadının tavsiye talebine yanıt vermeye can atarak ve Manfredi ile Isabella'nın olası evliliğinden hiç hoşlanmadığını açıklamadan, Ippolita'ya, rıza gösterdiği şeyin birbirinden korkunç günahkâr renklerini sayıp döktü, uyum gösterdiği takdirde hakkında verilecek hükümleri açıkladı ve çok haşın sözlerle, böyle bir öneriyi her nevi infial ve inkâr ile karşılamasını tembih etti.

O sırada Manfredi önerisini Frederico'ya götürmüştü ve çifte düğün önermişti. Matilda'nın cazibesine çarpılan, zaaf içindeki bu Prens teklifi pek hevesle dinledi. Kaba kuvvetle tahliye edilebileceğini ummadığı Manfredi'ye düşmanlığını unutmuş, kızının bu zorbayla birleşmesi yüzünden sorun çıkmayacağını düşünerek kendini avutuyor, Matilda'yla evlenerek prensliğin başına geçmesinin kolaylaşacağını görüyordu. Teklife belli belirsiz itiraz etti, laf olsun diye, Ippolita boşanmaya razı olmadıkça kabullenmeyeceğini söyledi. Manfredi bu görevi üstüne aldı. Başarısıyla heyecanlanıp kendini erkek evlatlar beklerken görmek için sabırsızlanarak, zorla da olsa rızasını almaya kararlı bir halde karısının dairesine koştu. Onun manastıra gittiğini öğrenince fena halde içerledi. Suçluluk duygusuyla, niyetinin Isabella tarafından açıklanmış olabileceğini düşündü. Karısının manastıra, boşanmaya engel çıkarana kadar orada kalmak amacıyla gitmiş olmasından kuşkulanıyordu; Girolamo'ya zaten güvenmiyordu ve onun, kendi fikirlerine karşı çıkmakla kalmayıp Ippolita'ya manastıra kapanınayı telkin etmesinden korkuyordu. Bu meseleyi açıklığa kavuşturmak için sabırsızlıkla manastıra koştu ve Rahip, Ippolita'ya, boşanmaya katiyen rıza göstermemesini hararetle öğütlerken oraya ulaştı.

Manfredi, "Hanım," dedi, "ne işin var burada? Mar-ki'nin yanından dönmemi neden beklemedin?"

Ippolita, "Kararlarınız konusunda hayırduaları almaya geldim," diye yanıt verdi.

Manfredi, “Kararlarımın bir rahibin müdahalesine ihtiyacı yok,” dedi, “ve bunca insan arasında bula bula bu ak saçlı ihtiyarı mı buldun danışacak?”

Girolamo, “Zındık Prens!” dedi, “Mihrabın hizmetkârlarına hakaret etmek için mihraptan başka bir yer bulamadınız mı? Ama, Manfredi, sizin kâfirce davranışlarınız biliniyor zaten. Tanrı da bu faziletli hanım da biliyor onları. Hayır, hiddetlenmeyin Prens. Kilise tehditlerinize kulak asmıyor. Onun çıkaracağı gökgürültüsü sizin gazabınızı bastırır. Kilisenin hükümleri belli olana kadar lanetli boşanma amacınızı gerçekleştirmeye cüret etmeyin ve ben de kilisenin lanetini burada başınıza kakıyorum.”

Rahip’in sözleri yüzünden içine düştüğü dehşeti gizlemeye çabalayan Manfredi, “Küstah isyankar!” dedi. “Meşru bir prensi tehdit edebileceğini mi sanıyorsun?”

Girolamo, “Siz meşru bir prens değilsiniz,” dedi, “prens bile değilsiniz. Gidin iddianızı Frederico’ya söyleyin ve bunu yapınca da...”

Manfredi, “Bu yapıldı bile,” diye yanıt verdi. “Frederico, Matilda’nın elini kabul ediyor ve benim erkeklik konusunda bir meselem olmadıkça hakkından feragat etmeye de razı...”

Bu sözleri söylediğinde Alfonso’nun heykelinin burnundan üç damla kan aktı. Manfredi sapsarı kesildi, Prenses ise dizlerinin üstüne çöktü.

Rahip, “Bakın!” dedi, “Alfonso’nun kanının Manfredi’ninkiyle asla karışmayacağını gösteren şu mucizevi işareti görüyorsunuz!”

Ippolita, “Muhterem Lordum,” dedi, “bırakın kendimizi Tanrı’ya emanet edelim. Her zaman itaatkâr olan karınızın, otoritenize karşı çıkacağını aklınıza getirmeyin. Lordumun ve kilisenin arzuları dışında başka hiçbir şey istemiyorum. O yüce mahkemeye başvuralım. Bizi birleştiren bağları çözmek, bize düşmez. Kilise evliliğimizin feshedilmesini onaylarsa, öyle olsun; önümde birkaç yıl var zaten, onlar da kederle

dolu. O yılları geçirmek, şu mihrabın eşiğinde selametiniz ve Matilda'nın selameti için dua etmekten daha iyisi var mı?"

Manfredi "Ama o zamana kadar burada kalmayacak-sın," dedi. "Benimle şatoya gel; orada, boşanma için yapılacaklar konusunda bilgi vereceğim, ama her şeye burnunu sokan bu rahip gelmiyor; konuksever çatımın altında bir hain barındırılmaz artık ve siz papaz efendinin dölüne gelince," diye devam etti, "onu mülklerimden kovuyorum. Sanıyorum kutsal bir kişilik olmadığı gibi kilisenin koruması altında da değildir. Isabella ile evlenecek kişi, Peder Falconara'nın nereden çıktığı belli olmayan oğlu olmayacak."

Rahip, "Asıl nereden çıktığı belli olmayanlar, meşru prenslerin koltuğuna ansızın oturanlardır, ama otlar gibi solup giderler ve bulundukları yer bile tanımaz artık onları."

Manfredi Rahip'e hakaret dolu bir bakış atıp Ippolita'yı önüne kattı, ama kilisenin kapısındaiken refakatçilerinden birine manastırın etrafında gizlenip beklemesini, şatodan biri yaklaşırsa da hemen kendisine haber vermesini fısıldadı.

V. Bölüm

Rahip'in davranışlarından edindiği her izlenim Manfredi'yi, Girolamo'nun, Isabella ile Teodoro arasındaki sevdanın suç ortağı olduğuna inandırıyordu. Fakat Girolamo'nun daha önceki alçakgönüllülüğü ile tamamen uyumsuz olan kendini bilmez bu yeni hali daha derin kaygılar uyandırıyordu. Frederico'nun gelişinin Teodoro'nun ortaya çıkışıyla aynı zamana rastlaması, haberleştiklerine delalet ediyordu; bu yüzden Prens, Rahip'in Frederico'dan gizlice destek aldığından bile kuşkulandı. Yine de onu daha çok rahatsız eden, Teodoro'nun portredeki Alfonso'ya benzerliğiydi. Alfonso'nun çocuksuz öldüğü tartışmasızdı. Frederico Isabella'yı kendisine vermeye razı olmuştu. Bu çelişkiler, sayısız kaygıyla kafasını meşgul ediyordu. Bu zorluklardan kurtulmasını sağlayacak iki yol geliyordu aklına: Biri, bütün mülkünü Marki'ye devretmektir; gururu, ihtirası ve onları kendi soyuna devredeceği hakkındaki kadim kehanetlere inancı bu düşünceye karşıydı. Öteki ise Isabella ile evliliğini hızlandırmaktı. Ippolita ile birlikte sessizce şatoya yürürken, uzunca bir süre endişe dolu düşüncelere daldıktan sonra, Prenses'e huzursuzluğunu anlattı ve üstü kapalı olarak ya da akla yakın her türlü iddiayı kullanarak boşanma konusunda rızasını almaya çalıştı, söz vermesine bile razıydı. Ippolita'nın, onun arzularına boyun eğmek için ikna edilmeye pek ihtiyacı yoktu. Mülklerinden vazgeçme şıkkını seçsin

diye onu ikna etmeye çalıştı, ama çabalarının boşuna olduğunu görünce, vicdanı elverdiğince, ayrılığa karşı çıkmayacağı, o zamana kadar ileri sürdüklerinden başka sebepler ortaya çıkmadıkça boşanmayı isteyen tarafın kendisi olmayacağı konusunda teminat verdi.

Yetersiz olsa da bu rıza gösteriş Manfredi'nin umutlarını kuvvetlendirmeye kâfiydi. Frederico'yu bu amaçla göndermeye kararlı olduğu, Roma nezdindeki davasının gi-dişatı için kudretine ve servetine güveniyordu. Bu prensin Matilda'ya büyük bir tutku beslediğini fark eden Manfredi, onun kendi görüşlerine yakın mı uzak mı duracağına bakıp, kızını bir yaklaştırp bir uzaklaştıarak ona her istediğini yaptırabileceğini umuyordu. Güvenliğini sağlamak için daha başka önlemler alana kadar, Frederico'nun yokluğu bile somut bir puan kazandığı anlamına geliyordu.

Ippolita'yı kendi dairesine gönderip Marki'ninkine yönelmişti ki büyük salonu geçerken Bianca'ya rastladı. Bu genç kızla iki genç hanımefendinin sıkı fıkı olduğunu biliyordu. Birden aklına, Isabella ile Teodoro hakkında onu yoklamak geldi. Genç kızı koridorun cumbalı köşesine çağırıp güzel sözler ve vaatlerle sakinleştirerek, Isabella'nın ilgisinin neye yönelik olduğunu bilip bilmediğini sordu.

“Ben mi? Lord! Hayır, Lordum, evet, Lordum, zavallı Lady! Babasının yaraları konusunda fena halde telaşlı, ama ona iyileşeceğini söylüyorum; Haşmetlim de öyle düşünmüyor mu?”

Manfredi, “Sana onu sormuyorum,” diye yanıt verdi, “babası hakkındaki düşüncelerini sormadım, onun sırlarını biliyorsun. Haydi, iyi bir kız ol da söyle bana, bir delikanlı var mı ortada? Ha? Anlıyorsun değil mi dediğimi?”

“Tanrı beni korusun! Haşmetlimi anlamak mı? Hayır, anlamıyorum. Ona dedim ki, faydalı otlar ve dinlenmeye...”

Prens sabırsızlıkla, “Babasından söz etmiyorum,” diye yanıt verdi, “onun iyi olduğunu biliyorum.”

“Şükürler olsun, Haşmetlimin bunu söylediğine sevindim çünkü genç hanımımın moralinin bozulmasına izin vermek doğru değil diye düşünsem de, yüce efendi pek solgun görünüyordu ve bence bir şey... Hatırlıyorum da, Genç Ferdinand Venedikli tarafından yaralandığında...”

Manfredi sözünü keserek, “Konunun dışına çıkıyorsun,” dedi, “al bu mücevheri, belki dikkatini toplamana yarar; hayır, reverans yapmak yok; lütuflarım bu kadarla kalmayacak. Haydi, doğruyu söyle bana, Isabella’nın yüreğinde kim var?”

Bianca, “Eh! Haşmetlim öyle bir yoldan gidiyor ki!” dedi. “Emin olun... Ama Haşmetlim sır tutabilir mi? Olur ya, ağzınızdan kaçarsa...”

Manfredi, “Kaçmaz, kaçmaz,” diye bağırdı.

“Hayır, ama yemin edin, Haşmetlim.”

“Kutsal Anamız üstüne yemin ederim ki, benim söylediğim anlaşılırsa...”

“Gerçek neyse o; Lady Isabella’nın genç oğlunuz Lord’a fazla ilgi duyduğunu sanmıyorum; yine de tatlı bir genç olduğunu anlıyordu insan; eminim ki ben prenses olsaydım... Ama müsaadenizle, Lady Matilda’nın yanına gitmeliyim; bana ne olduğunu merak etmiştir.”

Manfredi, “Burada kal!” diye bağırdı. “Sorularıma gerektiği gibi yanıt vermedin. Bir mesaj, bir mektup taşıdığın oldu mu hiç?”

Bianca, “Ben mi? Tanrı korusun!” diye bağırdı; “Ben mi mektup taşıyacağım? Kraliçe olduğumu söylemeniz daha doğru olur. Umarım, Haşmetlim yoksul olsam bile dürüst olduğumu düşünüyordur. Haşmetlim, Kont Marsigli’nin gelip de Lady Matilda’ma kur yaptığında bana ne önerdiğini duydu mu hiç?”

Manfredi, “Hiç niyetim yok,” dedi, “hikâyeyi dinlemeye. Dürüstlüğünü sorgulamıyorum. Ama benden hiçbir şey saklamamak da görevindir. Isabella Teodoro ile ne zamandır tanışıyor?”

Bianca, “Yoo, Haşmetlimin gözünden hiçbir şey kaçmaz!” dedi. “Ama bu konuda hiçbir şey bilmiyorum. Teodoro’nun düzgün bir adam olduğu ortada ve Lady Matilda’nın dediği gibi, tıpkı İyi Yürekli Alfonso’ya benziyor. Haşmetlim fark etmedi mi bunu?”

Manfredi, “Evet, evet, hayır! Canımı sıkma benim,” dedi. “Nerede karşılaştılar? Ne zaman?”

Bianca, “Kim? Lady Matilda’m mı?” dedi.

“Hayır, hayır, Matilda değil, Isabella; Isabella şu Teodoro ile ne zaman tanıştı?”

Bianca, “Bakire Meryem!” dedi. “Ben nasıl bilebilirim?”

Manfredi, “Bilirsin,” dedi, “ve ben de bilmeliyim. Öğreneceğim...”

Bianca, “Lordum! Haşmetlim, Genç Teodoro’yu kıskanmıyor herhalde!” dedi.

“Kıskanmak mı? Hayır, hayır. Neden kıskanayım? Belki de birleşmelerini istiyorum. Isabella’nın ondan tiksinimediğine emin olursam...”

Bianca, “Tiksinmek mi? Hayır! Ona kefilim,” dedi. “Hristiyan topraklarında gezinen en sevimli genç o. Hepimiz aşkla seviyoruz onu; şatoda, onun prensimiz olmasını istemeyen tek bir kişi bile yoktur –yani Tanrı siz Haşmetlimizi yanına çağırdığında demek istedim.”

Manfredi, “Öyle mi?” dedi. “Demek iş o kadar ileri gitti. Ah! Şu lanetli rahip! Ama vakit kaybetmemeliyim. Git Bianca, Isabella’nın yanına git, ama bak söylüyorum, olan bitenlerle ilgili tek söz etmek yok. Teodoro’ya karşı neler hissettiğini öğren, bana iyi haberler getir ve bil ki o yüzüğün yanında başka şey de var. Kavisli merdivenlerin altında bekle; Marki’yi ziyarete gidiyorum ve dönüşümde seninle biraz daha konuşacağım.”

Havadan sudan bir sohbetten sonra Manfredi, kendisiyle acil bir şey konuşacağını söyleyerek Frederico’dan, yanındaki iki şövalyeyi uzaklaştırmasını istedi. Baş başa kalır kalmaz

da Marki'yi Matilda konusunda konuşturmak için becerikli bahaneler bulmaya başladı ve arzularına uygun davranacağından emin olunca da evliliklerinin kutlanması konusundaki zorluklar hakkında imalarda bulundu, ancak... Tam bunu söylerken, Bianca dehşete kapılmış bir halde odaya daldı, çıldırmış gibiydi.

“Ah! Lordum, Lordum!” diye haykırdı. “Hepimiz mahvolduk! Yine geldi! Yine geldi!”

Manfredi şaşkınlıkla, “Yine ne geldi?” diye bağırdı.

“Ah! El! Dev! El! Yardım edin bana. Çıldıracam,” diye haykırdı Bianca. “Bu gece şatoda uyumayacağım. Nereye gidebilirim? Eşyam yarın peşimden gönderilir. Francesco'yla evlenseydim iyi mi olurdu acaba? Hırsın sonu bu!”

Marki, “Sizin böyle dehşete kapılmanıza sebep olan ne, genç hanım?” dedi. “Burada güvendesiniz, telaşlanmayın.”

Bianca, “Ah! Yüce efendimiz ne muhteşem bir iyilik ediyor,” dedi, “ama buna cüret edemem, yalvarırım, bırakın gideyim. Bu çatının altında bir saat daha kalmaktansa her şeyi arkamda bırakmayı tercih ederim.”

Manfredi, “Çekil, git, aklını kaçırmışsın sen,” dedi. “Lafımızı kesme; önemli şeyler konuşuyorduk. Lordum, bu hizmetçi kız nöbet geçiriyor. Benimle gel, Bianca.”

Bianca, “Ah! Azizler adına! Hayır!” dedi. “Sizi uyarmak için geldiği kesin Haşmetlim; yoksa bana neden görünsün ki? Her sabah ve her akşam dua ederim ben. Ah! Keşke Haşmetlim Diego'ya inansaydı! Balkona açılan odada gördüğü ayağın sahibine ait bu el. Peder Girolamo kehanetin bugünlerde gerçekleşeceğini sık sık söylüyordu bize... ‘Bianca,’ diyordu, ‘lafımı bir kenara yaz’...”

Manfredi öfkeyle, “Rüya görüyorsun sen,” dedi, “çekil, git, bu saçmalıkları da arkadaşlarını korkutmak için kullan.”

Bianca, “Ne diyorsunuz, Lordum,” diye haykırdı. “Hiç bir şey görmediğimi mi sanıyorsunuz? Büyük merdivenlerin

dibine kendiniz gidin. Hayatta olduğum ne kadar doğruysa gördüklerim de öyle.”

Frederico, “Ne gördünüz? Söyleyin bize ne gördüğünüzü, genç hanım,” dedi.

Manfredi, “Bunlara kulak mı vereceksiniz, Haşmetlim,” dedi, “hayalet hikâyeleri dinleye dinleye onlara inanmış sersem bir hizmetçi kızın hezeyanlarına?”

Marki, “Burada hayalgücünden fazlası var,” dedi. “Dehşetini çok doğal ifade ediyor ve hayalgücünün yapacağından çok daha fazla etkilenmiş. Söyleyin, güzel kız, sizi böylesine etkileyen neydi?”

Bianca, “Evet, Lordum, Yüce Efendime teşekkür ederim,” dedi. “Sanırım çok solgun görünüyorum, biraz kendime gelince düzelirim. Haşmetlimin emriyle Lady Isabella’nın odasına gidiyordum ki...”

Manfredi, “Teferruat istemiyoruz,” diye sözünü kesti. “Madem Haşmetli istiyor, devam et ama kısa kes.”

Bianca, “Haşmetlim insanı çok engelliyor!” diye yanıt verdi. “Korkarım saçım... Eminim ki hayatımda hiç... İşte, Yüce Efendime söylediğim gibi, Haşmetlimin emriyle Lady Isabella’nın odasına gidiyordum; sağdaki açık mavi odada yatar kendisi, birkaç basamak vardır; yani büyük merdivenlere geldiğimde Haşmetlimin verdiği armağana bakıyordum ki...”

Manfredi, “Tanrı sabır versin bana!” dedi. “Bu hizmetçi kız sadede gelmeyecek mi? Kızıma sadakatle hizmet ettiğin için sana değersiz bir süs eşyası verdimsem, bu Marki’yi neden ilgilendirsin? Biz ne gördüğünü bilmek istiyoruz.”

Bianca, “Haşmetlime söyleyecektim zaten,” dedi, “izin verseydiniz. Tam o yüzüğü ovalıyordum ki, eminim daha üç basamak bile çıkmamıştım ki bir zırhın tıngırdadığını duydum; Diego’nun, balkon odasında devin onu altüst ettiği sırada duyduğu takırtı gibiydi.”

Marki, “Bu dev de nedir, Lordum?” dedi. “Şatonuza devler ve cinler mi musallat oldu?”

Bianca “Tanrım! Ne? Yüce Efendim balkon odasındaki devin hikâyesini duymadı mı?” diye haykırdı. “Haşmetlimin size söylememesine hayret ettim; belki bir kehanet olduğunu da bilmiyorsunuz...”

Manfredi “Bu saçmalık kabul edilemez,” diye araya girdi. “Bu budala hizmetçi kızı gönderelim, gitsin, Lordum. Tartışılacak çok daha önemli konularımız var.”

Frederico, “Müsaade buyurursanız,” dedi, “bunlar saçmalık değil. Korulukta, gönderildiğim yerdeki devasa kılıç, şuradaki miğfer, bunun gibi şeyler.. Bunlar da zavallı kızcığızın beynindeki hayaller mi?”

Bianca, “Yüce Efendim, Jaquez’in de böyle düşündüğünü bilirse memnun olur,” dedi; “‘Biz tuhaf bir dönüşüm görmeden yeni ay çıkmayacak,’ diyor. Bana kalsa, bu dediği yarın olsa şaşırmam, çünkü dediğim gibi, zırhın tıngırdadığını duyduğumda buz gibi terler dökmeye başladım. Yukarı baktım ve Yüce Efendim bana inansın, büyük merdivenlerin tırabzanının en üstünde koskocaman zırhlı bir el gördüm. Bayılacağımı sandım. Buraya gelene kadar da hiç durmadım, keşke şatonun dışına çıksaydım. Lady Matilda’m bana dün sabah Haşmetli Ippolita’nın bir şey bildiğini söylemişti.”

Manfredi, “Sen terbiyesizin tekisin!” diye bağırды. “Lord Marki, bu sahnenin, sizin önünüzde beni küçük düşürmek için planlandığından kuşkulaniyorum. Kendi hizmetkârlarım şerefimi zedeleyecek hikâyeler yaysınlar diye kandırılmış olabilirler mi? Hakkınızı erkekçe bir cesaretle arayın ya da teklif ettiğim gibi, ihtilafımızı çocuklarımızın evlilikleriyle ortadan kaldıralım. Ama inanın bana, ücretli hizmetçi kızların lafıyla hareket etmek sizin gibi bir prenze yakışmaz.”

Frederico, “Bu ithamınızı tahkir ederim,” dedi. “Şu saate kadar bu genç hanımı hiç görmemiştım, ona mücevher

veren de ben değilim. Lordum, Lordum, vicdanınız, kaba-hatiniz sizi suçluyor ve siz de beni suçlayacaktınız. Kızınızı kendinize saklayın ve artık Isabella'yı da aklınızdan çıkarın. Haneniz, üstüne çoktan çökmüş kıyametlerle, beni içine girmekten menediyor.”

Bu sözleri söyleyen Frederico'nun sesindeki kararlılık yüzünden telaşa kapılan Manfredi, onu yatıştırmaya çabaladı. Bianca'yı göndererek Marki'ye öyle teklifler yaptı, Matilda hakkında öyle incelikli methiyeler düzdü ki Frederico yine tereddütte kaldı. Yine de tutkusu pek yeni olduğu için kapıldığı kuşkuları aşamıyordu. Bianca'nın anlattıklarından sonra, Tanrı'nın Manfredi'ye karşı tavır aldığına ikna olmuştu. Teklif edilen evlilikler de, hakkını devreden çıkarıyordu; Ot-ranto Prensligi'ne sahip olmaya gelince, Matilda ile evlenirse eski sahibine dönecekti, bu düşünce baştan çıkarıcıydı. Yine de sözlerinden tamamen dönmeyecekti, zaman kazanmaya çalışarak Manfredi'ye Ippolita'nın gerçekten boşanmaya rıza gösterip göstermediğini sordu. Bu kez başka bir engelle karşılaşp heyecanlanırken, karısı üstündeki nüfuzuna güvenen Prens, öyle olduğu konusunda teminat verip, Marki'ye, gerçeği karısının ağzından duyarsa tatmin olacağını söyledi.

Onlar bu konuşmaları yaparken ziyafetin hazır olduğu haberi geldi. Manfredi Frederico'yu, Ippolita ve genç prensesler tarafından karşılandıkları büyük salona götürdü. Manfredi Marki'yi Matilda'nın yanına oturturken, kendisi de karısıyla Isabella'nın arasına oturdu. Ippolita ağırbaşlılığını kolayca koruyordu, ama genç hanımlar suskun ve dalgındı. Gecenin geri kalanında da Marki'yle görüştükleri meselenin peşini bırakmamaya kararlı olan Manfredi, pek keyifliymiş gibi görünerek ve Frederico'ya tekrar tekrar şarap kadehleri sunarak eğlenceyi sürdürdü. Kendisini Manfredi'nin arzu ettiğinden daha çok savunmaya çalışan Frederico, karşısındakinin önerilerini yakınlarda kan kaybettği bahanesiyle geri çevirirken, Prens de bozuk moralini

düzeltilmek ve yapmacık bir ilgisizlik takınmak için, kendisini, zehirlenecek kadar olmasa bile, bol içkiyle şımartıyordu.

Vakit hayli ilerlemişti, ziyafet sona erdi. Manfredi'ye kalsa, Frederico ile birlikte giderdi, ama o halsizliğini ve dinlenmek isteğini bahane edip odasına çekilirken, Prens'e nezaketle kendisi toparlanana kadar, kızına Haşmetlinin eşlik etmesini söyledi. Manfredi teklifi kabul etti ve Isabella'nın canı hiç de hafife alınamayacak kadar sıkılmasına rağmen, dairesine kadar ona eşlik etti. Matilda ise şato siperleri üstünde gecenin temiz havasının tadını çıkaran annesini bekliyordu.

Herkes dört bir yana dağılınca odasından çıkan Frederico, Ippolita'nın yalnız olup olmadığını sordu, dairesini terk ettiğini görmeyen hizmetkârlarından biri o saatlerde genellikle dua odasına çekildiğini ve kendisini muhtemelen orada bulacağını söyledi. Yemek sırasında Marki, Matilda'yı gidererek artan bir tutkuyla izlemişti. Artık Ippolita'yı, efendisinin vaat ettiği temayülde görmek istiyordu. Telaşa kapılmasına neden olan alametler, iltirasları arasında unutulmuştu. Fark edilmeden, usulca Ippolita'nın dairesine girerken, onu boşanmaya razı olmak için teşvik etmek niyetindeydi, çünkü Manfredi'nin, Matilda'yı kendisine sunmadan önce, Isabella'ya sahip olmayı tartışmasız bir koşul olarak öne süreceğini anlamıştı.

Prenses'in dairesine hakim olan sessizlik Marki'yi şaşırtmamıştı. Söylendiği gibi dua odasında olduğunu düşünerek oraya geçti. Kapı aralıktı; gece kasvetli ve iç karartıcıydı. Kapıyı sonuna dek yavaşça iterek açtı, mihrabın önünde birinin diz çökmüş olduğunu gördü. Yaklaşınca, gözüne bir kadın değil de, uzun, yünlü bir kıyafet giymiş, sırtı kendisine dönük biri gibi göründü. Duaya dalmış gibiydi. Marki tam geri dönecekti ki ayağa kalktı, ona bakmadan bir süre düşüncelere dalmış bir halde öylece durdu. Bunun bir din adamı olmasını bekleyen ve hiç de nazik olmayan müdaha-

lesi için özür dileyecek olan Marki, "Saygıdeğer Peder, Lady Ippolita'yı arıyordum," dedi.

Boğuk bir ses, "Ippolita mı?" diye yanıt verdi; "Bu şatoya Ippolita'yı aramak için mi geldin?" dedi ve ardından yavaşça dönünce, Frederico bir keşiş cübbesine bürünmüş etsiz çeneyi ve bir iskeletin boş göz çukurlarını gördü.

Frederico gerileyerek, "Tanrı'nın müşfik melekleri, beni koruyun!" diye bağırdı.

Hortlak, "Önce o korumayı hak et, bakalım!" dedi.

Dizlerinin üstüne çöken Frederico, hayalete kendine acıması için yalvardı.

Hayal, "Beni hatırlamıyor musun?" dedi. "Joppa koruluğunu hatırlasana!"

Frederico titreyerek, "Sen o kutsal münzevi misin?" diye haykırdı. "Ebedî huzurun için yapabileceğim bir şey var mı?"

Hortlak, "Esaretten kurtulmanın sebebi," dedi, "bedensel hazların peşinde koşmak mıydı? Gömülü kılıcı ve Tanrı'nın, onun üstüne yazılmış buyruklarını unuttun mu?"

Frederico, "Unutmadım, unutmadım," dedi, "ama söyle, mübarek ruh, emrin nedir bana? Yapılacak başka ne var?"

Görüntü, "Matilda'yı unutmak!" dedi ve kayboldu.

Frederico'nun kanı damarlarında donmuştu. Birkaç dakika hareketsiz kaldı. Sonra mihrabın önünde yüzüstü yere serilerek bütün azizlerden affına aracılık etmelerini diledi. Bu heyecanını bir gözyaşı seli izledi ve kendini tutamayarak, aklında güzeller güzeli Matilda'nın görüntüsü varken, tövbekâr olmakla tutkuya kapılmak arasında kalmış bir halde, yerde öylece yattı. Duygularının verdiği bu ıstıraptan kurtulamadan, Prenses Ippolita elinde ince bir mumla, yalnız başına dua odasına girdi. Yerde hareketsiz yatan bir adam görünce onun ölü olduğunu sanarak çığlık attı. Onun korkusu Frederico'yu kendine getirdi. Yüzü gözyaşları içinde kalkıp kadının huzurundan kaçacaktı, ama Ippolita onu durdurarak en dokunaklı sesiyle rahatsızlığının sebebini ve

hangi tuhaf rastlantı sonucu kendisini orada, o vaziyette bulunduğunu açıklamasını rica etti.

Marki kedere boğulmuş bir halde, “Ah! Faziletli Prenses!” deyip sustu.

Ippolita, “Tanrı aşkına, Lordum,” dedi, “bu heyecanınızın sebebini açıklayın! Bu acı dolu sesler, adımları söylerken kapıldığınız telaş da nedir? Tanrı perişan Ippolita için daha ne gibi kederler saklıyor? Yine de sessizsiniz. Bütün şefkatli melekler adına, size yalvarıyorum, soylu Prens,” diye dizlerinin üstüne çökerek devam etti, “yüreğinizde yatan niyeti açıklayın. Benim için endişe ettiğinizi görüyorum, sizi zorlayan keskin acılar hissediyorsunuz. Merhamet edin de konuşun. Evladımı ilgilendiren bir şey mi biliyorsunuz?”

Frederico ondan uzaklaşarak, “Konuşamam!” diye haykırdı. “Ah! Matilda!”

Prenses'i ansızın öylece bırakıp kendi dairesine koştu. Kapıda ona gecenin birkaç saatini müzik ve eğlenceyle geçirmeyi önermek üzere gelmiş, çehresi aşkla ve şarapla kızarmış Manfredi'yle karşılaştı. O sıradaki ruh haliyle hiç uyuşmayan bu davete sinirlenen Frederico, onu kabaca kenara itip odasına girdi, kapıyı Manfredi'nin suratına çarptı, içeriden sürgüledi. Bu ölçsüz davranış karşısında öfkeye kapılan kibirli Prens, pek ölümcül olabilecek taşkınlıklara müsait bir ruh haliyle kapıdan çekildi. Avluyu geçerken manastırda Girolamo ile Teodoro'ya casusluk etsin diye bıraktığı hizmetkâr ile karşılaştı. Acelesi yüzünden neredeyse soluksuz kalmış olan adam, efendisine Teodoro ile şatodan bir hanımın o sırada Aziz Nicola Kilisesi'nde, Alfonso'nun lahdi önünde özel bir görüşme yaptığı haberini verdi. Teodoro'yu oraya kadar izlemişti, ama gecenin karanlığı kadının kim olduğunu anlamasına engel olmuştu.

Duyguları alevlenmiş olan ve tutkusuna, Isabella'nın pek az ilgi gösterdiği Manfredi, onun huzursuzluğunun, Teodo-

ro ile buluşmak için sabırsızlanmasından kaynaklandığından kuşku duymuyordu. Bu varsayım la galeyana gelmişti, zaten babaya da öfkeliydi ve gizlice büyük kiliseye koştu. Sıraların arasından yavaşça ilerleyip süslü pencerelerden süzülen zayıf ayışığının yol göstermesi sayesinde Alfonso'nun lahdine yaklaştığında, aradığı kişilerin zor anlaşılan fısıltılarına yöneldi. Anlayabildiği ilk sözler şunlardı:

“Heyhat, gerçekten bana mı bağılı? Manfredi birleşmemize asla izin vermeyecektir.”

Zorba, “Hayır, işte bu engelleyecek!” diye bağırdı ve hançerini çekip konuşan kişinin omzunun üstünden aşırıarak göğsüne sapladı.

“Ah! Katledildim!” diye haykırarak yere yığıldı Matilda. “Yüce Tanrım! Ruhumu kabul eyle!”

Teodoro Manfredi'nin üstüne atlayıp hançerini elinden alarak, “Vahşi adam, insaniyetsiz canavar, ne yaptın!” diye haykırdı.

Matilda ise, “Durdur, durdur saygısız elini!” diye bağırdı. “O benim babam!”

Manfredi kendinde değildi, birden uyanıp bağırını dövmeye, saçını başını yormaya başladı ve kendine de saptamak için hançerini Teodoro'nun elinden almaya çalıştı. Şaşkınlığından henüz kurtulamamış olan Teodoro, üzüntüsünü bastırmaya, Matilda'ya destek olmaya çalışırken çığlıklarla keşişlerden bazılarını yardıma çağırmayı başarmıştı. Bir kısmı bağırı yanık Teodoro ile birlikte, ölmek üzere olan Prenses'in kanamasını durdurmaya uğraşırken, kalanı da Manfredi'nin kendine bir zarar vermesini önlemeye çalışıyordu.

Kendini kaderinin ellerine tevekkülle bırakan Matilda, Teodoro'nun çabalarını şükran dolu sevgi nazarlarıyla kabulleniyordu. Yine de halsizliğinin elverdiği kadar konuşacak gücü bularak yardım edenlere babasını yatıştırmaları için yalvardı. O sırada Girolamo da vahim haberi öğrenerek kiliseye gelmişti.

Teodoro'ya sitem edecek gibi görünüyordu, ama Manfredi'ye dönerek, "Bak, zorba! Senin imansız ve saplantılı kafandan kaynaklanan kederlerin neye vardığına bak! Alfonso'nun kanı intikam isteyerek Tanrı'ya seslendi ve Tanrı onun mihrabının cinayetle kirletilmesine, Prens'in gömütünün dibine kendi kanını dökmene izin verdi!"

Matilda, "Gaddar adam!" diye bağırdı. "Bir babanın kederini artırıyorsun; Tanrı babamı takdis etsin ve benim yaptığım gibi bağışlasın onu. Lordum, rahim efendim, evladınızı bağışlıyor musunuz? Aslında buraya Teodoro ile buluşmaya gelmedim. Onu bu lahdin önünde dua ederken buldum; buraya annem beni, sizden kendisine şefaathet için göndermişti. Sevgili babam, takdis edin evladınızı ve onu bağışladığınızı söyleyin."

"Bağışlamak mı? Bu kanlı canavar mı bağışlayacak seni?" diye haykırdı Manfredi. "Katiller bağışlayabilir mi? Seni Isabella sandım, ama Tanrı kanlı elimi evladıma çevirtti. Ah! Matilda! Söyleyemiyorum bile. Öfkemin körlüğünü bağışlayabilecek misin?"

Matilda, "Bağışlayabilirim, bağışlıyorum ve Tanrı da şahittir buna!" dedi. "Ama soracak kadar canım kaldığına göre... Ah! Anneciğim! Neler hissedecek? Onu avutur musunuz, Lordum? Onu kendinizden uzaklaştırmazsınız, değil mi? Sizi gerçekten seviyor. Ah! Bayılacak gibiyim! Beni şatoya götürün. Annemi görecektir kadar yaşayabilecek miyim?"

Teodoro ve keşişler, manastıra götürülmeye ikna etmek için içtenlikle yalvardılar, ama şatoya gitmeyi öyle ısrarla rica ediyordu ki onu bir sedyeye koyarak arzu ettiği gibi oraya taşıdılar. Başını koluyla desteklerken, umutsuz aşkının ıstırapıyla kızın üstüne eğilmiş olan Teodoro, hâlâ ona yaşam umudu vermeye çalışıyordu. Öte yandan önünde genç kızın gözyaşlarıyla yıkadığı bir haç tutarak, cennet vaatleriyle rahatlatmaya çalışan Girolamo, onu ölümsüzlüğe geçmeye

hazırlıyordu. Derin bir kedere kapılmış Manfredi de umutsuzlukla sedyenin peşinden gidiyordu.

Korkunç faciadan haberdar edilen Ippolita, katledilmiş evladını karşılamak için, onlar şatoya ulaşmadan önce, âdeta uçarak yola koyulmuştu, ama hüznü alayı gördüğünde kederinin büyüklüğü bütün duyularını felç etti ve canı çekilmişti âdeta, bayılıp yere düştü. Yanında olan Isabella ve Frederico de aynı derecede üzüntüyle şaşkına dönmüşlerdi. Sadece Matilda kendi durumuna kayıtsız görünüyordu; aklındaki her şey annesine duyduğu şefkatte kaybolup gitmişti. Genç kız, Ippolita kendine gelir gelmez, sedyenin durdurulmasını emrederek babasını istedi. Konuşmaktan aciz olan adam yaklaştı. Onun ve annesinin ellerini tutan Matilda iki eli kendi elinde birleştirdi ve kalbine götürdü. Manfredi bu içler acısı dindarlık karşısında artık dayanamadı. Kendini yerlere atarak doğduğu güne lanetler savurmaya başladı. Bu duygusal gelgitlerin Matilda'nın kaldıramayacağı kadar ağır olduğunu fark eden Isabella, idareyi ele alarak Matilda'nın en yakın odaya taşınmasını, Manfredi'nin de dairesine götürülmesini emretti.

Neredeyse kızı kadar canı çekilmiş olan Ippolita, kızı dışında her şeye ilgisiz görünüyordu, ama cerrahlar Matilda'nın yarasını incelerken iyi yürekli Isabella'nın ilgiyle kendisini de götürmek istediklerinde haykırdı: "Beni götürmek mi? Asla, asla! Sadece onda yaşıyorum ben ve so-num da onunla birlikte gelecek."

Matilda annesinin sesini duyunca gözlerini açtı, ama hiçbir şey söylemeden tekrar kapattı. Düşen nabızı ve elinin nemli soğukluğu iyileşeceği umudunu tümenden yok etmişti. Teodoro odadan çıkan cerrahları takip etti, onların o vahim cümleyi söylediklerini duyduğunda neredeyse cinnet geçirecekti.

"Yaşayıp da benim olamayacaksa," diye haykırdı, "hiç olmazsa ölümünde benim olsun! Baba! Girolamo! Ellerimizi

birleştirir misin?” diye Marki’yle birlikte cerrahların yanında olan Rahip’e bağırdı.

Girolamo, “Nedir yaptığın bu çılgınca düşüncesizlik?” dedi. “Evliliğin sırası mı şimdi?”

Teodoro, “Sırası, sırası,” diye bağırdı. “Heyhat! Başka zaman yok ki!”

Frederico, “Genç adam, çok mantıksızsın,” dedi, “şu kader anında senin sevdalı heyecanlarına kulak vereceğimizi mi sanıyorsun? Prenses’e sunacak neyin var ki?”

Teodoro, “Bir prensin sunabilecekleri,” dedi, “Otranto hanedanından bir prensin. Bu muhterem adam, yani babam bana kim olduğumu söyledi.”

Marki, “Hayal görüyorsun,” dedi, “kutsal olanı katleden Manfredi artık bütün haklarını kaybettğine göre, benden başka Otranto Prensi yok.”

Girolamo kendinden emin bir tavırla, “Lordum,” dedi, “size doğruyu söylüyor. Niyetim, gerçeği bu kadar çabuk ortaya çıkarmak değildi, ama kader ağlarını örüyor işte. Onun ateşli tutkusunun ortaya koyduğu şeyi sözlerim de onaylayacak. Bilmelisiniz ki, Prens, Alfonso Kutsal Topraklar’a gitmek üzere yola çıktığında...”

Teodoro, “Açıklama yapacak zaman mı şimdi?” diye bağırdı. “Baba, gel ve beni Prenses’e kavuştur; o benim olacak! Başka ne dersen itaat edeceğim sana. Hayatım! Tapındığım Matilda!” diye odaya girerek devam etti Teodoro, “Benim olmayacak mısın? Dua etmeyecek misin...”

Prenses’in sonunun çok yakın olduğunu fark eden Isabel la ona sessiz olmasını işaret etti.

Teodoro, “Ne? Öldü mü?” diye haykırdı. “Mümkün mü bu?”

Yüksek sesle attığı çığlık Matilda’yı kendine getirdi. Gözlerini açarak çevrede annesini aradı.

Ippolita, “Canımın canı, buradayım!” diye haykırdı. “Sakin seni bırakacağımı düşünme!”

Matilda, “Ah! O kadar iyisin ki,” dedi; “ama benim için gözyaşı dökme, anneciğim. Kederin bulunmadığı bir yere gidiyorum. Isabella, sen sevmiştin beni; bu sevgili, çok sevgili kadına benim beslediğim sevgiyi besler misin? Evet, kendimden geçmek üzereyim!”

Ippolita sel gibi akan gözyaşlarıyla, “Ah! Evladım! Evladım!” dedi. “Seni biraz daha tutamaz mıyım yanımda?”

Matilda, “Bu mümkün olmayacak,” dedi, “beni Tanrı’ya emanet edin. Babam nerede? Affet onu, sevgili anneciğim. Ölümüm için onu affet. Bir yanlılık oldu. Ah! Unuttum bile. Sevgili anneciğim, Teodoro’yu bir daha görmeyeceğime söz vermiştim. Belki de faciaya sebep olan buydu. Ama kasıtlı değildi. Beni bağışlayabilecek misin?”

Ippolita, “İşkence gören ruhumu daha da yaralama!” dedi. “Sen beni asla incitmedin. Heyhat! Kendinden geçti. İmdat! İmdat!”

Matilda mücadele ederek, “Bir şey daha söylemek istiyorum,” dedi, “ama olmuyor... Isabella... Teodoro... Benim hatırım için... Ah!”

Son nefesini verdi. Isabella ile yanındaki kadınlar Ippolita’yı naaştan uzaklaştırdılar, ama Teodoro kendisini ondan uzaklaştırmaya kalkanları mahvetmekle tehdit etti. Kireç gibi bembeyaz ellerine binlerce öpücük kondurdu ve umutsuz bir aşkın söyletebileceği bütün sözcükleri sıraladı.

Bu sırada Isabella bağı yanık Ippolita’yı dairesine götürüyordu, avlunun ortasında, derin düşüncelere dalmış, bir kez daha görebilmek için telaşla kızının bekletildiği odaya doğru giden Manfredi ile karşılaştılar. Mehtap iyice yükselmiş olduğundan, bu mutsuz grubun çehrelerinde korktuğu şeyin gerçekleştiğini görüverdi.

Çılginca bir şaşkınlıkla, “Ne! Öldü mü?” diye haykırdı.

Tam o sırada bir gökgürültüsü şatoyu temellerine kadar sarstı; yer sallandı ve gerilerinden ölümcül bir zırhın şiddetli tıngırtısı duyuldu. Frederico ve Girolamo sonlarının geldi-

ğini düşünüyorlardı. Girolamo, Teodoro'yu yanında sürükleyerek avluya koştu. Teodoro görünür görünmez, şatonun Manfredi'nin arkasındaki duvarları korkunç bir kuvvetin etkisiyle yıkıldı ve yıkıntıların ortasında Alfonso'nun, devasa bir boyuta ulaşmış sureti belirdi.

Görüntü, "Teodoro'nun Alfonso'nun gerçek vârisi olduğunu görün!" dedi ve bu sözleri söyledikten sonra, gökgürültüsü eşliğinde, Aziz Nicola'nın Alfonso'nun ruhunu karşıladığı, parçalanıp açılan bulutların arasından kutsiyetle gökyüzüne yükseldi; hemen ardından cennetin parlak ışığında kaybolarak fani bakışlardan uzaklaştılar.

Seyredenler yüzüstü yere kapanıp secde ederek ilahi kudreti kabullendiler.

Sessizliği ilk bozan Ippolita oldu. Umutsuzluk içindeki Manfredi'ye, "Lordum," dedi, "insani azametın beyhudeliğini görün! Corrado gitti! Artık Matilda da yok! Gerçek Otranto prensinin Teodoro olduğunu görüyoruz. Hangi mucizenin sonucunda böyle olduğunu bilmiyorum. Hak-kımızdaki hükmün ilan edilmiş olması bize yeter! Bundan sonra yaşayacağımız birkaç elim saati, Tanrı'nın sonraki gazaplarını göz ardı etmeden geçirmeye adasak, olmaz mı? Tanrı bizi gözden çıkardı; biz ancak inziva vaat eden kutsal hücrelere ulaşabiliriz."

Manfredi, "Ey günahsız, ama bedbaht kadın! Benim suçların yüzünden bedbahtsın!" diye yanıt verdi; "Yüreğim sonunda senin dindar ihtarlarına açıldı. Ah! Sen de mucizeler içinde kaybolup gider misin? Ama olamaz bu. Bırak, son bir kez adaleti sağlayayım kendim için. Küskün Tanrı'ya sunabileceğim son kefaretim bütün günahları kendime yüklemek olabilir. Bütün bu kıyametleri davet eden anlatacağım hikâyedir. Kefaretimi itiraflarım ödesin. Ama, ah! Gasbetmenin ve katledilmiş bir çocuğun kefareti nasıl ödenir? Hem de kutsanmış bir yerde katledilen bir çocuğun? Dinleyin ve kaydedin, efendiler ve bu kanlı kayıt bundan sonraki despotlara uyarı olsun!

Hepinizin bildiği gibi, Alfonso Kutsal Topraklar'da öldü. Sözümlü keseceksiniz, sonunun tam da böyle olmadığını söyleyeceksiniz. Çok doğrudur. Yoksa Manfredi bu acı şerbeti sonuna kadar içmek zorunda kalmazdı. Büyükbabam Ricardo onun mabeyincisiydi; atalarımın günahları üstüne bir örtü çekmek isterdim, ama boşuna. Alfonso zehirlenerek öldü. Uyduruk bir vasiyetname de Ricardo'yu vârisi ilan etti. Günahları onu takip etti, yine de Corrado'yu, Matilda'yı kaybeden o olmadı. Gasbın bütün bedelini ben ödüyorum! Bir fırtınaya yakalandı. Günahının kendisine musallat olması yüzünden, Otranto'ya sağ salım ulaşabilirse Aziz Nicola'ya bir kiliseyle iki manastır adadı. Bu adağı kabul edildi; Aziz, rüyasında ona göründü ve ancak gerçek sahibi ona sığamayacak kadar büyüdüğü zaman ve Ricardo'nun soyundan bir erkek şatoda oturdukça, Ricardo'nun soyunun Otranto'da hükmedeceğine söz verdi. Heyhat! Heyhat! Ne erkek ne kız... Benden başka kimse kalmadı o sefil soyundan! Ben de yapacağımı yaptım; son üç günün elemeleri geri kalanı anlatıyor zaten. Bu delikanlı Alfonso'nun vârisi nasıl olabilir, bilmiyorum, yine de kuşku duymuyorum. Bütün mülkler onundur, hepsinden vazgeçiyorum ama aslında Alfonso'nun bir vârisi olduğunu bilmiyordum. Tanrı'nın iradesini sorgulamıyorum; Manfredi, Ricardo'nun yanına çağrılana kadar kederli boşluğu mahrumiyet ve dualar doldurmalıdır."

Girolamo, "Geriye benim anlatacaklarım kalıyor," dedi. "Alfonso Kutsal Topraklar'a gitmek üzere denize açıldığında, bir fırtına onu Sicilya kıyılarına sürükledi. Ricardo ile maiyetini taşıyan öteki tekne, Lordumuzun duymuş olacağı gibi, ondan ayrıldı."

Manfredi, "Çok doğru," dedi. "Ve bana verdiğin unvan toplumdan dışlanmış biri için çok bile, neyse, olsun, devam et."

Girolamo kızardı ve devam etti: "Lord Alfonso rüzgâr yüzünden üç ay boyunca Sicilya'ya hapsedi. Orada Victo-

ria adında güzel bir genç kıza sevdalandı. Kızı yasak zevklere sürüklemeyecek kadar dindardı. Evlendiler. Yine de bu sevdanın, silahları üstüne ettiği ve bozamayacağı kutsal yeminle bağdaşmadığını düşünerek, Haçlı Seferi'nden dönene kadar evliliklerini gizli tutmaya karar verdi; o zaman gelip onu alacak ve meşru karısı olduğunu beyan edecekti. Bıraktığında karısı hamileydi. Alfonso'nun yokluğunda bir kız evlat doğurdu. Ama bir annenin sancılarını tanımadan önce, Lordunun öldüğü ve yerine Ricardo'nun geçtiği hakkında vahim bir dedikodu duydu. Kimsesiz, çaresiz bir kadın ne yapabilirdi? İfadeleri geçerli sayılır mıydı? Yine de, Lordum, yazılı bir belge var elimde..."

Manfredi, "Gerek yok," dedi; "o günlerde yaşanan dehşet, az önce gördüğümüz hayalet, hepsi, binlerce belgeden daha fazla destekliyor açıklamalarını. Matilda'nın ölümü ve benim ihraç edilmem..."

Ippolita, "Sakin olun, Lordum," dedi, "bu kutsal adam üzüntülerinizi tazelemek istemedi."

Girolamo devam etti:

"Gereksiz şeyler üstünde durmayacağım. Victoria'nın doğurduğu kız ergenliğe ulaştığında benimle evlendi. Victoria öldü ve sır yüreğimde saklı kaldı. Teodoro'nun anlattıkları gerisini tamamlıyor."

Rahip sustu. Kahrolmuş grup şatonun kalan kısımlarına çekildi. Sabah olduğunda Manfredi, Ippolita'nın da onayıyla, prenslikten feragatini imzaladı ve her ikisi de bitişikteki manastırlarda dinî vecibelerini üstlendiler. Frederico, Ippolita'nın Isabella'ya olan sevgisinden cesaret alıp yeni prense kızını önerdi. Ama Teodoro'nun acısı, başka bir sevginin düşüncesini bile kabullenemeyecek kadar tazeydi ve ancak Isabella'yla sık sık yaptığı Matilda hakkındaki sohbetlerden sonra, ruhunu ele geçirmiş melankoliyi hoşgörebilecek biriyle olabilirse mutluluğu tanıyabileceğine ikna oldu.